

קונטרס
אהבת ישראל

מלוקטים מספר
הזהר הקדוש

עם ביאור הנפלא

מתוק מדבש

המפרש כל מלה ומלה בדרך קל וקצר

מאת הגאון הקדוש המקובל רבי דניאל פריש זצוקלה"ה

והוספנו בו מאמר

ומלכותו בכל משלה

ובו מבוארים יסודות גדולים בעניני ההשתלשלות,
והוא מאמר חשוב לכאים לעסוק בספר הזהר

לזכרון עולם בהיכלא דרשב"י

אשת חיל מי ימצא

קונטרס זה יצא לאור לעילוי נשמת

האשה החשובה הצוה"ח רבת פעלים לתורה וחסד

כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון

מרת **לאה זועבער** ע"ה

בת הר"ר **ישראל** ז"ל

נלב"ע ביום ה' אייר תשס"ו לפ"ק

הונצח ע"י בעלה הרב החסיד איש האשכולות

זוכה ומזכה את הרבים ראש וראשון לכל דבר שבקדושה

הרה"ג מוה"ר **צבי זועבער** שליט"א

פטרון ספר הזוהר עם פירוש מתוק מדבש

מהדורת זועבער

אשר על ידם נתפשט לימוד הזוהר בעולם

זכות התנא האלקי רשב"י תלווה אותה ותשמור אותה מכל

פגע ומכשול ותהא נשמתה צרורה בצרור החיים

ארגון שיעורים בזהר הקדוש ע"פ מתוק מדבש בנגלה ובנסתר ת.ד. 50215 ירושלים

כולל יוסף חיים

רח' המגיד ממעזריטש 104
ליל ששי מחצות ועד 1:30
טל. לפרטים: הר' ניר גולן 057-7217295

בית שאן

בית המדרש של רב העיר
ע"י רב העיר הרה"ג יוסף יצחק לסרי שליט"א
מוצש"ק 19:15-21:00
לאחר השיעור מתקיימת סעודת מלוה מלכה

בית שמש

בית הכנסת אור החמה
רח' המשלט 12
ע"י יצחק לוי שליט"א
אחר ערבית
טל. לפרטים: 052-3802076

בני ברק

בית הכנסת ספרדי מרכזי
שכונת רמת אלחנן
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
ליל שבת קודש משעה 11 ועד אור הבוקר
טל. לפרטים: 052-5458553

כולל האר"י רח' הרב הירש 19

ע"י הרה"ג ישראל פנחסי שליט"א
כל בוקר לפני התפילה
ויום ראשון גם 21:00-22:00
טל. לפרטים: 03-5706370

כולל אילנא דחיי

רח' בר אילן 1
טל. לפרטים: הרב אריה וינשטוק 050-7820145

קרית הרצוג

בית המדרש שאר ישוב
רח' גרינברג 7
ע"י הרה"ג הלל הלוי שליט"א
יום חמישי 14:30 יום שבת 15 דקי לפני צאת השבת
ולאברכים בלבד: בכל יום אחר השיעור בכולל
טל. לפרטים: 03-5792896
ובין 1-3 ואחר 7 בערב גם: 050-8440110

רמת אלחנן

בית הכנסת קהל חסידים ימי ראשון שלישי וחמישי
22:30-00:30
טל. לפרטים: 052-5458553

קרית הרצוג - בית הכנסת הספרדי

רח' הזית 17/5
מוצאי שבת קודש אחר זמן רבנו תם
טל. לפרטים: יואל סוויסה 050-6745054

קרית הרצוג בית הכנסת הספרדי

רח' סרוקה 45
מוצאי שבת קודש אחר ההבדלה
טל. לפרטים: יואל סוויסה 050-6745054

בת חפר

ע"י הרה"ג עוזי שוויצה שליט"א
רב כפר יונה
מוצש"ק שעתיים אחר ההבדלה
טל. לפרטים: 09-8988174

אור יהודה

בית הכנסת שבת אחים
רח' ההגנה פינת רח' אפרים גואטה
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום שלישי 18:00-19:30
טל. לפרטים: דני אוזן 052-5367020

אלון שבות

בית הכנסת הספרדי החדש
ע"י הרה"ג יוסף עטיה שליט"א
מוצש"ק 20:00-21:00 בחורף
21:00-22:00 בקיץ
טל. לפרטים: 02-9935110
050-7236730

אלעד

כולל נחלת דוד
רח' שמעון הצדיק 19
ע"י הרה"ג דוד בובליל שליט"א
כל יום 20:30-22:30
ואח"כ מחצות ועד אור הבוקר
טל. לפרטים: 03-9093139

בית המדרש ויזניץ

רח' רשב"י 11
ע"י הרב פקשר שליט"א
שבת קודש בבוקר 8:30-9:00
טל. לפרטים: 30-9092534

אשדוד

ביהכ"ס קדושי אשדוד רובע ג'
ע"י הרב משה ארמוני שליט"א
יום חמישי בשעה 20:00-12:00
טל. לפרטים: 057-7951226/02-5868041

כולל שמחת רפאל

ע"י הרה"ג יהודה שטרית שליט"א
ליל ששי 19:00-20:30
ושבת קודש לפני מנחה 16:00-18:00
טל. לפרטים: 052-2650991

אשקלון

בית הכנסת אהבת אחים
על ידי הרה"ג יעקב בן שמעון שליט"א
רח' הציונות 27
יום ד' 9:10-10:00
טל. לפרטים: 050-8509188

באר יעקב

בית הכנסת חזון איש
רח' חזון איש 9
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום חמישי 19:30-21:00
טל. לפרטים: הרב יצחק קוגלר 08-9225567

ביתר עילית

בית הכנסת מאיר עיני ישראל
רח' אם הבנים 14
על ידי הרה"ג אורי מילר שליט"א
בין 1:30-3:00 אח"צ
טל. לפרטים: 057-7234171

ארגון שיעורים בזהר הקדוש ע"פ מתוק מדבש בנגלה ובנסתר ת.ד. 50215 ירושלים

ירושלים

בכולל היכל פנחס
החומה השלישית 12
ע"י הרה"ג יוסף גרינבלט שליט"א
בשעה 8:30-5: אחה"צ
טל. לפרטים: 02-6285750

ביהכנ"ס בית יוסף

שמעון הצדיק 19
בשעה 7:30 - 10: בערב

גבעת שאול

בית הכנסת יד שלמה רח' רבי חיים ויטאל 19
ימים א-ג-ה 15:10-9:00 בבוקר
טל. לפרטים: הרב נפתלי הלוי 054-5590910

שכונת גבעת מרדכי

בית הכנסת עץ יוסף
רח' שח"ל 34
כל יום 10:15-21:10
טל לפרטים: עשור יוסף 02-2646917

בית המדרש ביאלא אוסטרבא

רח' נגארה 13
יום שישי 14:45-13:45
טל. לפרטים: הרב יקותיאל פיש 057-3109983

שכונת גילה

פנימית בית הילד
רח' השיש 9 יום שבת 16:00-15:00
טל. לפרטים: אבשלום 6450270
לימוד נגלות הזהר

פסגת זאב

ביהכנ"ס שרה ויוסף
ע"י הרה"ג שלמה שבתאי שליט"א
טל. לפרטים: 050549919 - 02-6564414

עמותת עטרת המזרח

בית המדרש שבבית הספר
רח' מאיר גרשון 21
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום שלישי 21:00-22:30

אחר השיעור מתקיימת תפילת ערבית
טל. לפרטים: מנשה קלימי 050-7618659

ביהכנ"ס ברכת חיים, החורש 90 רמות

טל. לפרטים: יהושע סלם 02-5389176

שכונת נחלאות

ישיבת שערי רחמים
רח' שילה 16
ליל שישי מחצות הלילה
טל. לפרטים: הרי שחר שמואל ששון 02-6242314

שכונת בקעה

בית הכנסת קהלת יעקב
רח' יהודה 2
יום ראשון אחר ערבית
טל. לפרטים: הרי שמואל שושני 052-36464272

בת ים

בית הכנסת גבורי ישראל
בית מדרש ע"ש רשב"י ורמבע"י
ברחבת גן העיר סוף רח' בלפור
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום חמישי 21:20-22:45
טל לפרטים: יעיש אוחיון 050-2090182

גבעת שמואל

ביהכנ"ס "שבת אחים", ע"י מגדל המים
ע"י הרה"ג מרדכי אפרתי שליט"א
יום א' וד' אחרי ערבית

בביכהנ"ס המרכזי

בסוף רח' נימבובר
ע"י הרה"ג מרדכי אפרתי שליט"א

בית הכנסת שלום ורעות

רח' פרדס רוזנבלום ליד מגדל המים
ע"י הרה"ג יאיר הלוי שליט"א
יום שלישי 7:30
טל. לפרטים: 03-5323231/050-7373305

הרצליה

טל. לפרטים: הרב משה אלבו 09-9544806

חדרה

ביהכנ"ס "עץ החיים" בשיכון עובדין
אחרי ערבית טל. לפרטים: 04-6339167

חולון

שכונת קרית בן גוריון
בית הכנסת מאיר עינים
רח' משעול הפז
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום שני 15:15-21:15
טל לפרטים: מיכאל חן 050-6220429

חיפה

ישיבת יגדיל תורה - מורשת רפאל
רח' בילו 7
ע"י הרה"ג מרדכי בן דוד שליט"א
שלישי ורביעי 16:00-21:00
טל. לפרטים: 04-8678043

חיפה נשר

ביהמ"ד אור מרדכי
רח' סיני 3, שכונה בין דור
בשעה 6 - 7.15 בבוקר

חיפה - שכונת נוה שאנן

בית הכנסת נוה ציון
רח' התיכון
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום ראשון 15:00-19:00
טל לפרטים: עמרם גלבוש 04-8233645 052-2412486

מבריה

בית הכנסת בית אל
שיכון ג שלב א רח' הנביאים
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום שני 00:00-22:30
טל. לפרטים: אמיר דיין 052-28233299

ארגון שיעורים בזהר הקדוש ע"פ מתוק מדבש בנגלה ובנסתר ת.ד. 50215 ירושלים

שכונת שערי חסד

בית המדרש אהל אברהם
רח' אושיסקין 30
ע"י הרה"ג יוחנן רכש שליט"א
כל יום בבקר ובצהריים, ומוצש"ק אחר ההבדלה
לפרטים הרה"ג שלמה ועקנין שליט"א:
טל 050-7694767 02-5610397

שכונת תל ציון

בית המדרש עטרת אביב
רח' אהבת ישראל 58/4
ע"י הרה"ג עובדיה יוסף שליט"א
שבת קודש 16:00-17:15
טל לפרטים: 057-7803805 02-9978838

ישוב איתמר - ליד שכם

כל יום 02:00-05:00 לפנות בוקר
טל לפרטים: מור יוסף גולן 02-9978207

ישוב יצהר

במסגרת כולל חצות
טל. לפרטים: פרילנדר אברהם
054-8191400 052-5756375

כפר סבא

כולל אשדת
רח' טירת צבי
טל. לפרטים: אבנר 050-6740462

מושב ברכיה - ליד אשקלון

ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום שני 22:00-23:00
טל לפרטים: יהודית 08-6753296

מושב פקיעין

בישיבת פקיעין
יום חמישי בערב 6.45 (בערך)
ובמוצש"ק כשעתיים אחרי ערבית
טל. לפרטים: הרב יוסף טדגי 054-4249333

מגדל העמק

מרכז רוחני מאור החיים מצפה העמק
רח' דובדבן 12
ע"י הרה"ג ישראל יאיר ביטון - רב השכונה
מוצש"ק אחר ערבית טל. לפרטים: 052-4539007
04-6441113

מושב ביתן אהרן

בין נתניה לחדרה ליד חבצלת השרון
טל. לפרטים: שלמה מור 09-8663003 052-4214348

מושב חמד

בית המדרש ע"י הרה"ג אידן טובים שליט"א
יום רביעי 22:30-23:30
טל. לפרטים: 052-7632729

שכונת קטמון

בית הכנסת יוסף חיים
רח' דוב הוז 8/2
ע"י הרה"ג יוסף טוויסה שליט"א
טל. לפרטים: 050-4113592

שכונת גאולה-מאה שערים

בית המדרש דרכי צדק-פוריטוב
רח' ברדיטשוב 6
ע"י כ"ק האדמו"ר רבי עקיבא רבינוביץ שליט"א
בין 5:00 - 7:00
טל. לפרטים: הרי יצחק גוטליב 052-2383156

תולדות אברהם יצחק

ע"י הרה"ג חיים יוסף פריש שליט"א
כל ערב בין 9.15 - 9.45
טל. לפרטים: 05731-92265

בית הכנסת אושפיצין

רח' חסד לאברהם 8

ע"י הרה"ג חיים יוסף פריש שליט"א
כל יום 19:00-20:00
טל. לפרטים: הרב מנחם ווייס 057-3182265

שכונת הר חומר

בית הכנסת זהר מיכל
רח' זאב פלק 18
ע"י הרה"ג אליהו מרציאנו שליט"א
מוצש"ק אחרי ערבית טל. לפרטים: 050-8587486

בית הכנסת אורות החומר

רח' יצחק נסים 76
ע"י הרה"ג אליהו אפללו שליט"א
מוצש"ק אחרי ערבית
טל. לפרטים: 050-8587486

שכונת רמות ד

בית הכנסת טוויג רח' רשביים
כל יום שיעור בנגלות הזהר
טל. לפרטים: 02-5375356

שכונת רמת אשכול

בית הכנסת אלומים הקטן
רח' נחליאלי 1 ליד מאפית גרלץ
א-ב-ג-ד אחר תפלת ערבית
טל. לפרטים: 054-7575452

שכונת הר נוף

רח' קצנלבוגן 73
יום שני 20:00-21:00
טל. לפרטים: 054-4451708

שכונת גילה

בית הכנסת אחוזה
שכונת אחוזה
ע"י הרה"ג גלעד חיים שליט"א
מוצאי שבת קודש אחר הבדלה
טל לפרטים: 052-6603259

ארגון שיעורים בזהר הקדוש ע"פ מתוק מדבש בנגלה ובנסתר ת.ד. 50215 ירושלים

רמת גן

בביהכניס רח' הכבאים
ע"י הרה"ג ראובן אורבן שליט"א
בשעה 9 - 10 בערב
טל. לפרטים: 03-5799076

רמת השרון

ביהכניס תרחם ציון רח' נהרדעה 26
בשעה 10:30 - 1 לפנה"צ
ע"י הרה"ג שלום צלאלי שליט"א
טל. לפרטים: 03-5491367

בית הכנסת אהל יעקב

רח' הרב קוק 39
ע"י הרה"ג יהודה שרבני שליט"א
יום שני 15:15 - 21:15
טל. לפרטים: 052-292657

תל אביב

קרית שלום
בית הכנסת המרכזי
רח' הכינור 6
ע"י הרה"ג מיכאל פייזקוב הלוי
יום חמישי 16:20 - 18:45
מוצשי"ק שעה לפני ערבית
טל. לפרטים: 052-4556806

יד אליהו

בית הכנסת באר מים חיים
רח' הפלמח 40
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום חמישי 19:20 - 18:00
טל לפרטים: אורי כאשי 052-2510043 03-7304331

שכונת תל כביר

בית הכנסת היכל אהרן
רח' זלמן שזר 42
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום שני 19:00 - 15:15
טל לפרטים: שלומי 054-5400900

קרית אתא

כולל שערי חיים (לשעבר מדרשה ליהדות)
רח' העצמאות
ע"י הרה"ג יוסף הרוש שליט"א
יום ד' וה' 10:45 - 15:09
ליל ששי מחצות ועד הנץ
מוצשי"ק אחר ההבדלה
טל. לפרטים: 054-451211גג 14-8437512

קרית מלאכי

מרכז תורה וחסד
בית מדרש שערי תשובה
מול סופר - בנין ההסתדרות לשעבר
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום רביעי 21:00 - 22:00
טל לפרטים: חיים להב 050-5535744

ראשון לציון

אצל משפחת לוי רח' הרב מלובביץ 6/3
יום רביעי משעה 8:45 - 11:15
טל. לפרטים: 086755106 0543979642

בבית משפחת חקק הלוי

רח' אברבנאל 2 פינת הגדוד העברי 30
ע"י הרה"ג יצחק כהן שליט"א
יום רביעי 22:30 - 23:45
טל לפרטים: 054-6341785 077-8170052

רכסים

כולל בית שמאי
ע"י הרה"ג עייש שמשון שליט"א
בשעה 10 - 11 בבוקר
טל. לפרטים: 04-9040588

שכונת לב אליהו

"אור לציון"
ע"י הרה"ג עייש שמשון שליט"א
כל מוצשי"ק אחרי ערבית

כל מי שמעוניין לארגן שיעור כזה בשכונתו, בית מדרשו, או בכ"מ,
שיודיע לנו בהקדם, כדי שנוכל לעזור להקמת השיעור ובהרחבת והפצת

לימוד הזוהר הקדוש ע"פ "מתוק מדבש",

לזכות כלל ישראל לאוקמי שכינתא מעפרא ולקרב את הגאולה.

לפרטים 02-532-7853

הקדמה

בקונטרס שלפנינו ליקטנו אורות, מאמרים ודרושים מדברי הזוהר הקדוש העוסקים בנושא **"אהבת ישראל"** - הן באהבת הקב"ה לישראל, והן באהבה שבין אדם לחבירו, דבר בעתו לימים נעלים אלו של "ספירת העומר", אשר בהם, מוטלת עלינו עבודת הקודש לתקן את עניין ה"נהגו כבוד זה בזה", האמור בכ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא (יבמות ס"ב:) - על-ידי מאמר רבי עקיבא (בראשית רבה כ"ד): "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה".

עומדים אנו בימי ספירת העומר, עובר ליום הגדול, הקדוש והנורא, ל"ג בעומר, **יומא דהילולא דרבי שמעון בר יוחאי**, זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל. ידועים דברי הגמרא (יבמות ס"ב:), על אודות שנים עשר אלף זוגי התלמידים שהיו לרבי עקיבא, וכולן מתו בפרק אחד מפסח ועד עצרת, והיה העולם שמש מתורה, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ולימדם תורה, והם הם חמשה תנאים אשר העמידו את התורה באותה שעה. אחד מאותם חמשה תנאים, הוא מאור עינינו, **התנא האלוקי, רבי שמעון בר יוחאי**, מגלה האור הגנוז ומחבר ספר הזוהר הקדוש, אשר באור תורתו וקדושתו האיר את כל העולם כולו.

הנה, דווקא דורנו-אנו, דור יתום ומסכן, כאשר החושך גובר ומכסה ארץ, בעודנו מוקפים בערפל כבד של הסתר-בתוך-הסתר, באין נביא וחזוה ומגיד תעלומה, דווקא עתה, זורח האור האדיר והמיוחל מזה מאות בשנים, האור אשר ראשונים כמלאכים ייחלו לו, וכמו המן במדבר, לחם אבירים היורד מן השמים, צץ ומתגלה פירוש חדש לספר הזוהר, המקיף את כל הזוהר הקדוש כולו, מתחילתו ועד סופו, על כל חלקיו ונספחיו - זוהר, תיקוני הזוהר, זוהר חדש, תיקוני זוהר חדש, - הכל כאשר לכל, אפילו סעיף-קטן אחד לא נעדר!

הלא זה הפירוש הנודע בשמו: **"מתוק מדבש"**, יצירה נפלאה בחסד עליון, מעשה ידיו של הגאון הצדיק והמקובל האלוקי, רבי דניאל פריש זצוק"ל. והפירוש, כשמו כן הוא: **"מתוק מדבש!"** ממתיק את דברי הזוהר הקדוש מנופת צופים ומטעימים בטעם גן-עדן בפי כל לומד והוגה, באופן השווה לכל נפש.

אך עוד לפני הפירוש, קיבל גם עצם ספר הזוהר הקדוש גופו פנים חדשות בתכלית ביצירה נפלאה ועילאית זו: עשרים-ושניים כרכים עתירי פאר מרהיב עין ומרחיב דעת, הדפסה מאירת עיניים, לשון הזוהר בניקוד מלא ומדוקדק, בירור נוסחת הזוהר הנכונה והמדויקת מתוך כל המקורות הקדמונים, ניכוש יסודי של שיבושי הדפוס וטעויות המעתיקים אשר חלו בזוהר הקדוש מעולם,

וסביבו אותו פירוש חסר תקדים, "מתוק מדבש", המשתרע על כל פני הזוהר מקצה אל קצה והופך את המעיין הנעול של תורת הקבלה לבאר-מים-חיים הפתוחה לרווחה, מוכנה ומזומנת להשקות צמאי חסדך מנהר היוצא מעדן.

ולא זו בלבד! כדי להקל על המעיין הלומד את הפירוש, נשתלו המשפטים מתוך הזוהר הקדוש בתוך הפירוש, כשהם בולטים ומנוקדים, באופן שאין אפילו צורך להעתיק את העיניים מגוף הזוהר אל הפירוש וחזור, וניתן ללמוד באורח שוטף בתוך הפירוש גופו. למען ההוגים אשר עדיין אין להם עסק בנסתרות, הובדלו סוגי הכתב שבפירוש, כדי להבדיל בין הקטעים המובנים גם על-פי ה'נגלה', לבין אלו העוסקים ב'נסתר'. כל זאת כדי לפתוח את שערי הזוהר עד למכסימום ולהפוך את ספר הזוהר הקדוש לנחלת הכלל ולנחלתו הפרטית של כל יהודי ויהודי בדורנו.

מוכרחים, איפוא, לומר, כי אין זאת אלא נס שמימי שלמעלה מן הטבע, אשר לא יאומן כי יסופר.

והדרך אשר בה ישכון ויפציע אור הזוהר, בלימוד והבנה, הלא הינה מבוארת בספרים הקדושים, שהיא למען דעת את ה', להשיג את אהבתו ויראתו, ודרכה לקיים את המצוות בדחילו ורחימו, להשיג ענוה וקדושה בחזיון רוממות א-ל, ולא ח"ו להתגדל ולהקרא רב ורבי ופועל ישועות ח"ו, רק למען דעת את ה'.

עם הופעתו של הפירוש החדש "מתוק מדבש", התרחבו מעגלי לומדי הזוהר הקדוש, עד לאין ערוך ומידה. חוגים נרחבים בעם ישראל, אשר לשעבר לא יכולים היו אפילו להעלות על דעתם את הזכות העילאית להסב ליד ספר הזוהר הקדוש, ולוא אף לקרוא בו קריאה בעלמא, זכאים ומסוגלים מעכשיו ללמוד בו שיעורים של ממש, מתוך הבנה מלאה ונרחבה של חלקים גדולים מאוד מתוך ספר קדוש ונורא זה.

וכך, נמצאים מסובים יחדו מסביב לספר הזוהר הקדוש עם פירוש "מתוק מדבש", גדולי הדור בתורת הנגלה לצד גדולי הדור בתורת הנסתר, למדנים ותיקים וצורבים מרבנן לצד חסידים ואנשי מעשה, יחידי סגולה ובני עליה לצד יהודים מן השורה, אברכי כוללים ובני ישיבות לצד עמלי יום הקובעים עתים לתורה. כולם מאוגדים ומאוחדים סביב הזוהר הקדוש, אשר שערו נפתחו לרווחה, כשהם יונקים מתוכו את שפע הקודש הנשפע ובא מן העולמות העליונים, מאיר וזורח הישר אל תוך לבותיהם ונשמותיהם.

מאז אשתקד, לאחר הסתלקותו – המופלאה כשלעצמה – של רבינו המחבר זי"ע, עם סיום תפקידו הקדוש עלי אדמות בחיבור פירושו הנפלא,

עדים אנו לתפוצה אדירה ושל התרחבות בלתי-פוסקת ומוסיפה-והולכת של מעגל לומדי הזוהר עם הפירוש "מתוק מדבש" ברבים. שיעור אחר שיעור צצים ומוקמים בכל רחבי הארץ, מירושלים עיר הקודש ועד לקרית-שמונה, מבני-ברק עיר התורה והחסידות ועד לנהריה, ומבאר-שבע ועד לרמת השרון.

למעלה ממאה שיעורים קיימים כבר היום הזה בפועל, למן מנין משתתפים בשיעור – ועד למעלה משבעים משתתפים, ועוד רבים-רבים אחרים בכוח, כשהם קורמים עור וגידים בשלבי ההתגבשות הסופיים. מערכת "מתוק מדבש", מוצפת בקריאות ובתחנונים ללא הרף, מצד עסקנים, גבאים ויחידים, החפצים לארגן שיעורים של קבע במחניהם – בבית הכנסת, בכולל, בשכונה ובעיר. מגידי-השיעורים נודדים יומם-וליל מקצה ארץ אחד למשנהו, בנסיון למלאות את הדרישה ההולכת וגוברת ולהרוות את הצימאון הבלתי פוסק, ואין הקומץ משביע את הארי.

ולא רק בארץ. גם מחוצה-לארץ מגיע זרם פניות באותו נידון, כשרבנים וראשי קהילות מבקשים לספק להם ספרים ולהכשיר עבורם מגידי שיעור בספר הזוהר, עם פירושו של רבי דניאל זצוק"ל – "מתוק מדבש".

וכמו מתלקטים רבבות נרות ה' נשמות אדם, נשמות ישראל קדושים, לשלהבת אש קודש אדירה ומלוכדת הבווערת באש היקוד באשו הקדושה של הרשב"י. כעין "הדלקת ל"ג בעומר" באש רוחנית חיה, המוצבת ארצה וראשה מגיע השמימה.

וכדברי המשורר הקדוש (בזמר בר יוחאי): **"בר יוחאי, עצי שטים עומדים, לימודי ה' הם לומדים, אור מופלא אור היקוד הם יוקדים"** – – –

אנו מצדנו, משתדלים בס"ד לעמוד בקצב הפניות, להיענות לדרישות ולפעול עד מקום שידנו מגעת. אך גם אתה מצדך, יהודי יקר, אל תשב בחיבוק ידים. הצטרף לרוח הקדושה המנשבת בעם. אם חשקה נפשך לטעום מנועם צוף הזוהר הקדוש המאיר את הנשמה ומזככה, או אם גם אתם, קהילה קדושה ויקרה, חפצים לייסד שיעור ללימוד הזוהר הקדוש ע"פ "מתוק מדבש" ברוב עם – התקשרו אלינו ונשתדל בע"ה לסייע לכם בעצה, בתושיה וגם בפועל.

משיח בפתח! הגאולה השלימה קרובה מתמיד! הזמן קצר, אפוא, והמלאכה מרובה! ספר הזוהר כבר נפתח, מעגל לומדי הזוהר הולך ומתרחב, שלבו ידיים והשתלבו גם אתם במעגל הנשגב!

שהרי כך הובטחנו (זהר פ' נשא): **"בזכות הלימוד בזהר הקדוש נצא מן הגלות ברחמים"** – ע"כ יהודים יקרים הצטרפו למעגל, אל תשארו לעמוד מן הצד!

מפתח הענינים

א. "מאמר זכות ישראל" ומבואר בו כי הקב"ה חפץ שילמדו זכות על בניו ישראל, והגם שיצטרם גובר עליהם והם חוטאים, ויש מצוה חיובית להוכיחם, ולהשיבם בתשובה, אבל המוכיח צריך שילמד בינו לבין עצמו, וכן בדבריו לפני הקב"ה, זכות על ישראל הקדושים. ומבאר שלתקן פגם זה נצרך אליהו הנביא להזדמן בכל ברית מילה. ובסוף המאמר מבאר רבי שמעון כי כשאין אהבה בין החברים אזי גורמים לסלוק השכינה מביניהם, ולנזק, כפי שקרה לכ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא. אבל כשאוהבים זה לזה הם גורמים ליחוד השכינה, והם הם הראויים ללמוד את סודות התורה.

ב. "מאמר כבוד ישראל" ומבואר בו שישאל נקראים קודש, ולכן אסור לאדם לכנות לחברו שם גנאי, ולא לצערו, ומי שעובר על זה גורם פגם, ונענש שלוקח את עברות חברו עליו ח"ו. והוסיף שאם האדם רוצה להוכיח לחברו אז לא יתלה בחברו את הפגם בהחלטיות, רק יגנה את הפגם, ולא את חברו, ויוכיח את חברו בלשון השאלה.

ג. "מאמר נצחון ישראל" ומבואר בו כי כשהקב"ה בא להוכיח את בניו, שמחים אומות העולם, וחושבים שח"ו יעשה בישראל כליה, אבל כשהקב"ה רואה זאת אז הוא מהפך לישראל את התוכחה לטובה, והכל מגודל אהבתו לישראל קדושים. ומביא משל נאה על זה, שחסר תשלומו בכל ספרי הזהר הקדוש הנדפסים, ואנו העתקנו את תשלומו מנוסחת הזהר שהיה להרמ"ק בכתב יד.

ד. "מאמר רשב"י מלמד זכות על ישראל" ומבואר בו כי רשב"י לימד סודות התורה גם לחכמי בבל העוסקים בנגלות התורה, אך הם העלימו את הסודות, ורשב"י לימד עליהם זכות מחמת מקומם וזמנם. ושיבח רשב"י את דורו שבזכותו לא מתגלה הקשת ואין הפורענות שולטת, ואמר שלא יהיה עוד כדורו שבו נאמרים סודות התורה בגלוי.

ה. "מאמר רשב"י גוזר והקב"ה מקיים" ומבואר בו כי בזכות רשב"י לא נראתה הקשת בדורו, כי היה בבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים, ומביא מעשה נורא איך שראה רשב"י סימן המורה על בוא גזירה, והוא בכוחו הרב ביטלה.

ו. "מאמר חסרון גדולי ישראל" ומבואר בו מעשה נורא מפטירתו של רבי אליעזר הגדול שהיה רבו של רבי עקיבא, (ורבי עקיבא היה רבו של רשב"י), כי כשנסתלק הקפיד ביותר על חכמת הסוד שידע שלא זכו התלמידים לקבלה ממנו, והגם שהיתה להם סבה נכונה.

ז. "מאמר ומלכותו בכל משלה" והוא מאמר נכבד המבאר שהקב"ה שולט בכל הנבראים, ושם הוי"ה ב"ה רשום וחקוק בכולם, ומכאן מרחיב לבאר את ענין אחדות ה' וסדר השתלשלות הספירות ובנין העולמות והאצלתם. ולפי שיש במאמר זה הקדמות נחוצות וידיעות חשובות בעניני האמונה, והם פתח ומבוא נכבד לבאים לעסוק בספר הזהר הקדוש ובתורת הסוד, לכן מועתק הוא בכמה ספרי קבלה, והמקובלים העירו לנכון ללומדו בתמידות.

מאמר זכות ישראל

(א) עַל הַהֵי אֲמַר מְלָא דְאַחְמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, בְּגִין דְּאָף עַל
גַּב דְּיִשְׂרָאֵל חֲבִין קָמִיה בְּכַל דְּרָא וְדָרָא, לֹא בְּעֵי מֵאן דְּיִימָא
עַלֵּיהּ דְּלְטוֹרִין, מְנַלְן, מְהוּשְׁע, דְּכְתִיב (הושע א ב) תַּחֲלַת דְּפֶר יְהוּ"ה

מתוק מדבש

"מאמר זכות ישראל" ומבואר בו כי הקב"ה חפץ שילמדו זכות על בניו ישראל, והגם שיצרם גובר עליהם והם חוטאים, ויש מצוה חיובית להוכיחם, ולהשיבם בתשובה, אבל המוכיח צריך שילמד בינו לבין עצמו, וכן בדבריו לפני הקב"ה, זכות על ישראל הקדושים. ומבאר שלתקן פגם זה נצרך אליהו הנביא להזדמן בכל ברית מילה. ובסוף המאמר מבאר רבי שמעון כי כשאין אהבה בין החברים אזי גורמים לסלוק השכינה מביניהם, ולנזק, כפי שקרה לכ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא. אבל כשאוהבים זה לזה הם גורמים ליחוד השכינה, והם הם הראויים ללמוד את סודות התורה.

(מקור המאמר זוהר פרשת כי תשא דף ק"ע א"ג, וצניאור ממוק מדנש כרך ח עמ' קל-קלט)

להבין מאמר הבא נעתיק דברי חז"ל במס' פסחים דף פז ע"א, וז"ל: אמר הקב"ה להושע בניך חטאו, והיה להושע לומר, בניך הם, בני חנוניך, בני אברהם יצחק ויעקב, לגלגל רחמין עליהן, לא די שלא אמר כך, אלא אמר לפניו רבונו של עולם כל העולם שלך הוא, העבירים באומה אחרת וכו', ואמר לו הקב"ה (שיקח אשה זונה והוליד ממנה בנים, ואחר כך אמר לו שיגרש אותה, ואמר הושע להקב"ה יש לי בנים ממנה ואין אני יכול לגרשה, אמר לו הקב"ה, ומה אתה שאשתך זונה ובניך בני זנונים אין אתה יכול לגרשה), ישראל שהם בני, בני בחוני, בני אברהם יצחק ויעקב וכו', ואתה אמרת העבירים באומה אחרת, כיון שידע שחטא וכו' עמד ובקש רחמים ובטל הגזרה, והתחיל לברכין שנאמר והיה מספר בני ישראל כחול הים וגו', והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם, יאמר להם בני א"ל חי וגו', ואמרת ללא עמי, עמי אתם.

הנה מהמשך המאמר נראה שתחילתו הוא בענין העגל שעשו ישראל במדבר, ואמר הקב"ה למשה לך רד כי שחת עמך וגו', ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם וגו', ופרש"י שם על מה שכתוב "הניחה לי", עדיין לא שמענו שהתפלל משה עליהם והוא אמר הניחה לי, אלא כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר תלוי בו, שאם יתפלל עליהם לא יכלם, וזה שאמר עַל הַהֵי אֲמַר מְלָא דְאַחְמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה בדבר זה הראה הקב"ה למשה שאינו רוצה לכלותם, בְּגִין דְּאָף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל חֲבִין קָמִיה בְּכַל דְּרָא וְדָרָא לפי שאף על פי שישראל חוטאים לפניו בכל דור ודור, לֹא בְּעֵי מֵאן דְּיִימָא עַלֵּיהּ דְּלְטוֹרִין אינו רוצה מי שיאמר עליהם דברי קטרוג, מְנַלְן מֵאין לְנו שְׁאין הקב"ה רוצה מי שיקטרג על ישראל, מְהוּשְׁע הַנְּבִיא דְּכְתִיב תַּחֲלַת דְּפֶר יְהוּ"ה בְּהוּשְׁע, הָא אוֹקְמוּה מְלָא הֵי העמידו חז"ל (נמס' פסחים דף פז ע"א) מה שצויהו הקב"ה לעשות כנזכר לעיל,

בְּהוֹשֵׁעַ, הָא אֹקְמוּה מְלָה, וְעַל דָּא (שם ב א) וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
פְּחוּל הָיִים וּגְוִי, וּבְגִין דָּא בְּרִיךְ לֹון בְּכֻמָּה בְּרַכָּאן, לְאַהֲדָרָא בְּתִיּוּבְתָא,
וְלֹאֲתָבָא לֹון לְגַבֵּי אַבּוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָא, וְלֹא אַעֲדֵי מִתְמָן עַד דְּקַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְחַל עַל חוֹבֵייהוּ, וְאַתְנַקֵּיאוּ קַמֵּיהּ.

אַלְיָהּוּ מַה פְּתִיב בֵּיהּ, (מ"א יט ד) וַיָּבֵא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רְתֵם אֶחָד וּגְוִי, אָמַר
מְאָרִיָּה דְעֲלָמָא, אֶתְתָּא חֲדָא שְׁדָרְת לֹון לְיִשְׂרָאֵל וּדְבוּרָה שְׁמָה,
דְּכְתִיב (שופטים ד ה) וְהָיָא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דְּבוּרָה, דָּא הוּא רְתֵם, וְאַהֲדָרְת
לֹון לְמוּטָב, דְּכְתִיב (שם ה ז) עַד שְׁקַמְתִּי דְּבוּרָה, וְאַנָּא עָאֵלִית בִּינֵייהוּ
וְאַכְרְזִית קַמֵּיהּ, וְלֹא יְכִילָנָא.

עַד דְּהוּא יְתִיב, אֶתְגְּלִי עֲלֵיהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לֵיה מַה לָּךְ פַּה
אַלְיָהּוּ, בְּקַדְמִיתָא קָא הָוִית מְקַטְרָגָא וּמְקַנֵּי עַל בְּרִית, וּמְדַחְמִינָא

מתוק מדבש

וְעַל דָּא וְעַל כֵּן אַחַר כֵּךְ כִּשְׂרָאָה הוֹשַׁע שְׂלָא דִּיכֵר כְּהוּגוֹן, אָמַר וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
פְּחוּל הָיִים אֲשֶׁר לֹא יִמַד וְלֹא יִסְפֹּר, וְהָיָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֹאמַר לָהֶם לֹא עָמִי אַתֶּם, יֹאמַר
לָהֶם בְּנֵי א"ל חֵי, וּבְגִין דָּא בְּרִיךְ לֹון בְּכֻמָּה בְּרַכָּאן לְאַהֲדָרָא בְּתִיּוּבְתָא בִּשְׁבִיל זֶה
בְּרַךְ הוֹשַׁע אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכֻמָּה בְּרֻכּוֹת כְּדִי לְהַחְזִירָם בְּתוֹבָה, וְלֹאֲתָבָא לֹון לְגַבֵּי אַבּוּהוֹן
דְּבִשְׁמַיָא, וְלַהֲשִׁיב אוֹתָם לְאַבִּיהֶם שְׁבִשְׁמַיִם, וְלֹא אַעֲדֵי מִתְמָן עַד דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מְחַל עַל חוֹבֵייהוּ וְאַתְנַקֵּיאוּ קַמֵּיהּ וְלֹא זֶה מִשֶּׁם עַד שֶׁהִקְבִּי"ה מְחַל עַל עוֹנֵם וְנִטְהַרוּ
לְפָנָיו.

וְעוֹד רֹאיָה מֵאַלְיָהּוּ הַנְּבִיא, כִּי אַלְיָהּוּ מַה פְּתִיב בֵּיהּ מַה כְּתוּב בּוּ וַיָּבֵא וַיֵּשֶׁב תַּחַת
רְתֵם אֶחָד תַּחַת אֵילָן אַחַד הַנְּקָרָא רְתֵם (וְהוּא אֵילָן שְׁגַחְלִיו תְּמִיד חֲמִים מֵאֲדָר), אָמַר
מְאָרִיָּה דְעֲלָמָא אֶתְתָּא חֲדָא שְׁדָרְת לֹון לְיִשְׂרָאֵל וּדְבוּרָה שְׁמָה אָמַר אֵלֵיהּ, רְבוּן
הָעוֹלָם, אֵשֶׁה אַחַת שְׁלַחַת לְיִשְׂרָאֵל וּדְבוּרָה שְׁמָה דְּכְתִיב וְהָיָא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דְּבוּרָה
וּמִלַּת תַּמְרָא דָּא הוּא רְתֵם כִּי אוֹתִיוֹתֵיהֶם שׁוּוֹת, וְאַהֲדָרְת לֹון לְמוּטָב וְהָיָא הַחְזִירָה
אֶת יִשְׂרָאֵל לְמוּטָב דְּכְתִיב עַד שְׁקַמְתִּי דְּבוּרָה שְׁקַמְתִּי אִם בִּישְׂרָאֵל, וְכְתוּב אַחַר כֵּךְ
הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם בְּרַכּוֹ ה' וּגְוִי, וְאַנָּא עָאֵלִית בִּינֵייהוּ וְאַכְרְזִית קַמֵּיהּ וְלֹא יְכִילָנָא
וְאַנִּי נִכְנַסְתִּי בִּינֵיהֶם וְהַכְרַזְתִּי דְּבִרִיךְ לְפָנֵיהֶם שִׁיחְזוּר בְּתוֹבָה וְלֹא יְכוּלְתִי לְהַחְזִירָם, וְלִכְּן
יֵשֶׁב תַּחַת רְתֵם אַחַד שְׁרוּמוֹ עַל תַּמְרָא דְּבוּרָה כְּדִי לְעוֹרֵר תְּפִלָּה זֶה.

עַד דְּהוּא יְתִיב אֶתְגְּלִי עֲלֵיהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹד שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב שֶׁם נִתְגַּלָּה אֵלָיו
הַקְּבִי"ה בְּנִבְוָאָה, אָמַר לֵיה מַה לָּךְ פַּה אַלְיָהּוּ כְּלוּמַר בְּקַדְמִיתָא בְּתַחֲלִילָה בִּימֵי
מִשָּׁה כִּשְׁהִיִּת נְקָרָא פְּנַחֶס, קָא הָוִית מְקַטְרָגָא וּמְקַנֵּי עַל בְּרִית הֵיית מְקַטְרָג וּמְקַנָּא

בְּךָ דִקְנִית עָלַי בְּהֵהוּא בְרִית, נִטְלִית לִיָּה בְרָעוּ דְמִשָּׁה וַיְהִיבְנָא לָךְ,
 עַד דְּמִשָּׁה הָוּה אָמַר, (במדבר כה יב) הֲנִנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם,
 הַשְׁתָּא דְאִיהוּ דִילָךְ, לֹא אֶתְחַזִּי לָךְ לְקִטְרָגָא עֲלוּי, הָוּה לָךְ לְמִשְׁבַּק
 קְנוּיִיף לִי, כְּמָה בְּקִדְמִיתָא דְהָוּה דִילִי, שְׁבִקְנָא לִיָּה לִידָא אַחְרָא וְלֹא
 קִטְרִיגְנָא עֲלוּי.

מָה לָךְ פַּה, מְאִי פַה, בְּרִית קְיִימָא פַּה יְהוּ"ה אִיהוּ, פִּינֵן דְלָא בְּעָתָא
 לְשִׁבְקָא לִי, פּוּמְךָ אֶתְבְּרִי בְּאַתֵּר דְּהֵהוּא פּוּמָא.

מתוק מדבש

על הברית שנפגמה על ידי זמרי בן סלוא, כמו שכתוב בקנאו את קנאתי בתוכם, וּמִדְחִמִּינָא
 בְּךָ דִקְנִית עָלַי בְּהֵהוּא בְרִית ולפי שראיתי בך שקנאת בשבילי בזו הברית, נִטְלִית לִיָּה
 בְרָעוּ דְמִשָּׁה וַיְהִיבְנָא לָךְ לקחתי אותה ברצונו והסכמתו של משה ונתתיה לך, עַד
 דְּמִשָּׁה הָוּה אָמַר עַד שְׁמִשָּׁה הִיָּה אֹמֵר הֲנִנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם כִּי עַד אַז
 הִיתָה הַשְׂכִּינָה הַנִּקְרָאת בְּרִית בַּחֲלֻקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְעַתָּה נָתַן הַקַּב"ה לַפְּנִחָס אֶת הָאֲרוֹת הַשְׂכִּינָה
 לְשֵׁרוֹת עֲלוּי (עי' זוהר פ' פנחס דף רכ ע"א), הַשְׁתָּא דְאִיהוּ דִילָךְ לֹא אֶתְחַזִּי לָךְ לְקִטְרָגָא
 עֲלוּי עַתָּה שְׁהִיא שִׁלְךָ לֹא רְאוּי לְךָ לְקִטְרַג וּלְקָנָא עֲלֵיהּ וְלוֹמַר קָנָא קְנֵאתִי לְה' וְגו' כִּי
 עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁרִשׁוֹת בַּשְׂכִּינָה הַקְּדוּשָׁה הַנִּקְרָאת כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל, הָוּה לָךְ לְמִשְׁבַּק קְנוּיִיף לִי הִיָּה לְךָ לְהַנִּיחַ אֶת קְנֵאתְךָ לִי, כְּמָה בְּקִדְמִיתָא
 דְּהָוּה דִילִי כְּמוֹ בַתְּחִילָה שְׁהִיתָה הַשְׂכִּינָה שְׁלִי, שְׁבִקְנָא לִיָּה לִידָא אַחְרָא וְלֹא קִטְרִיגְנָא
 עֲלוּי הַנְּחֵתִי אֶת הַקְּנוּיִי לִיד אַחַר וְלֹא קִיטְרַגְתִּי עֲלֵיהּ, לְכֵן גַּם עַתָּה שְׁהִיא שִׁלְךָ הֵיית צְרִיךְ
 לְהַנִּיחַ קְנֵאתְךָ לִי.

מָה לָךְ פַּה וְשׁוֹאֵל מְאִי פַּה עַל מָה רוּמוּ מֵלַת פַּה, וְאֹמַר כִּי בְרִית קְיִימָא פַּה יְהוּ"ה
 אִיהוּ (קרי פה בסגול) ברית קודש שהיא השכינה היא סוד פה ה', כִּי כְמוֹ שְׁמֵלְךָ נִשְׂר
 וְדָס מְנַהֵיג אֶת מְדִינֹת מַלְכוּתוֹ עַל יְדֵי דִיצוּרֵי פִיו כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (קהלת ח ד) זָאשֶׁר דְּזַר
 מֶלֶךְ שְׁלִטוֹן, כֵּן הַמַּלְכוּת מְנַהֵיגָה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת נִקְרָאת פַּה ה', וְאֹמַר לוֹ הַקַּב"ה פִּינֵן
 דְלָא בְּעָתָא לְשִׁבְקָא לִי כִיּוֹן שְׁלֹא רְצִית לְהַנִּיחַ לִי אֶת קִינּוּיְךָ וְקֵנֵאת עַל יִשְׂרָאֵל, לְכֵן
 פּוּמְךָ הִפָּה שִׁלְךָ שִׁישׁ בּוֹ הָאֲרוֹת הַשְׂכִּינָה שְׁקַבְּלַת עַל יְדֵי אֹתָהּ הַקְּנֵאתָ לִי בַּמְדַּבֵּר,
 אֶתְבְּרִי בְּאַתֵּר דְּהֵהוּא פּוּמָא יַחְזוֹר וַיִּבְרָא בְּמַקּוֹם שֶׁל אֹתוֹ הִפָּה שְׁהוּא הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת
 פַּה ה', וְזֶה מָה שְׁכַתּוּב מָה לְךָ פַּה, קְרִי פַה בַּסְּגוּל, כְּלוּמַר לְמָה לְךָ הָאֲרוֹת הַמַּלְכוּת
 הַנִּקְרָאת פַּה אִם אַתָּה מְקַטְרַג עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

תִּנְן, בַּהֲהִיא שְׁעָתָא אֲתַעְבֵּר מַנְיָה הָהוּא נְבִזְבָּזָא דִּי־הֵב לִיָּה מֹשֶׁה, דִּתְנִן
מַאי דִּכְתִּיב, (מ"א י"ח) וַיִּלְךָ בְּכַח הָאֲכִילָה הֵהִיא וְגו', עַד הֵר
הָאֱלֹהִים חוֹרְבָה, לְמַתְבַּע מַתְמָן, וְכִי מַתְמָן הָהָה בְּעֵי, אֲלָא לְמַתְבַּע
כְּמִלְקָדְמִין מַהֲהוּא דִּירִית בְּהֵר הָאֱלֹהִים בְּרִית דָּא, פְּנַחֶס הוּא אֲלִיָּהוּ,
וְדַאי בְּדַרְגָּא חָדָא.

אָמַר לִיָּה מֹשֶׁה, לִית אַנְתָּ יְכִיל לְקַבְּלָא מְנָאי, אֲלָא זִיל לִיְנַוְקִיָּהוּ
דִּישְׂרָאֵל, וּמַאיִנּוֹן תְּרוּחַ, וְאִינּוֹן יַהֲבִי לָךְ, וְכִף הוּא עֲבִיד.

מתוק מדבש

תִּנְן בַּהֲהִיא שְׁעָתָא אֲתַעְבֵּר מַנְיָה הָהוּא נְבִזְבָּזָא דִּי־הֵב לִיָּה מֹשֶׁה לְמַדְנּוּ שְׂבֹאוֹתָה
שַׁעָה נִלְקַח מִמְנוּ מַתְנָה הֵהִיא שְׁנַתָּן לוֹ מֹשֶׁה שְׁהִיא הִשְׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה, דִּתְנִן מַאי
דִּכְתִּיב שְׁלַמְדְנּוּ מַה שְׁכָתוּב וַיִּלְךָ בְּכַח הָאֲכִילָה הֵהִיא וְגו', עַד הֵר הָאֱלֹהִים חוֹרְבָה
הַטַּעַם שֶׁהֵלֵךְ לְחוּרְב, כְּדִי לְמַתְבַּע מַתְמָן לְבַקֵּשׁ מִשֶּׁם שֶׁתַּחֲזוֹר אֵלָיו הִשְׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה,
וְשׂוֹאֵל וְכִי מַתְמָן הָהָה בְּעֵי וְכִי מִשֶּׁם הִיא צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ, הֲלֹא מִהַקְבִּיָּה הִיא צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ,
אֲלָא הַטַּעַם שֶׁהֵלֵךְ לְחוּרְב לְמַתְבַּע כְּמִלְקָדְמִין לְבַקֵּשׁ שֶׁתַּחֲזוֹר אֵלָיו הִשְׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה
כְּבַתְחִילָה, מַהֲהוּא דִּירִית בְּהֵר הָאֱלֹהִים בְּרִית דָּא מִמֶּשֶׁה שִׁירַשׁ בְּהֵר אֱלֹהִים בְּשַׁעַת
מַתָּן תּוֹרָה אֵת בְּרִית הַזֶּה וְנַתְנָה לְפַנְחָס, כִּי פְּנַחֶס הוּא אֲלִיָּהוּ, וְדַאי בְּדַרְגָּא חָדָא וְדַאי
שְׁפַנְחָס וְאֵלִיָּהוּ הֵם בְּמַדְרָגָה אַחַת כְּדִלְקָמָן, וְצִיפָה שִׁיזְדַּמֵּן אֵלָיו שֵׁם נִשְׁמַת מֹשֶׁה לְהַחֲזִיר
לוֹ אֵת הַבְּרִית.

אָמַר לִיָּה מֹשֶׁה לְאֵלִיָּהוּ לִית אַנְתָּ יְכִיל לְקַבְּלָא מְנָאי אִין אַתָּה יְכוּל לְקַבֵּל מִמְנִי
בַּחֲזוּרָה אֵת הַבְּרִית, כִּי כְּבֵר אִין זֶה בְּרִשׁוֹתִי, אֲלָא זִיל לִיְנַוְקִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל אֲלֹא
לָךְ לְבְרִית שֶׁל יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁבַשְׁעָה שֶׁהֵם נִמּוּלִים מִתְחַדֵּשׁ שֵׁם הַבְּרִית וּמַתְעוֹרֵר שֵׁם הִשְׂרָאֵת
הַשְּׂכִינָה, וּמַאיִנּוֹן תְּרוּחַ וְאִינּוֹן יַהֲבִי לָךְ, וּמַהֵם תְּרוּיַח אֵת הַבְּרִית וְהֵם יִתְנוּ לָךְ, כִּי עַל
יְדֵי שֶׁתְּהִיָּה שֵׁם תְּתוּצֵץ בְּךָ אֹרֶךְ הַשְּׂכִינָה, וְכִף הוּא עֲבִיד וְכִךָ הוּא עוֹשֶׂה תְּמִיד שֶׁהוּא
נִמְצָא בְּכָל בְּרִית מִלָּה. (רמ"ק וסרמ"ו ומפשיט)

כַּתֵּב הָאִרְיִז"ל (שַׁעַר הַגְּלוּלִים הַקְּדָמָה ל"ז), כְּשֶׁהֲרַג פְּנַחֶס אֵת זְמִרֵי זָכָה שֶׁנִּתְעַבְּרוּ בּוֹ הַנְּפֹשׁוֹת שֶׁל נָדָב
וְאִבִּיהוּא שְׁלֹשִׁיָּהֶם יַחַד הִיתָה רַק נֶפֶשׁ אַחַת, וְכִדִּי לְקִשְׁרֵי אֵת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל נָדָב וְאִבִּיהוּא עִם נֶפֶשׁ
פְּנַחֶס הוּצֵרֵךְ לְהַתְעַבֵּר בּוֹ נֶפֶשׁ חֲדָשָׁה שֶׁנִּקְרָאת אֵלִיָּהוּ הַתְּשׁוּבִי מְשׁוֹרֵשׁ שְׁבַט גַּד, וּמֵאֵז הִיא נִקְרָא פְּנַחֶס
אֵלִיָּהוּ (ע"י"ט).

(חסר) פֶּמָה טִיבו עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל דְּרָא וְדָרָא לְיִשְׂרָאֵל, תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, (מיכה ו ד) וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמֵרִים, וְהָא פֶּמָה נְבִיאֵי הוּוּ לְבַתֵּר מֹשֶׁה, וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וְאַלְעָזָר וּפְנַחָס יְהוֹשֻׁעַ וְאַלְיָהוּ וְאַלְיִשָׁע וְכַמָּה שְׂאָר צְדִיקֵי וַחֲסִידֵי מִבְּעֵי לֵיהּ, אֲלִין תִּלְתָּא אַמָּאי, אֲלָא אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲמִי בְּנִי, אַמָּאי לָא תִדְפְּרוּן לְכָל טְבִין דְּעֵבְדִית לְכוּ, דְּשִׁדְרִית לְכוּ לְמֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמֵרִים. לְמַלְךְ בְּשׂוּר וְדָם דְּאִית לֵיהּ מְדִינְתָּא, וְשִׁדְר לְגַבְהָ גּוֹבְרִין אִפְרָכִין רַבְרַבְנִין, דִּיהוּן מְנַהֲלֵי עֲמָא, וּמְעֵינִין בְּהוּ וּבְדִינֵיהוּ, מֵאן אֲצִטְרִיף לְמַהוּי זְקוּק בְּמִזְוִנֵיהוּ בְּמַלִּין דְּיִצְטָרְכוּן, לָאו עֲמָא דְּמְדִינְתָּא, בְּעַל פְּרַחֲיֵיהוּ יִצְטָרְכוּ לְעֵינָא בְּהוּ, וּלְמִיָּהֵב לְהוּ יִקְרָא.

מתוק מדבש

(חסר) המשך מאמר הבא הוא, לפי מה שאמר לעיל שאין הקב"ה רוצה שיקטרגו על ישראל לפי שאהבתו גדולה אליהם, לכן אמר פֶּמָה טִיבו עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל דְּרָא וְדָרָא לְיִשְׂרָאֵל כמה טובות עושה הקב"ה לישראל בכל דור ודור, כי אפילו שחרפו וגדפו את משה ואהרן ומרים, עם כל זה לא מנע הטוב מהם ושולח להם נביאים בכל דור ודור. תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב בא וראה מה שכתוב וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמֵרִים, וְהָא פֶּמָה נְבִיאֵי הוּוּ לְבַתֵּר מֹשֶׁה והרי כמה נביאים היו אחר משה, אם כן וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וְאַלְעָזָר וּפְנַחָס יְהוֹשֻׁעַ וְאַלְיָהוּ וְאַלְיִשָׁע וְכַמָּה שְׂאָר צְדִיקֵי וַחֲסִידֵי מִבְּעֵי לֵיהּ רצה לומר שהיה צריך לפרוט עוד כמה נביאים וכמה צדיקים וחסידים, אֲלִין תִּלְתָּא אַמָּאי למה פרט דוקא אלו השלשה צדיקים, ואמר אֲלָא אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אלא אמר הקב"ה, עֲמִי בְּנִי אַמָּאי לָא תִדְפְּרוּן לְכָל טְבִין דְּעֵבְדִית לְכוּ עמי הקדוש בני חביבי למה לא תזכרו לכל הטובות שעשיתי לכם, דְּשִׁדְרִית לְכוּ לְמֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמֵרִים ששלחתי לכם את משה ואהרן ומרים.

ומפרש משל לְמַלְךְ בְּשׂוּר וְדָם דְּאִית לֵיהּ מְדִינְתָּא למלך בשור ודם שיש לו מדינה, וְשִׁדְר לְגַבְהָ גּוֹבְרִין אִפְרָכִין רַבְרַבְנִין ושלח שם אנשים שרים גדולים, דִּיהוּן מְנַהֲלֵי עֲמָא שיהיו מנהלים את העם, וּמְעֵינִין בְּהוּ וּבְדִינֵיהוּ ויהיו משגיחים ומסתכלים בצורכיהם ובדיניהם, מֵאן אֲצִטְרִיף לְמַהוּי זְקוּק בְּמִזְוִנֵיהוּ בְּמַלִּין דְּיִצְטָרְכוּן מי הצריך להיות נזקק להכין ולהזמין להם מזונותיהם וגם שאר דברים שהם צריכים, לָאו עֲמָא דְּמְדִינְתָּא וכי לא העם של אותה המדינה, הלא בְּעַל פְּרַחֲיֵיהוּ יִצְטָרְכוּ לְעֵינָא בְּהוּ בעל כרחם הם צריכים להשגיח ולהסתכל בצרכיהם, וּלְמִיָּהֵב לְהוּ יִקְרָא ולתת להם

שְׁדָרִית לְמֹשֶׁה אִיהוּ אֵייתִי קִמְיִיכוּ מִן לְמִיכַל, וְנָהִיל לְכוּ וּלְבַנְיִיכוּ
 וּלְבַעֲרִיִּיכוּ, וְאֶשְׁתַּדַּל בְּדִינֵיכֶם וּבְכָל מָה דְאֶצְטָרִיךְ לְכוּ. שְׁדָרִית
 לְאַהֲרֹן, אֵייתִי לְכוּ עֲנֵנִי יִקָּר, לְחַפְּאָה עֲלֵיכֶם כְּמַלְכִין, אֶסְחִי לְכוּ בְטָלִי
 יִקָּר, דְּלֹא אֶתְרַקְבוּ לְבוֹשֵׁיכֶם וּמְנַעֲלֵיכֶם, וְהוּוּ מִתְחַדְּשֵׁי בְכָל יוֹמָא.
 שְׁדָרִית לְמַרְיָם, אֵייתִיאַת בִּירָא לְאַשְׁקָאָה לְכוּ, וְשְׁתִיתוּן אֶתְוֹן וּבַעֲרִיכוּן,
 אֵינְוֹן יִהְבוּ לְכוּן, וּמְדַלְהוֹן אֶכְלְתוּן וְשְׁתִיתוּן, וְיִתִיבְתוּן בְּחוּפְאָה דִיקָּר
 דְלַהוֹן, וּמְדַלְכוּן לֹא יִהְבְּתוּן לוֹן, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְאֶשְׁתַּדְּלוּ עֲלֵיכֶם,
 וְנָטְלוּ עַל צְוֹאֲרֵיהוֹן מְטוּלְכוּן, וְהוּוּתוּן מְחַרְפִּין וּמְגַדְפִין לוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָאוּ הָוָה אַפָּא רַחֲמָן עַל בְּנוֹי פְּקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּקְרָא
 הוּא, דְכָתִיב (מ"א ח טו) לֹא נֶפֶל דְבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרֵי הַטּוֹב וְגו',

מתוק מדבש

אמר הקב"ה לישראל אתם לא כך עשיתם, כי שְׁדָרִית לְמֹשֶׁה שלחתי לכם את משה
 אִיהוּ אֵייתִי קִמְיִיכוּ מִן לְמִיכַל הוא הביא לפניכם מן לאכול, וְנָהִיל לְכוּ וּלְבַנְיִיכוּ
 וּלְבַעֲרִיִּיכוּ והנהיג אתכם ואת בניכם ואת בהמותיכם, וְאֶשְׁתַּדַּל בְּדִינֵיכֶם וּבְכָל מָה
 דְאֶצְטָרִיךְ לְכוּ והשתדל בדיניכם ובכל מה שנצרך לכם. שְׁדָרִית לְאַהֲרֹן שלחתי לכם
 את אהרן אֵייתִי לְכוּ עֲנֵנִי יִקָּר לְחַפְּאָה עֲלֵיכֶם כְּמַלְכִין הביא לכם ענני כבוד לכסות
 עליכם כמלכים, אֶסְחִי לְכוּ בְטָלִי יִקָּר והעננים היו רוחצים אתכם בטללי כבוד, דְּלֹא
 אֶתְרַקְבוּ לְבוֹשֵׁיכֶם וּמְנַעֲלֵיכֶם שלא נרקבו לבושיכם ומנעליכם, וְהוּוּ מִתְחַדְּשֵׁי בְכָל
 יוֹמָא והיו מתחדשים בכל יום, כי הענני כבוד היו שפים בכסותם ומגהצים אותם. שְׁדָרִית
 לְמַרְיָם שלחתי לכם את מרים אֵייתִיאַת בִּירָא לְאַשְׁקָאָה לְכוּ הביאה לכם באר להשקות
 אתכם, וְשְׁתִיתוּן אֶתְוֹן וּבַעֲרִיכוּן ושתייתם אתם ובהמתכם, ומסיק דבריו ואמר הרי אֵינְוֹן
 יִהְבוּ לְכוּן וּמְדַלְהוֹן אֶכְלְתוּן וְשְׁתִיתוּן הם נתנו לכם ומשלחם אכלתם ושתייתם, וְיִתִיבְתוּן
 בְּחוּפְאָה דִיקָּר דְלַהוֹן וישבתם בחופה של כבוד שלהם, וּמְדַלְכוּן לֹא יִהְבְּתוּן לוֹן
 ומשלכם לא נתתם להם, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְאֶשְׁתַּדְּלוּ עֲלֵיכֶם ולא עוד אלא שהשתדלו
 בשבילכם, וְנָטְלוּ עַל צְוֹאֲרֵיהוֹן מְטוּלְכוּן ולקחו על צוארם את משאיכם, וְהוּוּתוּן
 מְחַרְפִּין וּמְגַדְפִין לוֹן ואתם הייתם מחרפים ומגדפים אותם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָאוּ הָוָה אַפָּא רַחֲמָן עַל בְּנוֹי פְּקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא הִיָּה עוֹד אַב
 הַרְחַמְן הַמְרַחֵם עַל בְּנוֹי כְּהַקְב"ה, וּקְרָא הוּא וְהַכְּתוּב מַעֲיֵד עַל זֶה, דְכָתִיב לֹא
 נֶפֶל דְבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרֵי הַטּוֹב" אשר דבר ביד משה עבדו, כלומר אשר הבטיח

תָּא חֲזִי רַחֲמֵנוּ דִּילֵיהּ, אֱלוֹ אָמַר לֹא נִפְל דְּבַר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ וְלֹא יִתִּיר, נַח לְעֵלְמָא דְלֹא אֲתַבְּרִי, אֲבָל מְדַאֲמַר מִכֹּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב, וְאַפִּיק בִּישׁ לְאַחוּרָא, דְּהָא מְלָה דְּבִישׁ לֹא בְּעִי לְמַעַבְד.

וְאַף עַל גַּב דְּאַגְזִים וְאַרְיִים רְצוּעָה, אֲתַתָּא אֲמָא וְאַתְקַפַּת בְּדְרוּעִיהּ יְמִינָא, וְקָם רְצוּעָה בְּקִיּוּמֵיהּ, וְלֹא נַחִית לְתַתָּא, וְלֹא אֲתַעֲבִיד, בְּגִין דְּבְעִיטָא חֲדָא הוּוּ תְרוּוִייהוּ, אִיהוּ דְּאַגְזִים, וְאַיְהִי דְּאַחִידַת בִּימִינֵיהּ.

וְאִי תִימָא מְנַלְן, מִמְלָה דְּאַיְהִי בְּאַתְגְּלִיא, דְּכְתִיב לָךְ רַד פִּי שַׁחַת עֲמָךְ, שְׂרִי לְאַרְמָא רְצוּעָה, וּמִשָּׁה דְלֹא הוּוּ יַדַּע אֲרַחָא דְּאַמָּא,

מתוק מדבש

לעשות לישראל, תָּא חֲזִי רַחֲמֵנוּ דִּילֵיהּ בא וראה הרחמנות שלו, אֱלוֹ אָמַר לֹא נִפְל דְּבַר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ וְלֹא יִתִּיר אִם הִיָּה אֹמֵר רַק לֹא נִפְל דְּבַר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ וְלֹא הִיָּה אֹמֵר מַלְת הַטּוֹב, שְׂאזִי הִיָּה רוּצָה לֹמַר שְׂגַם מְדַבְּרִים הַרְעִים שְׂנֵאמְרוּ בְּתוֹכָחַת שְׂבַתוּרָה לֹא נִפְל דְּבַר אֶחָד, וְאז נַח לְעֵלְמָא דְלֹא אֲתַבְּרִי מוֹטֵב הִיָּה שְׂלֵא יִכְרָא הָעוֹלָם, כִּי לֹא הִיָּה אֲפֻשֵׁר לְסַבּוֹל אֶת גְּזוּרַת הַקְּשׁוֹת וְאֶת הָעוֹנָשִׁים הַגְּדוֹלִים, אֲבָל מְדַאֲמַר מִכֹּל דְּבָרוֹ "הַטּוֹב" אֲבָל לִפִּי שְׂאמַר מִכֹּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב, וְאַפִּיק בִּישׁ לְאַחוּרָא וְהוּצִיא וְהִשְׂאִיר אֶת הַרְעָה לְאַחוּר וְלֹא כִלְלוּ בַּפְּסוּק הַזֶּה, דְּהָא מְלָה דְּבִישׁ לֹא בְּעִי לְמַעַבְד כִּי דְּבַר רַע וְעוֹנָשׁ אֵין הַקְּב"ה רוּצָה לַעֲשׂוֹת לְיִשְׂרָאֵל, מִזֶּה אֲנוּ רוֹאִים אֶת אֲהַבְתּוֹ הַגְּדוֹלָה לְיִשְׂרָאֵל שְׂאֲפִילוֹ כִּשְׂהוּא מַעֲנִישׁ אֶת יִשְׂרָאֵל עִם כֹּל זֶה אֵינוֹ בְּאוֹתוֹ חוֹמֵר הַדִּין שְׂכְּתוּב בְּתוֹכָחַת שְׂבַתוּרָה.

וְאַף עַל גַּב דְּאַגְזִים וְאַרְיִים רְצוּעָה וְאַף עַל פִּי שְׂהַגִּזִים וְהַפְּחִיד אֶת יִשְׂרָאֵל וְהָרִים אֶת הַרְצוּעָה כְּאִילוֹ הוּא רוּצָה לְהַעֲנִישֵׁם בְּכֹל הַתּוֹכָחַת שְׂבַתוּרָה, אֲבָל אֲתַתָּא אֲמָא וְאַתְקַפַּת בְּדְרוּעִיהּ יְמִינָא בְּאַה שְׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה שְׂהִיא אֲמֵנוּ וְהַחֲזִיקָה בְּזוּרַע יְמִינוֹ שֶׁל הַקְּב"ה כִּשְׂהַרְצוּעָה הִיתָה בִּידוֹ שְׂלֵא יִלְקָה אֶת בְּנֵיהּ, וְקָם רְצוּעָה בְּקִיּוּמֵיהּ וְלֹא נַחִית לְתַתָּא וְלֹא אֲתַעֲבִיד וּנְשֵׂאֵרָה הַרְצוּעָה בְּקִיּוּמָהּ וְלֹא יִרְדָּה לְמַטָּה וְלֹא נַעֲשֵׂה הָעוֹנָשׁ וְהַדִּין, בְּגִין דְּבְעִיטָא חֲדָא הוּוּ תְרוּוִייהוּ לִפִּי שְׂבַעֲצָה אַחַת הִיוּ שְׂנֵיהֶם הַקְּב"ה וְהַשְׂכִּינָה, אִיהוּ דְּאַגְזִים הַקְּב"ה שְׂהַגִּזִים וְהַפְּחִיד אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכָחַת, וְאַיְהִי דְּאַחִידַת בִּימִינֵיהּ וְהַשְׂכִּינָה שְׂאַחֲזָה בִּימִינוֹ, כִּי שְׂנֵיהֶם אֵינִם רוּצִים לַעֲנוּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל.

וְאִי תִימָא מְנַלְן וְאִם תְּאֹמַר מְנִין לָנוּ דְּבַר זֶה, וְאֹמַר מִמְלָה דְּאַיְהִי בְּאַתְגְּלִיא מְדַבֵּר שְׂהִיָּה בְּגִלּוּי דְּכְתִיב שְׂאֹמַר הַקְּב"ה לְמִשָּׁה כִּשְׂעֲשׂוּ אֶת הָעַגְלָל לָךְ רַד פִּי שַׁחַת עֲמָךְ וְהִינּוּ שְׂרִי לְאַרְמָא רְצוּעָה הַתְּחִיל הַקְּב"ה לְהָרִים אֶת הַרְצוּעָה, שְׂאֹמַר וְיַחַר אֲפִי בָּהֶם וְאַכְלֵם, וּמִשָּׁה דְלֹא הוּוּ יַדַּע אֲרַחָא דְּאַמָּא שְׂתִּיק וּמִשָּׁה שְׂלֵא הִיָּה יוֹדַע אֶת דְּרַכָּה

שְׁתִּיק, בִּיּוֹן דְּחָמָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֶּף, אֲנָקִיד לִיָּה וּבִטְשׁ בֵּיהּ, וְאָמַר
וַעֲתָה הַנִּיחָה לִּי, מִיַּד אֲרָגִישׁ מֹשֶׁה וְאֶחָיד בְּדְרוּעֵיהּ דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּכְתִיב זְכוֹר לְאַבְרָהָם, דָּא דְרוּעֵיהּ יְמִינָא, וּבִגִּין כֶּף לָא נְחִית
רְצוּעָה.

וְאִי תִימָא אַמָּא דְּאִיְהִי רְגִילָה לְאַחְדָּא בְּרְצוּעָה דְּמַלְכָּא אֲן הוּת, דְּשִׁבְקַת
מְלָה לְמֹשֶׁה, שְׁאִילָנָא, וְאֶמִּינָא, וְהָא לָא יִדְעָנָא בְּרִירָא דְּמְלָה, עַד
דְּנִהְוִי קַמִּיהּ דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא.

פַּד אָתוּ לְקַמִּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, חָמָא בְּאַנְפִּיָּהּוּ סִימָן, אָמַר עוֹלוּ בְּנֵי
קְדִישִׁין, עוֹלוּ רְחִימִין דְּמַלְכָּא, עוֹלוּ רְחִימִין דִּילִי, עוֹלוּ רְחִימִין
אֶלִין בְּאֶלִין.

מתוק מדבש

של השכינה שצריך לבקש רחמים על ישראל היה שותק, בִּיּוֹן דְּחָמָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
כֶּף כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקְּב"ה כַּךְ אֲנָקִיד לִיָּה וּבִטְשׁ בֵּיהּ רִמְזוּ לוּ וְהִכָּה בּוּ שִׁתְעוֹרֵר לְבַקֵּשׁ
רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר, וַעֲתָה הַנִּיחָה לִּי כַּפְרִשׁ"י כִּאֲן פִּתַּח לוּ פִּתַּח וְהוֹדִיעוּ שֶׁהִדְבַּר
תְּלוּי בּוּ, שֶׁאִם יִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם לֹא יִכְלֹם, מִיַּד אֲרָגִישׁ מֹשֶׁה וְאֶחָיד בְּדְרוּעֵיהּ דְּקְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מִיַּד הָרְגִישׁ מֹשֶׁה וְאֶחָזוּ בּוֹרוּעוֹ שֶׁל הַקְּב"ה דְּכְתִיב זְכוֹר לְאַבְרָהָם, דָּא
דְּרוּעֵיהּ יְמִינָא זוּהִי זִרוּעַ הַיְמִין שֶׁהִיא מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁעוֹרֵר מֹשֶׁה עַל יִשְׂרָאֵל, וּבִגִּין כֶּף
לָא נְחִית רְצוּעָה וּבִשְׁבִיל זֶה לֹא יִרְדָּה הַרְצוּעָה וְלֹא נַעֲשֶׂה הַעוֹנֵשׁ.

וְאִי תִימָא אַמָּא דְּאִיְהִי רְגִילָה לְאַחְדָּא בְּרְצוּעָה דְּמַלְכָּא אֲן הוּת דְּשִׁבְקַת מְלָה
לְמֹשֶׁה וְאִם תֵּאמַר הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא רְגִילָה לְאַחְזוֹ בְּרְצוּעָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ אִיפֹה הִיתָה
שֶׁהִנִּיחָה הַדְּבַר לְמֹשֶׁה, שְׁאִילָנָא וְאֶמִּינָא וְהָא לָא יִדְעָנָא בְּרִירָא דְּמְלָה אֲנִי שְׂאֵלְתִי
שְׂאֵלָה זוֹ וְאִמְרָתִי פִירוּשׁ, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ אִם בְּרוּר וְנִכּוֹן הַדְּבַר מֵהַ שְׂאֵמְרָתִי, עַד דְּנִהְוִי
קַמִּיהּ דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא עַד שֶׁנִּהְיָה לְפָנֵי הַמְּאוֹר הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהוּא יִפְרֹשׁ
לָנוּ.

פַּד אָתוּ לְקַמִּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן חָמָא בְּאַנְפִּיָּהּוּ סִימָן כַּשְּׂבָאוּ לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן רֵאָה
בְּפָנֵיהֶם סִימָן שֶׁהִכִּיר בְּפָנֵיהֶם שֶׁהֵם עוֹסְקִים בַּעֲנִין אֶהְבְּתוּ שֶׁל הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, אָמַר
עוֹלוּ בְּנֵי קְדִישִׁין עוֹלוּ רְחִימִין דְּמַלְכָּא אֲמַר בּוֹאוּ בָנִים קְדוּשִׁים שֶׁל הַקְּב"ה, בּוֹאוּ
הָאֱהוּבִים שֶׁל מֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, עוֹלוּ רְחִימִין דִּילִי בּוֹאוּ הָאֱהוּבִים שְׁלִי, עוֹלוּ רְחִימִין אֶלִין
בְּאֶלִין בּוֹאוּ הָאוּהָבִים אֵלַי אֵת אֵלַי.

דָּאָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל אֱלִין חֲבַרְיָא דְלֹא רְחִימִין אֵלֵין לְאֵלֵין, אֶסְתַּלְקוּ מֵעֲלָמָא עַד לֹא מָטָא זְמַנְיֵיהוּ, כָּל חֲבַרְיָא בְיוֹמוֹי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן רְחִימוּ דְנַפְשָׁא וְרוּחָא הָוָה בִּינְיֵיהוּ, וּבִגִּין כֶּף בְּדָרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאַתְגְּלִיָּא הָוָה.

דִּהְוָה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל חֲבַרְיָא דְלֹא רְחִמִין אֵלֵין לְאֵלֵין, גְּרַמִּין דְלֹא לִיהֶךָ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, וְעוֹד דְעֵבְדִין פְּגִימוּ בָהּ, דִּהָא אוּרְיֵיתָא רְחִימוּ וְאַחֲוָה וּקְשׁוּט אֵית בָּהּ.

אַבְרָהָם רְחִים לִיצְחָק, יִצְחָק לְאַבְרָהָם, מִתְחַבְּקֵן דָּא בְדָא, יַעֲקֹב תְרוּוִיֵיהוּ אַחֲיָדָן בֵּיהּ בְּרַחֲמֵיהוּ וּבְאַחֲוָה, יְהִבִין רוּחֵיהוּ דָּא

מתוק מדבש

והמעתיק את דברי רבי שמעון מוסיף לפרש מהו הטעם שאמר רבי שמעון להם דברי חיבה אלו, דָּאָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל אֱלִין חֲבַרְיָא דְלֹא רְחִימִין אֵלֵין לְאֵלֵין כל אותם החברים שאינם אוהבים אלו את אלו, אֶסְתַּלְקוּ מֵעֲלָמָא עַד לֹא מָטָא זְמַנְיֵיהוּ מסתלקים מן העולם עד שלא מגיע זמנם, כתלמידי רבי עקיבא שנפטרו לפני זמנם מפני שלא כבדו זה את זה כראוי, אבל כָּל חֲבַרְיָא בְיוֹמוֹי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן רְחִימוּ דְנַפְשָׁא וְרוּחָא הָוָה בִּינְיֵיהוּ כל החברים בימיו של רבי שמעון אהבת נפש ורוח היתה ביניהם, וּבִגִּין כֶּף בְּדָרָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאַתְגְּלִיָּא הָוָה לכן בדורו של רבי שמעון היה לימוד סודות התורה בגלוי.

דִּהְוָה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כָּל חֲבַרְיָא דְלֹא רְחִמִין אֵלֵין לְאֵלֵין גְּרַמִּין דְלֹא לִיהֶךָ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל שהיה רבי שמעון אומר כל החברים שאינם אוהבים אלו את אלו גורמים שלא ילכו בדרך הישר, לפי שעל ידי שאינם אוהבים אלו את אלו השכינה מסתלקת מהם, ואין להם סיוע מן השכינה ללכת בדרך הישר, וְעוֹד דְעֵבְדִין פְּגִימוּ בָהּ ועוד שעושים פגם בשכינה, דִּהָא אוּרְיֵיתָא רְחִימוּ וְאַחֲוָה וּקְשׁוּט אֵית בָּהּ כי התורה שבכתב טַו"ל יש בה אהבה מצד החסד, ואחווה מצד הגבורה, ואמת מצד התפארת.

כי הנה אַבְרָהָם רְחִים לִיצְחָק, יִצְחָק לְאַבְרָהָם, מִתְחַבְּקֵן דָּא בְדָא אברהם שבחסד לו"ל אהב את יצחק, יצחק שבגבורה לו"ל אהב את אברהם, והיו מתחבקים זה בזה, כלומר שכל אחד נתן ממדתו להשני, יַעֲקֹב תְרוּוִיֵיהוּ אַחֲיָדָן בֵּיהּ בְּרַחֲמֵיהוּ וּבְאַחֲוָה יַעֲקֹב שבת"ל לו"ל שניהם היו אחוזים בו באהבה מצד החסד ואחווה מצד הגבורה, כי כל אחד נתן לו ממדתו לכן היה כלול מחו"ג, נמצא כי יְהִבִין רוּחֵיהוּ דָּא בְדָא נותנים

בְּדָא, חֲבֵרֵיָא פְּהֵהוּא דוּגְמָא אֶצְטְרִיכוּ, וְלֹא לְמַעְבַּד פְּגִימוּ.

פִּינָן דְּחֵמָא סִימָן בְּאַנְפִּיָהוּ, וְאָמַר לוֹן הָכִי, אָמְרוּ לִיה, וְדָאי רוּחַ
נְבוּאָה שָׂרָא עַל בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְהָכִי אֶצְטְרִיף לָן לְמַנְדַּע.

מתוק מדבש

את רוחם זה בזה בסוד התכללות המדות, לכן כמו שחג"ת דו"ט שהם סוד תורה שבכתב כוללים זה בזה, כמו כן חֲבֵרֵיָא פְּהֵהוּא דוּגְמָא אֶצְטְרִיכוּ החברים העוסקים בתורה שבעל פה שהיא במלכות צריכים להיות כדוגמתם לאהוב אלו את אלו כדי לכלול את המדות של המלכות אלו באלו, וְלֹא לְמַעְבַּד פְּגִימוּ ולא יעשו פגם בשכינה על ידי פירוד לבבות ח"ו, עד כאן דברי המעתיק.

ועתה חוזר המעתיק למעשה שהיה עם החברים ואמר פִּינָן דְּחֵמָא סִימָן בְּאַנְפִּיָהוּ כיין שראה רבי שמעון סימן בפניהם שהם עוסקים באהבת הקב"ה וברחמנותו על ישראל, וְאָמַר לוֹן הָכִי ואמר להם כך "עולו בני קדישין עולו רחימין דמלכא וכו'" כנ"ל, אָמְרוּ לִיה החברים לרבי שמעון וְדָאי רוּחַ נְבוּאָה שָׂרָא עַל בּוּצִינָא קְדִישָׁא ודאי רוח הקודש שורה על המאור הקדוש שהכיר עלינו שעסקנו בענין אהבתו של הקב"ה בישראל, וְהָכִי אֶצְטְרִיף לָן לְמַנְדַּע ואת ענין זה אנו צריכים לדעת. (המשך המאמר שהוא תשובת רבי שמעון לחזנים, הנדרש על פי הסוד, עיין צפנים הזהר שם עם ציאוּרֵינוּ, ותמלֵא נחמ).

מאמר כבוד ישראל

(ב) תִּאֲנָא, יִשְׂרָאֵל אֶקְרוּן קֹדֶשׁ, וּבִגִּין דְּאֵינוּן קֹדֶשׁ, אֶסִּיר לִיהּ לְאֵינְשׁ לְמִקְרֵי לְחִבְרִיהּ בְּשִׂמְא דְגִנְאֵי, וְלֹא לְכִנְאָה שְׂמָא לְחִבְרִיהּ, וְעִנְשִׂיהּ סְגִי, וְכָל שְׂפָן בְּמַלִּין אַחְרָנִין, תִּאֲנָא פְתִיב (תהלים לד יד) נְצוּר לְשׁוֹנָךְ מֵרַע וְגו', מַהוּ מֵרַע, דְּבִגִּין לִישְׂנָא בִישָׂא מֵרַעִין נְחִתִּין לְעֻלְמָא. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל מַאֲן דְּקָרִי לְחִבְרִיהּ בְּשִׂמְא דְלִית בֵּיהּ, וְגַנְי לִיהּ, אֲתַפְס בְּמַה דְלִית בֵּיהּ, דְּאֲמַר רַבִּי חִיָּא אֲמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כָּל

מתוק מדבש

"מאמר כבוד ישראל" ומבואר בו שישיראל נקראים קודש, ולכן אסור לאדם לכנות לחברו שם גנאי, ולא לצערו, ומי שעובר על זה גורם פגם, ונענש שלוקח את עברות חברו עליו ח"ו. והוסיף שאם האדם רוצה להוכיח לחברו אז לא יתלה בחברו את הפגם בהחלטיות, רק יגנה את הפגם, ולא את חברו, ויוכיח את חברו בלשון השאלה.

(מקור המאמר זוהר פרשת משפטים דף קכז ע"א, ונצי"אור מתוק מדבש כרך ו עמ' תרנה-תרנו)

תִּאֲנָא יִשְׂרָאֵל אֶקְרוּן קֹדֶשׁ לַמְדַּנּוּ שִׂישְׂרָאֵל נִקְרָאִים קֹדֶשׁ, וּבִגִּין דְּאֵינוּן קֹדֶשׁ אֶסִּיר לִיהּ לְאֵינְשׁ לְמִקְרֵי לְחִבְרִיהּ בְּשִׂמְא דְגִנְאֵי וּלְפִי שְׁהִם קֹדֶשׁ אֶסִּיר לַאֲדָם לְקִרְוֹא לְחִבְרוּ בְּשֵׁם גִּנְאֵי, וְלֹא לְכִנְאָה שְׂמָא לְחִבְרִיהּ וְלֹא לְכִנּוּת שֵׁם לְחִבְרוּ, וְעִנְשִׂיהּ סְגִי וְעִנְשׁוּ גְדוּל, כִּי שֵׁם גִּנְאֵי הוּא מֵהַחִיצוֹנִים וְהַמְכַנֶּה שֵׁם רַע לְחִבְרוּ נַחֲשָׁב כְּאִילוּ מְשַׁלֵּט כַּח הָרַע וּמְלַבֵּשׁ הַקֹּדֶשׁ בְּטַמָּא, וְגוּרָם אַחִיזַת הַחִיצוֹנִים בְּמַדְרַגּוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וְלִכְךָ עוֹנְשׁוּ גְדוּל, וְכָל שְׂפָן בְּמַלִּין אַחְרָנִין וְכָל שִׁכְן שְׂצָרִיךְ לְהַזְהֵר שְׁלֹא לְצַעַר אֶת חִבְרוּ בְּדַבְרִים אַחֲרִים, דְּהֵינּוּ שְׁלֹא יִסְפַּר עֲלֵיו לְשׁוֹן הָרַע וְכַדוּמָה, וְרֵאִיָּה לְדַבֵּר תִּאֲנָא פְתִיב נְצוּר לְשׁוֹנָךְ מֵרַע וְגו', מַהוּ מֵרַע מַה כּוֹנֵת הַפְּסוּק, וְאִמַּר דְּבִגִּין לִישְׂנָא בִישָׂא מֵרַעִין נְחִתִּין לְעֻלְמָא כִּי בְּשִׁבִיל לְשׁוֹן הָרַע מַחֲלוֹת יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם, כִּי הַנַּחֲשׁ הַנִּקְרָא רַע מִתְחַזֵּק בְּלְשׁוֹן הָרַע וּמְבִיא פּוֹרְעָנוּת לְעוֹלָם, לְכֵן נְצוּר לְשׁוֹן מֵרַע שְׁלֹא יִשְׁלוֹט עַל יָדְךָ.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל מַאֲן דְּקָרִי לְחִבְרִיהּ בְּשִׂמְא דְלִית בֵּיהּ וְגַנְי לִיהּ כֹּל מִי שְׁקוּרָא לְחִבְרוּ בְּשֵׁם רַע שְׂאִין בּוּ וּמְבַזָּה אוֹתוֹ, אֲתַפְס בְּמַה דְלִית בֵּיהּ הוּא נִתְפַּס וְנִעֲנַשׁ בְּדַבֵּר שְׂאִין בּוּ, כִּי הַמְדַּבֵּר לְשׁוֹן הָרַע עַל חִבְרוּ גוֹרָם לְנִכּוּת מֵהָעוֹנוֹת שֶׁל מִי שְׂדִיבֵר עֲלֵיו וְנַחֲשָׁבִים עַל שֵׁם הַמְדַּבֵּר וְנִתְפַּס עֲלֵיהֶם כְּאִילוּ הוּא עֲשָׂאֵם, נִמְצָא שְׁנֵתְפַס בְּמַה שְׂאִין בּוּ, וְעוֹד דְּאֲמַר רַבִּי חִיָּא אֲמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כָּל מַאֲן דְּקָרִי לְחִבְרִיהּ רְשָׁע כֹּל מִי שְׁקוּרָא

מֵאֵן דְּקָרִי לְחִבְרִיהַ רְשָׁע, נִחְתִּין לִיהַ לְגִיהֶנָּם, וְנִחְתִּין לִיהַ לְעֲלֵעוּי, בַּר
אֵינוֹן חֲצִיפִין דְּאוּרִייתָא, דְּשָׂרִי לִיהַ לְאִינִישׁ לְמִקְרִי לְהוּ רְשָׁע.

הֵהוּא גְבָרָא דְלֵיִט לְחִבְרִיהַ, אַעְבָּר רַבִּי יִיסָא, אָמַר לִיהַ פְּרָשָׁע עֲבַדְתָּ,
אֲתִייהַ לְקַמִּיהַ דְּרַבִּי יְהוּדָה, אָמַר לִיהַ רְשָׁע לָא קְאָמִינָא לִיהַ,
אָלָא פְּרָשָׁע, דְּאֲחִזִּי מְלוּי פְּרָשָׁע, וְלָא אָמִינָא דְּאִיהוּ רְשָׁע, אָתָא רַבִּי
יְהוּדָה וְשָׂאִיל לְעוֹבְדָא קַמִּיהַ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִיהַ וְדָאִי לָא אֲתַחְיִיב,
מְנַלָּן, דְּכְתִיב (איכה ב ה) הִיָּה יְהוָה פְּאוֹיִב, וְלָא אוֹיִב, דְּאִי לָאו הָכִי,
לָא אֲשַׁתָּאֵר מִיִּשְׂרָאֵל גְּזַעִין בְּעַלְמָא, פְּגוּוֹנָא דָּא (שם א א) הִיָּתָה פְּאֶלְמָנָה,
וְלָא אֶלְמָנָה, פְּאֶלְמָנָה דְּאֶזִּיל בְּעֵלָה לְעַבְרָא דִּימָא וּמְחַפָּאת לִיהַ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וּמְהָכָא מְשָׁמַע, מְהָתָם מְשָׁמַע, דְּהוּא עֲקָרָא דְּכָלָא,

מתוק מדבש

לְחִבְרוּ רִשְׁע, נִחְתִּין לִיהַ לְגִיהֶנָּם מוּרִידִים אוֹתוֹ לְגִיהֶנָּם אֲפִילוּ שְׁלָא עֲשָׂה שׁוּם עוֹן אַחַר
כְּדִי שִׁיצִטְרַךְ לִיכְנֹס לְגִיהֶנָּם, וְשֵׁם וְנִחְתִּין לִיהַ לְעֲלֵעוּי יוֹרְדִים עִמּוֹ לְלַחֲיִיו כְּלוֹמַר שְׂמִכִּים
אוֹתוֹ וְסוּטְרִים אוֹתוֹ עַל פְּנִיו, בַּר אֵינוֹן חֲצִיפִין דְּאוּרִייתָא דְּשָׂרִי לִיהַ לְאִינִישׁ לְמִקְרִי
לְהוּ רְשָׁע חוּץ מֵאלוֹ חֲצוּפִים שְׂמַתְחַצְפִּים כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה שְׂמוֹתָר לְאָדָם לְקִרְאָם רִשְׁע.

וּמִבֵּיא עַל זֶה עוֹבְדָא, וְאִמַר הֵהוּא גְבָרָא דְלֵיִט לְחִבְרִיהַ אִישׁ אַחַד הִיָּה מְקַלֵּל אֶת
חִבְרוֹ, אַעְבָּר רַבִּי יִיסָא אָמַר לִיהַ פְּרָשָׁע עֲבַדְתָּ עֲבַר שֵׁם רַבִּי יִיסָא וְאִמַר לוֹ
עֲשִׂית כְּרִשְׁע, אֲתִייהַ לְקַמִּיהַ דְּרַבִּי יְהוּדָה בָּא הַמְקַלֵּל לְפָנֵי רַבִּי יְהוּדָה לְדוֹן עִם רַבִּי
יִיסָא עַל שְׁקִרָא לוֹ רִשְׁע, אָמַר לִיהַ רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי יְהוּדָה, רְשָׁע לָא קְאָמִינָא לִיהַ
אָלָא פְּרָשָׁע לָא אִמַרְתִּי לוֹ שֶׁהוּא רִשְׁע אֲלָא כְּרִשְׁע, דְּאֲחִזִּי מְלוּי פְּרָשָׁע, וְלָא אָמִינָא
דְּאִיהוּ רְשָׁע שְׁבַקְלַתּוֹ הִרְאָה מַעֲשֵׂיו כְּרִשְׁע אֲבָל לָא אִמַרְתִּי שֶׁהוּא רִשְׁע, אָתָא רַבִּי
יְהוּדָה וְשָׂאִיל לְעוֹבְדָא קַמִּיהַ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בָּא רַבִּי יְהוּדָה וְשָׂאֵל עַל מַעֲשָׂה זֶה לְפָנֵי
רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִיהַ וְדָאִי לָא אֲתַחְיִיב אִמַר לוֹ וְדָאִי אֵינוֹ חִיִּיב רַבִּי יִיסָא עַל שְׂאִמַר
לוֹ כְּרִשְׁע, מְנַלָּן מִנֵּן לְנוּ דְּבַר זֶה, דְּכְתִיב הִיָּה ה' פְּאוֹיִב כְּלוֹמַר דּוּמָה לְאוֹיִב וְלָא
אוֹיִב כִּי הוּא אוֹהֵב עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל, דְּאִי לָאו הָכִי שְׂאֵם לָא הִיָּה כֵּן, אֲלָא הַקְּבָ"ה נַעֲשָׂה
אוֹיִב לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל ח"ו, לָא אֲשַׁתָּאֵר מִיִּשְׂרָאֵל גְּזַעִין בְּעַלְמָא לָא הִיָּה נִשְׂאָר מִיִּשְׂרָאֵל
שׁוֹרֵשׁ בְּעוֹלָם, פְּגוּוֹנָא דָּא כַּעֲזִין זֶה מִשְׁכִּי הִיָּתָה פְּאֶלְמָנָה, וְלָא אֶלְמָנָה שְׁבַעֲלָה מֵת,
אֲלָא פְּאֶלְמָנָה דְּאֶזִּיל בְּעֵלָה לְעַבְרָא דִּימָא וּמְחַפָּאת לִיהַ כְּאֶלְמָנָה שְׁבַעֲלָה הַלֵּךְ לְעַבְרָ
הִים וּמַחֲכָה עֲלֵיו.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וּמְהָכָא מְשָׁמַע וְכִי רַק מִכָּאן מְשָׁמַע, הֵלָא מְהָתָם מְשָׁמַע דְּהוּא
עֲקָרָא דְּכָלָא מִשֵּׁם מְשָׁמַע שֶׁהוּא עֵיקַר רְאִיָּה יוֹתֵר מֵהַכֵּל, דְּכְתִיב וְעַל דְּמוֹת

דְּכַתִּיב (יחזקאל א כו) וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת פְּמֶרְאָה אָדָם, פְּמֶרְאָה אָדָם,
 וְלֹא מֶרְאָה אָדָם, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּתִיב (שיר ב ג) פְּתֻּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר
 וְגו', פְּתֻּחַ וְלֹא תֻּפּוּחַ, פְּתֻּחַ דְּמִתְפָּרְשָׁא בְּגוּוּנֵי, וּבְגוּוּנֵין אֲתֵאֲחָדָא
 מְלָה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֱלוּ לָא אֲתִינָא הָכָא אֱלָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֱלִין
 דִּי.

מתוק מדבש

הַפֶּסַע דְּמוֹת פְּמֶרְאָה אָדָם הרי כתוב פְּמֶרְאָה אָדָם, וְלֹא מֶרְאָה אָדָם כי בודאי אין
 להקב"ה שום דמות כלל אלא שנדמה לנביאים שרואים כעין צורת אדם, וסוד הענין
 שהמלכות נקראת דמות על שדומה קצת לז"ל הנקרא אדם, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּתִיב על
 הקב"ה פְּתֻּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר וְגו' היינו פְּתֻּחַ דומה לתפוח וְלֹא תֻּפּוּחַ כי ודאי אין
 הכונה על תפוח גשמי, אלא מדמה אותו פְּתֻּחַ דְּמִתְפָּרְשָׁא בְּגוּוּנֵי כתפוח הנבדל
 משאר פירות בגווניו, וּבְגוּוּנֵין אֲתֵאֲחָדָא מְלָה ובגוונים נאחזו סוד הדבר ולא בתפוח,
 וטעם הדבר כי יש בתפוח ג' גוונים לכן אָדָם ירוק שהם גווני חג"ת, שְׁנֵהֶם תְּלוּיֹת
 הנהגות כל העולם, כי יש יום שמתנהג צנהגת החסד, ויש יום שמתנהג צנהגת הגבורה
 וכדומה, וכן ציוס עֲלָמוּ יֵשׁ שעות שהיא שעת רחמים ויש שעת דין ח"ו, אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, אֱלוּ לָא אֲתִינָא הָכָא אֱלָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֱלִין דִּי אם לא הייתי בא לכאן
 אלא לשמוע אלו הדברים היה די לי.

מאמר נצחון ישראל

(ג) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּתַרְי אַתְרֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְאוֹכְחָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְחֻדְאן אוֹמוֹת הָעוֹלָם, חֵד דְּכַתִּיב (הושע יב ג) וְרִיב לִיהו"ה עִם יְהוּדָה וְלִפְקוּד עַל יַעֲקֹב פְּדַרְכּוּ וְגו', שְׁמַעִין אוֹמוֹת הָעוֹלָם חֻדְאן, אָמְרֵי הַשְּׁתָּא יִשְׁתַּצוֹן מִעֲלָמָא, פֶּד חֲמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִינוֹן חֻדְאן, מַה פְּתִיב בְּתַרְיָה, בְּפִטְן עֲקֵב אֶת אַחִיו וְגו', פֶּד

מתוק מדבש

"מאמר נצחון ישראל" ומבואר בו כי כשהקב"ה בא להוכיח את בניו, שמחים אומות העולם, וחושבים שח"ו יעשה בישראל כליה, אבל כשהקב"ה רואה זאת אז הוא מהפך לישראל את התוכחה לטובה, והכל מגודל אהבתו לישראל קדושים. ומביא משל נאה על זה, שחסר תשלומו בכל ספרי הזהר הקדוש הנדפסים, ואנו העתקנו את תשלומו מנוסחת הזהר שהיה להרמ"ק בכתב יד.

(מקור המאמר צוהר פרשת האזינו דף רלט ע"א, וצנזאור נמוק מדנש כרך טו עמ' תקסח-תקסט)

מובא במדרש (ויקרא רבה פרשה כז אות ו') וז"ל, אמר רבי שמעון בר נחמן, בשלשה מקומות בא הקב"ה להתוכח עם ישראל, ושמחו אומות העולם וכו', בשעה שאמר להם לכו נא ונוכחה יאמר ה', כיון שראה הקב"ה ששמחו אומות העולם הפכה להם לטובה, שנאמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וכו'. ובשעה שאמר להם וריב לה' עם יהודה ולפקוד על יעקב, שמחו ואמרו היאך אלו יכולין להתוכח עם בוראן, עכשיו הוא מכלן מן העולם, מיד הפכה להם לטובה זהו שכתוב בבטן עקב את אחיו וכו'. משל לאשה אלמנה שקובלת על בנה לדיין, כיון שראתה לדיין שיושב ודן באש ובזפת וכו', אמרה אם אני מודיעה החטאים של בני לזה הדיין, ודאי יהרוג אותי, והמתינה עד שהדיין גמר עם שאר בני אדם, אחר כך שאל הדיין ממנה, בנך מה חטא לך, אמרה אדוני כשכני היה במעיי היה בועט בי, אמר לה הדיין אם רק זה חטא לך, תוכלי ללכת, כי אין בדבר זה שום עונש. כך כיון שראה הקב"ה שאומות העולם שמחים, הפכה להם לטובה, שנאמר בבטן עקב את אחיו, מיד תמהו אומות העולם ואמרו זו תשובה וזו תוכחה וכו', לא בא הקב"ה אלא להשתעשע עם בניו, עיי"ש, ובוה תבין מאמר הבא בסיעתא דשמיא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּתַרְי אַתְרֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְאוֹכְחָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְחֻדְאן אוֹמוֹת הָעוֹלָם בְּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת עֵתִיד הַקַּב"ה לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׁמַחוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם, חֵד מְקוּם אֶחָד דְּכַתִּיב, וְרִיב לִיהו"ה עִם יְהוּדָה וְלִפְקוּד עַל יַעֲקֹב פְּדַרְכּוּ וְגו', שְׁמַעִין אוֹמוֹת הָעוֹלָם חֻדְאן יִשְׁמַעוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם תוֹכַחַה זֹו וְיִשְׁמַחוּ, אָמְרֵי, הַשְּׁתָּא יִשְׁתַּצוֹן מִעֲלָמָא יֵאמְרוּ, עֵתָה יִכְלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם, פֶּד חֲמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִינוֹן חֻדְאן כְּשֵׁרוּאָה הַקַּב"ה שְׁהֵם שְׁמַחִים, מַה פְּתִיב בְּתַרְיָה מַה כְּתוּב אַחַר כֵּךְ, בְּפִטְן עֲקֵב אֶת אַחִיו וְגו' זֹה הִיָּה חֲטָאוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, פֶּד שְׁמַעִין, אָמְרִין,

שָׁמְעִין, אֲמַרִין, דָּא הוּא תְּשׁוּבָה.

לְאַתְתָּא דְהוּה לָה קְטָטָה בְּכָרָה, אֲזַלְת לְמַקְבִיל עֲלֵיה דִינָא, חֲמַתָּא
 לְדִינָא דְאִין נַפְשִׁין, מְנַיְיהו לְאַלְקָאָה, לְצִלְבָא, לְאוּקְדָא,
 אֲמָרָה וּוּי מָה אַעֲבִיד מִן בְּרָא, פִּד סַיִים דִינָא, אֲמַר לְהֵיא אִינְתוּ,
 אִימָא מָה אַעֲבִיד לָךְ בְּרִיךְ, אֲמָרָה קוּבְלָנִי.

מתוק מדבש

דָּא הוּא תְּשׁוּבָה כְּשִׁישְׁמְעוּ הָאוּמוֹת יֵאמְרוּ וְכִי זֶה הוּא תְּשׁוּבָה עַל מָה שֶׁהִתְחִיל וּרִיב
 לָהּ עִם יְהוּדָה וְגו', הֲרִי אִין עוֹנֵשׁ עַל זֶה כֻּלָּל.

לְאַתְתָּא דְהוּה לָה קְטָטָה בְּכָרָה מִשָּׁל לְאַשָׁה שֶׁהִיָּה לָה מְרִיבָה עִם בְּנָה, אֲזַלְת לְמַקְבִיל
 עֲלֵיה דִינָא הִלְכָה לְדִיין הִתְלוֹנֵן עֲלֵיו וּלְתַבּוּע דִין וְעוֹנֵשׁ, חֲמַתָּא לְדִינָא דְאִין
 נַפְשִׁין רֵאתָה שֶׁהֲדִיין דִן דִּינֵי נַפְשׁוֹת, מְנַיְיהו לְאַלְקָאָה לְצִלְבָא לְאוּקְדָא מֵהֵם לְהִלְקוֹת,
 מֵהֵם לְהִתְלוֹת, מֵהֵם לְהַשְׁרֵף, נָפַל עֲלֵיה פַּחַד פֶּן יִדוּן הֲדִיין אֶת בְּנָה בְּאֶחָד מֵעוֹנֵשִׁים הָאֵלוּ,
 לְכֵן אֲמָרָה הָאֵשָׁה, וּוּי מָה אַעֲבִיד מִן בְּרָא אוּי מָה אַעֲשֶׂה עִם בְּנִי, רְצָה לֹמַר חֲשַׁבָה
 בְּעִצְמָה מָה אַעֲשֶׂה עִם בְּנֵי אִם הֲדִיין יִדוּן אוֹתוֹ לְמִיתָה, לְכֵן פִּד סַיִים דִינָא כְּשֶׁהֲדִיין
 גָּמַר אֶת הַדִּין שֶׁל אַנְשִׁים אַחֲרִים, וּפְנָה אֵלֶיהָ, אֲמַר לְהֵיא אִינְתוּ אֲמַר הֲדִיין לְאוֹתָה
 הָאֵשָׁה, אִימָא מָה אַעֲבִיד לָךְ בְּרִיךְ אֲמַרִי מָה עֲשֶׂה לָךְ בְּנָךְ, (ה"ג הרמ"ק והלאה) אֲמָרָה
 קוּבְלָנִי דְכַד הָוָה בְּמַעוּי הִיָּה בְּעִיט בִּי אֲמָרָה הָאֵשָׁה אֲנִי מִתְלוֹנֵנַת עַל בְּנֵי כִי כְּשֶׁהִיָּה
 בְּמַעְיִי הִיָּה בּוֹעֵט בִּי, אֲמַר דָּא הִיא קְבִילוּ דְבְּרָךְ אֲמַר הֲדִיין רַק זֶהוּ מָה שִׁישׁ לָךְ
 לְהִתְלוֹנֵן עַל בְּנָךְ, זִילִי דְלִית לָךְ פְּלוּם לְכִי כִי אִין עַל זֶה עוֹנֵשׁ כֻּלָּל, פֶּן אֲמַר קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְרִיב לִיהוּ"ה וְגו', לְבַתֵּר דְחֲדָאן שְׂאָר עַמִּין לְאַחַר שִׁשְׁמַחוּ שְׂאָר הָאוּמוֹת,
 אֲמַר שִׁישׁ לִי לְהִתְלוֹנֵן עֲלֵיו עַל כִּי בְּפִטְן עָקַב אֶת אַחֲיו וְגו', אִינוּן תְּאֲבִין וְאֲמַרִין
 הֵם חוֹזְרִים וְאוֹמְרִים, דָּא טְרוּנָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיִּתִי עַל בְּנוֹי זֶהוּ הֶעֱלִילָה
 שֶׁהַקְב"ה הֵבִיא עַל בְּנוֹי.

(ה"ג הרמ"ק והלאה) אוֹכְחָא תְּנַיְינָא, פְּתִיב תּוֹכַחָה שְׁנִיָּה מָה שְׁכַתּוּב, לְכֹו נָא וְנִנְכְּחָה
 יֵאמַר יְהוּ"ה, שְׁמַעִין אוּמוֹת הָעוֹלָם וְחֲדָאן שׁוֹמְעִים אוּמוֹת הָעוֹלָם וְשִׁמְחִים,
 אֲמַרִי הַשְׁתָּא יִשְׁתַּצוּן מְעַלְמָא אֲמַרוּ עֲתָה יִכְלוּ מִן הָעוֹלָם, דְּהָא מְאָרִיהוּן אֲתִי
 בְּטְרוּנָא עֲלִייהוּ לְפִי שֶׁהַקְב"ה בָּא בְּעִלְלוֹת עֲלֵיהֶם, פִּינִן דְחֲמָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 חֲדוּתָא דְלֵהוּן כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקְב"ה הַשְׁמַחָה שְׁלָהֶם, מָה פְּתִיב בְּתַרְיָה מָה כְּתוּב אַחַר
 כִּךְ אִם יְהִיו חֲטָאִיכֶם פְּשָׁנִים פְּשָׁלְג יִלְפִינוּ וְאִם יֵאדִימוּ כְּתוּלָע פְּצָמֵר יְהִיו.

מאמר רשב"י מלמד זכות על ישראל

(ד) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פֶּד אֲנָא בֵּין אֵינוֹן חֲבֵרַיָא דְבָבֵל, מִתְפַּנְשֵי גְבָאֵי וְאוֹלְפֵי מְלֵי בְּאַתְגְּלֵיָא, וְאֵינוֹן עֵיילֵי לֹון בְּגוֹשְׁפִנְקָא דְפְרִזְלָא תְקִיפָא סְתִימָא מְפֵל סְטְרִין, פְּמָה זְמַנִּין אוֹלִיפְנָא לֹון אֲרַחֲוֵי דְגִנְתָא דְמִלְפָא אוֹרְחֵי דְמִלְפָא, פְּמָה זְמַנִּין אוֹלִיפְנָא לֹון כָּל אֲנוֹן דְרַגִּין דְצִדִיקָא דְבַהֲהוּא עֲלֵמָא, וְכִלְהוּ מִסְתִּיפֵי לְמִימַר מְלִין אֲלִין, אֶלָּא לְעֶאן בְּגַמְגוּמָא, בְּגִינֵי כֶּף פְּסִילוֹסִין אֶקְרוּן, פְּהֵהוּא פְּסִילוֹסָא דְמַגְמָגָם בְּפוּמִיָּה.

מתוק מדבש

"מאמר רשב"י מלמד זכות על ישראל" ומבואר בו כי רשב"י לימד סודות התורה גם לחכמי בבל העוסקים בנגלות התורה, אך הם העלימו את הסודות, ורשב"י לימד עליהם זכות מחמת מקומם וזמנם. ושיבח רשב"י את דורו שבזכותו לא מתגלה הקשת ואין הפורענות שולטת, ואמר שלא יהיה עוד כדורו שבו נאמרים סודות התורה בגלוי.

(מקור המאמר צוהר פרשת ויחי דף רכז ע"ג - רכה ע"א, ונציאור ממוק מדבש כרך ד עמ' תפד-תפו)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פֶּד אֲנָא בֵּין אֵינוֹן חֲבֵרַיָא דְבָבֵל לְפַעֲמִים כְּשֵׁאנִי נִמְצָא בֵּין הַחֲבֵרִים שֶׁל בָּבֶל כְּשֶׁהֵם עוֹלִים לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְלַמֹּד תּוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא צַחַח וּבִרְוּרָה בְּלֵי מַחְלֻקָּת, מִתְפַּנְשֵי גְבָאֵי וְאוֹלְפֵי מְלֵי בְּאַתְגְּלֵיָא (ה"ג הרמ"ק) הֵם מִתְקַבְּצִים אֵלַי וְלוֹמְדִים מִמֶּנִּי דְבַרֵי סוּדוֹת הַתּוֹרָה בְּגִלּוּי, וְאֵינוֹן עֵיילֵי לֹון בְּגוֹשְׁפִנְקָא דְפְרִזְלָא תְקִיפָא סְתִימָא מְפֵל סְטְרִין וְהֵם מְכַנְּסִים אוֹתָם בַּחֹתֶם בְּרוֹל חִזֵּק הַסְּתוּם מְכַל הַצַּדִּידִים, רִצָּה לוֹמַר הֵם מְעַלְמִים הַדְּבָרִים שֶׁלְמַדְתִּים בְּכֹל כֶּךָ הַסְּתֵר שֶׁאֲפִילוֹ דִּיבּוּר קִטָּן אֵינוֹ יוֹצֵא מִפִּיהֶם בְּעִנְיֵי הַסּוּדוֹת, לְפִי שֶׁאֵין שְׂכֵלָם רַחֵב לְהַבִּין וְלְצִייר דְרַכֵּי הַסּוּדוֹת וּנְתִיבוֹת הַחֲכָמָה וְדַרְכֵי הַגֵּן, פְּמָה זְמַנִּין אוֹלִיפְנָא לֹון אֲרַחֲוֵי דְמִלְפָא אוֹרְחֵי דְגִנְתָא דְמִלְפָא (ה"ג הרמ"ק) כִּמָּה פַּעֲמִים לְמַדְתִּי אוֹתָם דְרַכֵּי הַמֶּלֶךְ שְׁהוּא ז"ל וְדַרְכֵי גֵן הַמֶּלֶךְ שְׁהוּא הַמַּלְכוּת, רִצָּה לוֹמַר סוּדוֹת וְדַרְכִים וְהַקְדָּמוֹת וְדִירוּשִׁים עַל עֵינֵי זו"ן לְאֲלִילוֹת, פְּמָה זְמַנִּין אוֹלִיפְנָא לֹון כָּל אֲנוֹן דְרַגִּין דְצִדִיקָא דְבַהֲהוּא עֲלֵמָא וְכִמוֹ כֵּן כִּמָּה פַּעֲמִים לְמַדְתִּי אוֹתָם כֹּל אוֹתָם הַמְדַרְגוֹת שֶׁל הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְכִלְהוּ מִסְתִּיפֵי לְמִימַר מְלִין אֲלִין וְכוּלָם יִרְאִים לוֹמַר דְבָרִים אֵלוֹ לְפִי שֶׁלֹא הָיוּ מְתִישְׁבִים בְּרַעְתָם, אֶלָּא לְעֶאן בְּגַמְגוּמָא אֵלָּא לוֹמְדִים בְּגַמְגוּם כֵּאדָם הַרוּצָה לְדַבֵּר דְבַר שֶׁלֹא נְתִישַׁב בְּשִׁכְלוֹ הָרִי הוּא מְגַמְגֵם וְקִשָּׁה עֲלֵיו לְהוֹצִיאֹו בְּמַבְטָא שְׁפַתֵּיו, בְּגִינֵי כֶּף פְּסִילוֹסִין אֶקְרוּן לְכֵן נִקְרָאִים לְעִגֵי שְׁפָה וְכַבְדֵי פָּה, פְּהֵהוּא פְּסִילוֹסָא דְמַגְמָגָם בְּפוּמִיָּה כֵּאִישׁ כַּבֵּד פָּה הַמְגַמְגֵם בְּפִיו.

אֲבָל לְזִכּוּתָא דְאִינְנָא לְהוּ, הוֹאִיל וּמִסְתְּפִי, דְּהָא אֲוִירָא קְדִישָׁא, וְרוּחָא קְדִישָׁא, אֲתַעְדִּי מְנַיְהוּ, וְיִנְקִי מְאֲוִירָא וְרוּחָא דְרִשּׁוּתָא אֲחֶרָא, וְלֹא עוֹד אֱלָא דְקָשְׁתָא אֲתַחְזִי עֲלֵיהוּ, וְלֹאוּ אֵינוֹן פְּדָאי לְמַחְמֵי סִבְרָא אֲנַפּוּי דְאֵלֵיהוּ כֹּל שְׁפָן סִבְרָא אֲנַפּוּי אֲחֶרְנִין.

אֲבָל דָּא מְהַנְיָא לְהוּ דְאִנְנָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא, וְאִנְנָא סִימְנָא בְּעֵלְמָא, דְּהָא בְּחַיֵּי לָא יְתִיב עֲלֵמָא בְּצַעְרָא וְלֹא אֲתַדְן בְּדִינָא דְלַעֲיֵלָא, בְּתַרְרָאי לָא יְקוּם דְרָא פְּדָרָא דָּא.

מתוק מדבש

אֲבָל לְזִכּוּתָא דְאִינְנָא לְהוּ אֲבָל אֲנִי דֵּן אוֹתֵם לִכְף זְכוּת מַה שְׁאִינִם מְגַלִּים סוּדוֹת הַתּוֹרָה, שְׁאִינוּ מַחֲמַת זְלוּל וּבִזְיוֹן לְמוֹד הַקְּבֵלָה, אֲלֵא הוֹאִיל וּמִסְתְּפִי לְפִי שְׁהִם יִרְאִים לְגַלוֹת סוּדוֹת הַתּוֹרָה כִּי לֹא הָיוּ מְתִישְׁבִים בְּדַעְתָּם כְּרֹאוּי, דְּהָא אֲוִירָא קְדִישָׁא לְפִי שְׁאוּרִי הַקְּדוֹשׁ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמְּסִיעֵה הַרְבֵּה לְלַמּוֹד הַתּוֹרָה, וְרוּחָא קְדִישָׁא וְרוּחַ הַקְּדוֹשׁ הַיּוֹרֵד מִפְּתַח הַיַּכַּל לְבֵנַת הַסְּפִיר וּמִתְפַּשֵּׁט עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲתַעְדִּי מְנַיְהוּ הוֹסֵר מֵהֶם, לְפִי שְׁהִם דְרִים בְּכַבֵּל וְיִנְקִי מְאֲוִירָא וְרוּחָא דְרִשּׁוּתָא אֲחֶרָא וְהֵם יוֹנְקִים מְאוּרִי וְרוּחַ שֶׁל רִשּׁוֹת הַסְּטֵרָא אַחֲרָא שְׁבַחוּץ לְאֶרֶץ, שֶׁהוּא מִסַּךְ מְבַדִּיל וּמוֹנֵעַ גְּדוֹל לְהַשְׁגַּת אוֹר הַתּוֹרָה, וְלִכֵּן אֲפִילוּ כִּשְׁהִם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְנַע הַאוּרִי הַקְּדוֹשׁ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִלְּשֻׁרוֹת עֲלֵיהֶם, לִכֵּן אֵין נַפְשָׁם נוֹחָה בָּאלוּ הַעֲנִינִים הַנִּסְתָּרִים, וְלֹא עוֹד אֱלָא דְקָשְׁתָא אֲתַחְזִי עֲלֵיהוּ וְלֹא עוֹד אֲלֵא הַקְּשֶׁת נִרְאִית עֲלֵיהֶם בְּכַבֵּל שְׁזֵה סִימֵן שְׁגַם הֵם מְצַד עֲצָמָם אֵינִם רְאוּיִם לִכְךָ, כִּי אִם הָיָה צְדִיק גְּמוּר אֶחָד בֵּינֵיהֶם שֶׁהוּא סוּד קֶשֶׁת הַבְּרִית לְפִי שְׁשׁוֹמֵר אֶת הַבְּרִית בְּטֵהֲרָה לֹא הֵיטֵה הַקְּשֶׁת נִרְאִית בֵּימֵיהֶם, וְלֹאוּ אֵינוֹן פְּדָאי לְמַחְמֵי סִבְרָא אֲנַפּוּי דְאֵלֵיהוּ לִכֵּן אֵינִם רְאוּיִם לְרֵאוֹת וּלְקַבֵּל פְּנֵי אֵלֵיהוּ שִׁיגְלָה לְהֵם סוּדוֹת הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁהִיא מְתַגְלָה בִּישִׁיבַתוֹ שֶׁל רִשְׁב"י, כֹּל שְׁפָן סִבְרָא אֲנַפּוּי אֲחֶרְנִין כֹּל שֶׁכֵּן שְׁאִינִם רְאוּיִם לְקַבֵּל פְּנִים אַחֲרוֹת שְׁהִם רֹחַנִיִּים מִמֶּשׁ, כְּגוֹן הַנִּשְׁמוֹת הַמְּתַגְלָלוֹת לְיוֹשְׁבֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַעוֹסְקִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה.

וְהוֹסִיף רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר כִּי אֶף עַל פִּי שְׁמִתְרָאָה הַקְּשֶׁת עֲלֵיהֶם הַמּוֹרָה עַל דִּין אֲבָל עִם כָּל זֶה דָּא מְהַנְיָא לְהוּ דְאִנְנָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא זֶה מוֹעִיל לְהֵם שְׁאִנִּי נִמְצָא בְּעוֹלָם וּמִגִּין עַל הַדּוּר וּמִבְטָל מֵהֶם אֶת כָּל גְּזֵרוֹת הַרְעוּת, וְאִנְנָא סִימְנָא בְּעֵלְמָא וְאִנִּי סִימֵן טוֹב בְּעוֹלָם בְּמִקוּם הַקְּשֶׁת שֶׁלֹּא יִשְׁלֹטוּ מְאוּרְעוֹת רְעוּת בְּעוֹלָם, דְּהָא בְּחַיֵּי לָא יְתִיב עֲלֵמָא בְּצַעְרָא וְלֹא אֲתַדְן בְּדִינָא דְלַעֲיֵלָא כִּי בְּחַיֵּי אֵין הַעוֹלָם נִמְצָא בְּצַעַר וְאֵינוֹן נִדוּן בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה, לְפִי שְׁאִנִּי עִמּוֹד הַעוֹלָם שְׁבִזְכוּתִי כָּל הַעוֹלָם נִזוּן, לִכֵּן בְּנֵי בָּבֶל אֵינִם צְרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל עַל הַצַּעַר שֶׁלֹּא יִשְׁלוּט בְּעוֹלָם, שְׁאֵלוּ הָיוּ צְרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל, הָיוּ סוֹבְלִים הַרְבֵּה עַד שֶׁתַּעֲבוּר תְּפִלָּתָם מִמִּקוּם הַטּוֹמָאָה שֶׁל חוּץ לְאֶרֶץ אֶל מִקוּם הַקְּדוֹשׁ שְׁבִאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּתַרְרָאי לָא יְקוּם דְרָא פְּדָרָא דָּא אֲבָל אַחֲרֵי מוֹתִי לֹא יְקוּם עוֹד דּוֹר נַעֲלָה כְּדוֹר הַזֶּה וְאֲפִילוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא יִתְגַּלוּ עוֹד סוּדוֹת הַתּוֹרָה בְּגִלוּי כְּמוֹ בְּדוֹר הַזֶּה וְיִשְׁאַר הַעוֹלָם יְתוּם מִחֻמְכָּה.

מאמר רשב"י גוזר והקב"ה מקיים

(ה) מִפְּאֵן סִימְנָא לַחֲסִידָא זְפָאָה, דְּלֹא אֲתַגְלִיֵּיא הָאִי קֶשֶׁת בְּיוֹמוֹי, וְלֹא אֲצַטְרִיף עֲלֵמָא בְּיוֹמוֹי לְהָאִי אוֹת, וּמֵאֵן אִיהוּ, הֵהוּא דְּבַעֵי רַחֲמֵי עַל עֲלֵמָא, וְאֲתַחֲזִי לְאַגְנָא עֲלוֹי, כְּגוֹן רַבֵּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאִי, דְּלֹא אֲצַטְרִיף עֲלֵמָא בְּיוֹמוֹי לְהָאִי אוֹת, דְּהָא הוּא אוֹת סִימְנָא בְּעֲלֵמָא הוּהוּ, דְּלֹא הוּהוּ גְזֵרָה דְּאֲתַגְזֹר עַל עֲלֵמָא לְעִילָא דְּלֹא מְבַטֵּל לָהּ.

וְהֵיִינוּ דְּכְתִיב (ש"ב כג א) מוֹשֵׁל בְּאָדָם, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם, וּמִי מוֹשֵׁל בְּקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, כְּכֹכּוֹל צְדִיק, דְּקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא גְזִיר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל.

מתוק מדבש

"מאמר רשב"י גוזר והקב"ה מקיים" ומבואר בו כי בזכות רשב"י לא נראתה הקשת בדורו, כי היה בבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים, ומביא מעשה נורא איך שראה רשב"י סימן המורה על בוא גזירה, והוא בכוחו הרב ביטלה.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקרא דף טו ע"א, וצנצנאור ממנוק מדנש כרך י עמ' קסד-קסז)

מִפְּאֵן מֵמָה שְׁאֵנוּ רוֹאִים שֶׁהַקֶּשֶׁת אֵינָה סִימֵן טוֹב בְּעוֹלָם, סִימְנָא לַחֲסִידָא זְפָאָה הֲרִי סִימֵן טוֹב לַחֲסִיד וְצְדִיק, דְּלֹא אֲתַגְלִיֵּיא הָאִי קֶשֶׁת בְּיוֹמוֹי שְׁלֵא נִגְלַתָּה הַקֶּשֶׁת בִּימֵיו, וְלֹא אֲצַטְרִיף עֲלֵמָא בְּיוֹמוֹי לְהָאִי אוֹת וְלֹא נִצְרַךְ הָעוֹלָם בִּימֵיו לְאוֹת שֶׁל הַקֶּשֶׁת, לְפִי שֶׁהוּא מִגִּין בְּזוֹכְתוֹ עַל דּוּרוֹ, וּמֵאֵן אִיהוּ וּמִי הוּא אוֹתוֹ הַצְדִיק, הֵהוּא דְּבַעֵי רַחֲמֵי עַל עֲלֵמָא זֶה שֶׁמִּבְקֵשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם, וְאֲתַחֲזִי לְאַגְנָא עֲלוֹי וְהוּא רְאוּי לְהִגֵּן בְּזוֹכְתוֹ עֲלוֹי, כְּגוֹן רַבֵּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאִי, דְּלֹא אֲצַטְרִיף עֲלֵמָא בְּיוֹמוֹי לְהָאִי אוֹת כְּמוֹ רַשְׁב"י שְׁלֵא נִצְרַךְ הָעוֹלָם בִּימֵיו לְאוֹת הַזֶּה, דְּהָא הוּא אוֹת סִימְנָא בְּעֲלֵמָא הוּהוּ כִּי הוּא הִיָּה אוֹת וְסִימֵן בְּעוֹלָם בְּמִקוֹם הַקֶּשֶׁת, דְּלֹא הוּהוּ גְזֵרָה דְּאֲתַגְזֹר עַל עֲלֵמָא לְעִילָא דְּלֹא מְבַטֵּל לָהּ שְׁלֵא הִיתָה גְזֵרָה שֶׁנִּגְזְרָה לְמַעַלָּה עַל הָעוֹלָם שְׁלֵא הִיָּה מְבַטֵּל אוֹתָהּ.

וְהֵיִינוּ דְּכְתִיב וְזֶהוּ שְׁכַתוּב, צוּר יִשְׂרָאֵל מוֹשֵׁל בְּאָדָם צְדִיק, מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים, שְׁפִירוֹשׁוּ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא מוֹשֵׁל בְּאָדָם הַקְּב"ה מוֹשֵׁל בְּבְנֵי אָדָם, וּמִי מוֹשֵׁל בְּקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, כְּכֹכּוֹל צְדִיק דֵּהֵיִנוּ דְּקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא גְזִיר וְאִיהוּ מְבַטֵּל הַקְּב"ה גּוֹזֵר גְזֵרָה לְמַעַלָּה וְהַצְדִיק מְבַטֵּלָה לְמַטָּה.

כגון רבי שמעון בר יוחאי, דיומא חד הוה יתיב אבבא דתרעא דלוד,
 זקף עינוי חזא שמשא דנהיר, ואסתים נהורא תלת זמנין, אדהכי
 אתחשף נהורא, ואתחזי ביה בשמשא אופמא וירוקא.

אמר ליה לרבי אלעזר בריה, תא אבתראי ברי, ונחמי, דהא ודאי
 גזרה אתגזר לעילא, וקדשא בריך הוא בעי לאודעא לי, דודאי
 תלתין יומין תליא ההוא מלתא דאתגזר לעילא, ולא עביד קדשא
 בריך הוא עד דאודעיה לצדיקייא, דהא הוא דכתיב (עמוס ג ז) כי לא
 יעשה אדנ"י אלהי"ם דבר פי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים.

עד דהו"ו אזלי, עאלו ביהווא פרום, חמו חד חו"א דהוה אתי ופומיה

מתוק מדבש

כגון רבי שמעון בר יוחאי שהיה בדורו הצדיק יסוד עולם, דיומא חד הוה יתיב
 אבבא דתרעא דלוד כי יום אחד היה יושב בפתח שער של העיר לוד, זקף עינוי
 חזא שמשא דנהיר, ואסתים נהורא תלת זמנין הגביה את עינוי וראה שהשמש שהיה
 מאיר, ונסתם אורו שלש פעמים, להראות על גזרה שנגזרה ונתלתה שלשים יום כדלקמן,
 אדהכי אתחשף נהורא בין כך נחשך אור השמש ביותר, ואתחזי ביה בשמשא אופמא
 וירוקא ונראה בשמש מראה שחור המורה על התעוררות הדינים, ומראה ירוק להראות
 ביטולם בבקשת רחמים.

אמר ליה רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, תא אבתראי ברי ונחמי בא בני אחרי
 ונראה סיבת החשכת אור השמש, דהא ודאי גזרה אתגזר לעילא כי ודאי נגזרה
 איזו גזרה למעלה, וקדשא בריך הוא בעי לאודעא לי והקב"ה רוצה להודיע לי,
 דודאי תלתין יומין תליא ההוא מלתא דאתגזר לעילא כי בודאי שלשים יום תלוי
 למעלה הדבר הנגזר, ולא עביד קדשא בריך הוא עד דאודעיה לצדיקייא ואין
 הקב"ה מקיים את הגזרה למטה עד שמודיע אותו לצדיקים, דהא הוא דכתיב זהו שכתוב
 פי לא יעשה אדנ"י אלהי"ם דבר, פי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים ורמזו
 לשלשים יום במלת "כ"י" שגימטריא שלשים.

עד דהו"ו אזלי עאלו ביהווא פרום בעוד שהיו הולכים נכנסו בכרם אחד, חמו חד
 חו"א דהוה אתי ופומיה פתיחא ראו נחש אחד שהיה בא ופיו היה פתוח, שהיה

פְּתִיחָא, וּמְלַהֲטָא בְּאַרְעָא בְּעַפְרָא, אֲשֶׁתְּנִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְקִטְפָר יְדוּי
בְּרִישֵׁיהּ דְּחוּיָא, שְׂכִיף חוּיָא, מְאִיף פּוּמִיָּה, וְחָמָא לִישְׁנִיָּה מְרַחֵישׁ.

אָמַר לֵיהּ, חוּיָא חוּיָא, זִיל וְאִימָא לְהֵהוּא חוּיָא עֲלָאָה, דְּהָא רַבִּי
שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי בְּעֲלָמָא שְׂכִיחַ, עֵיילִיָּה לְרִישֵׁיהּ לְחַד נּוֹקְבָא
דְּעַפְרָא, אָמַר, גּוֹזֵר אֲנָא, כְּשֵׁם דְּתַתְּאָה אֲתַחְזֹר לְנוֹקְבָא דְּעַפְרָא, כֵּן
עֲלָאָה יִתְחַזֵּר לְנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא.

רַחֵישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּצִלוֹתָא, עַד דְּהוּוּ מְצַלִּי, שְׁמַעוּ חַד קְלָא, פּוֹתְקָרָא
דְּקִיטְפָא עוּלוּ לְאַתְרֵיכוֹ, קִטְפִירָא דְּבוּרֵינִי לָא שְׂרָאן בְּעֲלָמָא,
דְּהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי בְּטִיל לוֹן.

מתוק מדבש

שליח מהס"מ שהוא הנחש העליון, וּמְלַהֲטָא בְּאַרְעָא בְּעַפְרָא והיה מלהט אש בארץ
בתוך העפר, המורה שרוצה לפעול דין בעולם, אֲשֶׁתְּנִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן נִיעַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
את בגדיו, וְקִטְפָר יְדוּי בְּרִישֵׁיהּ דְּחוּיָא והכה בידיו בראשו של הנחש, שְׂכִיף חוּיָא
נשקט הנחש, מְאִיף פּוּמִיָּה והשפיל פיו למטה, וְחָמָא לִישְׁנִיָּה מְרַחֵישׁ וראה את לשונו
כאילו מדבר בלחש.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן לְהַנְחֵשׁ, חוּיָא חוּיָא נַחֵשׁ נַחֵשׁ שֶׁאַתָּה שְׁלִיחַ מִנְחֵשׁ הָעֲלִיּוֹן, זִיל
וְאִימָא לְהֵהוּא חוּיָא עֲלָאָה לֶךְ וְאִמּוֹר לְנַחֵשׁ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא הַנְחֵשׁ הַקְּדוּמִנִי שֶׁהוּא
הַס"מ, דְּהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי בְּעֲלָמָא שְׂכִיחַ כִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן נִמְצָא בְּעוֹלָם שֶׁהוּא
יכול לבטל את הגזרות, עֵיילִיָּה לְרִישֵׁיהּ לְחַד נּוֹקְבָא דְּעַפְרָא הַכְּנִיס הַנְחֵשׁ אֶת רֹאשׁוֹ
לְנֶקֶב אֶחָד שֶׁהִיָּה בְּעַפֵּר וְנִכְנַס שָׁם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, גּוֹזֵר אֲנָא כְּשֵׁם דְּתַתְּאָה אֲתַחְזֹר
לְנוֹקְבָא דְּעַפְרָא אֲנִי גּוֹזֵר כְּשֵׁם שֶׁנַּחֵשׁ הַתַּחְתּוֹן חֹזֵר לְחוּר שְׁלוֹ שְׁבַעפַר, כֵּן עֲלָאָה יִתְחַזֵּר
לְנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא כִּמוֹ כֵּן הַנְחֵשׁ הָעֲלִיּוֹן הַס"מ יִחְזוֹר לְנֶקֶב שֶׁל תְּהוּם רַבָּה שֶׁשֵׁם
הוּא מְקוּמוֹ, וְלֹא יִקְטֵר עוֹד בְּעוֹלָם.

רַחֵישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּצִלוֹתָא הַתְּפִלָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן תְּפִלָּה בְּלַחֵשׁ, עִם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, עַד
דְּהוּוּ מְצַלִּי עַד שֶׁהָיוּ מִתְּפַלְּלִים, שְׁמַעוּ חַד קְלָא שְׁמַעוּ קוֹל כְּרוֹז מִלְּמַעְלָה,
שֶׁאִמַּר פּוֹתְקָרָא דְּקִיטְפָא קְבוּצַת הַחִיצוֹנִים הַמְּמוֹנִים עַל הַכְּרִיתָה וְהַהִיזָק, עוּלוּ לְאַתְרֵיכוֹ
תְּכַנְסוּ לְמִקְוָמְכֶם, כִּי אֵין לָכֶם עוֹד שְׁלִיטָה בְּעוֹלָם, קִטְפִירָא דְּבוּרֵינִי לָא שְׂרָאן בְּעֲלָמָא
הַקֶּשֶׁר שֶׁל הַבְּרִיּוֹנִים שֶׁהֵם בְּעֵלֵי דִינִים אֵינֶם יְכוּלִים עוֹד לְשֵׁרוֹת בְּעוֹלָם, דְּהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן
כֵּן יוֹחָאי בְּטִיל לוֹן כִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בִּטַּל אֶת כַּחַם שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ עוֹד.

סֵפֶר מאמר רשב"י גוזר והקב"ה מקיים הַזִּהָר לֹא

זָפָאָה אַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּמֵאֲרָךְ בְּעֵי בִיקְרָךְ עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּמִשָּׁה
פְּתִיב (שמות לב יב) וַיַּחַל מֹשֶׁה וַגּוֹ', דְּמִשְׁמַע דְּאֶחִיד לִיָּה פְּרַגְוֹדָא,
וְאַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן גּוֹזֵר, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּים, הוּא גּוֹזֵר, וְאַנְתָּ
מַבְטֵל.

אַדְהֵכִי חָמָא דְנִהִיר שְׁמִשָּׂא, וְאַתְעֵבֵר הֵהוּא אוּפְכָמָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְדַאי הָא עֲלָמָא אֲתַבְּסָם.

מתוק מדבש

ואמר עוד קול הכרוז זָפָאָה אַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּמֵאֲרָךְ בְּעֵי בִיקְרָךְ עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא
אשריך רבי שמעון שהקב"ה רוצה בכבודך יותר מכל בני העולם, כי בְּמִשָּׁה פְּתִיב
וַיַּחַל מֹשֶׁה אֵת פְּנֵי ה' אֱלֹהֵיָו וַאֲמַר חֲזוּל (עי' נסמ"ר פמ"ג ד) דְּמִשְׁמַע דְּאֶחִיד לִיָּה
פְּרַגְוֹדָא שמשמע שאחז את הפרגוד של מעלה בלימוד זכות אמתית על ישראל עד שביטל
את הגזרה, ודריש ויחל לשון מתוק, כלומר שהמתיק את מרירות הגזרה למתוק, וְאַנְתָּ
רַבִּי שְׁמַעוֹן גּוֹזֵר וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּים ואתה רבי שמעון גוזר והקב"ה מקיים
את גזרתך, הוּא גּוֹזֵר וְאַנְתָּ מַבְטֵל ומה שהוא גוזר אתה מבטל.

אַדְהֵכִי חָמָא דְנִהִיר שְׁמִשָּׂא וְאַתְעֵבֵר הֵהוּא אוּפְכָמָא בֵּין כַּךְ רָאָה רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁהָאִיר
השמש ועבר ממנו השחרות ההיא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וְדַאי
הָא עֲלָמָא אֲתַבְּסָם ודאי כי העולם נתבסס ונמתק, כלומר שנתבטלה הגזרה. (רמ"ק ומק"מ
והגהות ד"א ונילווי אורות)

מאמר חסרון גדולי ישראל

(1) תָּנּוּ רַבָּנָן, כְּשִׁחְלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הֵהוּא יוֹמָא עָרַב שַׁבַּת הָהוּא, וְאוֹתִיב לִימִינֵיהּ הוֹרְקָנוּס בְּרִיהּ, וְהָהּ מַגְלִי לִיהּ עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא, וְהוּא לָא הָהּ מְקַבֵּל בְּדַעְתִּיהּ מְלִיָּא, דְּחָשִׁיב כַּמְטוֹרָף בְּדַעְתִּיהּ הָהּ, פִּינּוֹן דְּחָמָא דְדַעְתָּא דְאָבוּי מְתִישְׁבָא עֲלוּי, קַבִּיל מִנֵּיהּ מָאָה וְתַמְנִין וְתִשְׁעָה רְזִין עֲלָאִין, כִּד מְטָא לְאֲבִינִי שִׁישׁ דְּמַתְעַרְבִי בְּמִיָּא עֲלָאָה, בְּכַה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּפְסָק לְמִימְרֵי, אָמַר קוּם הָתָם בְּרִי, אָמַר לִיהּ אָבָא לָמָּה, אָמַר לִיהּ חֲזִינָא דְאוֹחִית חֲלָף מִן עֲלָמָא.

אָמַר לִיהּ זִיל וְאִימָא לְאַמְרָךְ דְּתַסְתַּלַּק תְּפִלְאִי בְּאַתְרַּךְ עֲלָאָה, וּבְתַר

מתוק מדבש

"מאמר חסרון גדולי ישראל" ומבואר בו מעשה נורא מפטירתו של רבי אליעזר הגדול שהיה רבו של רבי עקיבא, (ורבי עקיבא היה רבו של רשב"י), כי כשנסתלק הקפיד ביותר על חכמת הסוד שידע שלא זכו התלמידים לקבלה ממנו, והגם שהיתה להם סבה נכונה. (מקור המאמר זוהר פרשת וירא שמדרש הנעלם דף נ"א ע"א - נ"ט ע"א, ונצי"אור ממוק מדבש כרך 3 עמ' תמה-תנ)

תָּנּוּ רַבָּנָן עֵינָן בְּמִס' סְנַהֲדֵרִין דְּף סַח ע"א, כְּשִׁחְלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל לְפָנֵי פְטִירְתּוֹ, הֵהוּא יוֹמָא עָרַב שַׁבַּת הָהּ, וְאוֹתִיב לִימִינֵיהּ הוֹרְקָנוּס בְּרִיהּ וְהוֹשִׁיב לִימִינוּ אֶת הוֹרְקָנוּס בְּנוֹ, וְהָהּ מַגְלִי לִיהּ עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא וְהִיא מְגַלָּה לוֹ דְּבָרִים עֲמוּקִים וְנִסְתָּרִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְהוּא לָא הָהּ מְקַבֵּל בְּדַעְתִּיהּ מְלִיָּא וּבְתַחִילָה לָא הִיא מְקַבֵּל בְּדַעְתּוֹ אֶת דְּבָרָיו, דְּחָשִׁיב כַּמְטוֹרָף בְּדַעְתִּיהּ הָהּ שְׁחָשַׁב שְׂדַעַת אֲבִיו אִינָה מִיּוֹשֶׁבֶת לְפִי שְׁקֵרוֹב הוּא לְמוֹת, פִּינּוֹן דְּחָמָא דְדַעְתָּא דְאָבוּי מְתִישְׁבָא עֲלוּי כִּיּוֹן שְׂרָאָה שְׂדַעַת אֲבִיו מִיּוֹשֶׁבֶת עֲלוּי, קַבִּיל מִנֵּיהּ מָאָה וְתַמְנִין וְתִשְׁעָה רְזִין עֲלָאִין קַבֵּל מִמֶּנּוּ קַפ"ט סוּדוֹת גְּדוּלִים, כִּד מְטָא לְאֲבִינִי שִׁישׁ דְּמַתְעַרְבִי בְּמִיָּא עֲלָאָה כְּשֶׁהִגִּיעַ לְסוּדוֹת שֶׁל אֲבִינִי שִׁישׁ טְהוֹר שְׂמַתְעַרְבִים בְּמִים הַעֲלִיּוֹנִים שֶׁבָּהֶם מְרוֹמְזִים סוּד מ"ד וּמ"ן שְׂמִיחָדִים הַצְדִּיקִים בַּעַת פְּטִירְתּוֹ מִן הָעוֹלָם בְּגוּדֵל אֶהְבֵּת ה', בְּכַה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וּפְסָק לְמִימְרֵי בְּכַה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְהַפְסִיק מְלוֹמַר לוֹ עוֹד סוּדוֹת הַתּוֹרָה, אָמַר קוּם הָתָם בְּרִי אֲמַר עֲמוּד שֶׁם בְּנֵי וְתַתְּבוֹנֵן בְּסוּד אֲבִינִי שִׁישׁ טְהוֹר כִּי לָא אוֹכַל לְהוֹסִיף לְגַלוֹת לָךְ עוֹד סְתָרֵי תּוֹרָה, אָמַר לִיהּ אָבָא לָמָּה שָׂאל אֶת אֲבִיו לְמָה, אָמַר לִיהּ חֲזִינָא דְאוֹחִית חֲלָף מִן עֲלָמָא אֲמַר לוֹ לְפִי שְׂאֵנִי רוּאָה וּמְרִגִישׁ שְׁבַמְהֵרָה אֶסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם.

אָמַר לִיהּ זִיל וְאִימָא לְאַמְרָךְ דְּתַסְתַּלַּק תְּפִלְאִי בְּאַתְרַּךְ עֲלָאָה אֲמַר לְבְנוֹ, לָךְ וְאֲמוּר לְאֲמַךְ שְׂתַעֲלָה וְתִשְׁמוֹר אֶת הַתְּפִלִּין שְׁלִי בְּמִקּוּם נַעֲלָה וְחָשׁוּב וְהִינּוּ בְּמִקּוּם שְׁבוֹ

דְּאֶסְתַּלַּק מִן עֲלָמָא וְאִיתֵי הֶכָא לְמַחְמֵי לְהוֹן, לָא תִבְכִּי, דְּאֲנוּן קְרִיבִין
עֲלָאִין וְלָא תִתְאַיִן, וְדַעְתָּא דְּבַר נָשׁ לָא יִדַע בְּהוּ.

עַד דְּהוּ יְתְבִי, עָאלוּ חֲפִימֵי דְרָא לְמִבְקַר לִיָּה, אוֹלִיט לְהוּ עַל דְּלָא
אָתוּ לְשִׁמְשָׁא לִיָּה, דְּתַנִּינִן גְּדוּלָּה שְׁמוּשָׁה יוֹתֵר מִלְמוּדָּה, עַד
דְּאָתָא רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר לִיָּה עֲקִיבָא עֲקִיבָא לָמָּה לָא אָתִית לְשִׁמְשָׁא
לִי, אָמַר לִיָּה, רַבִּי לָא הָוָה לִי פְּנָאֵי, אֲרַתַּח, אָמַר אֲתַמְהָה עֲלָךְ אֵי
תְמוֹת מִיתַת עֲצָמָךְ, לְטִיָּיה דִּיהָא קָשָׁה מִפְּלִהוֹן מִיתַתִּיהָ, בְּכִי רַבִּי
עֲקִיבָא, וְאָמַר לִיָּה, רַבִּי אוֹלִיף לִי אוֹרִיָּיתָא.

מתוק מדבש

עסקתי בתורה כל ימי חיי, ובִּתֵּר דְּאֶסְתַּלַּק מִן עֲלָמָא וְאִיתֵי הֶכָא לְמַחְמֵי לְהוֹן ואחר
שאסתלק מן העולם ואבוא לכאן לראות ולפקוד את התפלין שהם המוחין שלי שעבדתי
בהם את הקב"ה, (כמבואר צוהר פרשת פנחס דף ר"ג, שצנל מקום שזדיקיס לומדיס צעולס הזה,
כשהס מסתלקיס לעולס הנא הס צלס לפקוד לאותו המקום), וכשתראה אותי לָא תִבְכִּי לא תבכה
על שנסתלקתי מן העולם, דְּאֲנוּן קְרִיבִין עֲלָאִין וְלָא תִתְאַיִן לפי שאלו המוחין שהיו
לי בעולם, היו בין כך תמיד קרובים ודבוקים למעלה בשרשם ולא למטה בעולם הזה,
וְדַעְתָּא דְּבַר נָשׁ לָא יִדַע בְּהוּ ואין דעת שום בני אדם יכולה לדעת ולהשיג גודל מעלת
המוחין שלי. (עט"ל וו"מ ומפרשים)

עַד דְּהוּ יְתְבִי, עָאלוּ חֲפִימֵי דְרָא לְמִבְקַר לִיָּה עד שהיו יושבים נכנסו חכמי הדור
לבקר אותו, אוֹלִיט לְהוּ עַל דְּלָא אָתוּ לְשִׁמְשָׁא לִיָּה קלל אותם על שלא באו
לשמש אותו וללמוד אצלו תורה, דְּתַנִּינִן שלמדנו במס' ברכות ז ע"ב, גְּדוּלָּה שְׁמוּשָׁה
יוֹתֵר מִלְמוּדָּה לפי שעל ידי שמשמש תלמידי חכמים ולומד תורה אצלם יכול להשיג
הרבה יותר ממה שלומד בעצמו דברי תורתם, עַד דְּאָתָא רַבִּי עֲקִיבָא עד שנכנס רבי
עקיבא, אָמַר לִיָּה עֲקִיבָא עֲקִיבָא לָמָּה לָא אָתִית לְשִׁמְשָׁא לִי אמר לו רבי אליעזר
לרבי עקיבא למה לא באת לשמש אותי, אָמַר לִיָּה רַבִּי לָא הָוָה לִי פְּנָאֵי כי הייתי
טרוד ללמד תורה עם התלמידים, אֲרַתַּח אָמַר אֲתַמְהָה עֲלָךְ אֵי תְמוֹת מִיתַת עֲצָמָךְ
כעס ואמר תמה אני עליך אם תמות מיתה טבעית, לְטִיָּיה דִּיהָא קָשָׁה מִפְּלִהוֹן מִיתַתִּיהָ
קללו שמיתתו תהיה קשה מכולם, כי אילו היה בא לשמשו היה לומד ממנו הרבה תורה
לפי שלבו היה פתוח כאולם, בְּכִי רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר לִיָּה רַבִּי אוֹלִיף לִי אוֹרִיָּיתָא
רבי לפחות עתה תלמדני תורה.

מה שזכר רבי אליעזר על החכמים וקללם על שלא באו ללמוד תורה אצלו, הטעם הוא לפי שרבי אליעזר
קבל הרבה תורה מרבותיו כמו שאמר הרבה תורה למדתי מרבותי, והיה רוצה למסור את כל מה
שקבל מהם להחכמים הנאים אחריו, אצל לפי שזכרוהו צמעה דתגור של עכנאי (כמבואר צמס' צנא

אֶפְתַּח פּוּמִיָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּמַעֲשֵׂה מְרֻכְבָּה, אֶתָּא אֶשָּׂא וְאֶסְחָר
 לְתַרְוִיחוֹן, אָמְרוּ חֲפִימָיָא שְׁמַע מִינָה דְלִית אָנָּן חֲזִיין וְכֻדְאִין
 לְכֻךְ, נִפְקוּ לְפִתְחָא דְבָרָא וְיִתִּיבוּ תַמָּן, הָוָה מַה דְהָוָה, וְאֶזְל אֶשָּׂא,
 וְאֹלִיף בְּבִהְרַת עֲזָה תֵּלַת מָאָה הֶלְכוֹת פְּסוּקוֹת, וְאֹלִיף לִיָּה רִי"ו
 טַעְמִים דְּפִסּוּקֵי דְשִׁיר הַשִּׁירִים, וְהוּוּ עֵינױ דְּרַבִּי עֶקִיבָא נְחֲתִין מִיָּא,
 וְאֶתְחַזֵּר אֶשָּׂא פְּקַדְמִיתָא, פַּד מָטָא לְהָאֵי פְּסוּקָא (שיר ב ה) סְמֻכּוֹנֵי
 בְּאַשִׁישׁוֹת רַפְדוֹנֵי בְּתַפּוּחִים פִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי, לֹא יִכִּיל לְמַסְבֵּל רַבִּי
 עֶקִיבָא, וְאָרִים קָלִיָּה בְּכִיָּתָא וְגַעֲי, וְלֹא הָוָה מְמַלֵּל מְדַחִילוֹ דְשְׂכִינְתָא

מתוק מדבש

מזיעא נט ע"צ), לכן לא צאו החכמים ללמוד אלול, וגם רבי עקיבא ענהו כן להשתמט ממנו בתשובה
 אחרת, והיה רבי אליעזר מטעם מאד על כבוד התורה לפי שעל ידי מיתתו יהיה נעדר וצטל מן העולם
 כל דברי התורה שלמד מרבותיו, לכן כעס על החכמים שצאו עמה לבקרו שעכשיו כבר אין לו זמן למסור
 כל תורתו, ורבי עקיבא צכה והנצטער על כל סודות התורה שיגמנו ויסתלקו מן העולם, לכן צקש ממנו
 שיגלה לו לכל הפחות עמה מה שיכול, וכן היה שגילה לו סודות נוראים כמבואר להלן.

אֶפְתַּח פּוּמִיָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּמַעֲשֵׂה מְרֻכְבָּה פִּתַּח רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פִּיּוּ בְּמַעֲשֵׂה מְרֻכְבָּה,
 אֶתָּא אֶשָּׂא וְאֶסְחָר לְתַרְוִיחוֹן בָּאָה אִשׁ וְהִקִּיפָה לְשִׁנְיָהּ, אָמְרוּ חֲפִימָיָא שְׁמַע
 מִינָה דְלִית אָנָּן חֲזִיין וְכֻדְאִין לְכֻךְ אִמְרוּ שָׂאֵר הַחֲכָמִים מִשְׁמַע מַזֶּה שָׂאִין אֲנֹו רֵאוּיִים
 וְכֻדָּאִים לְכֻךְ לְשִׁמּוֹעַ אֲלוֹ הַסּוּדוֹת, נִפְקוּ לְפִתְחָא דְבָרָא וְיִתִּיבוּ תַמָּן יֵצְאוּ לְפִתַּח שְׁבַחוּךְ
 וַיִּשְׁבוּ שָׁם, הָוָה מַה דְהָוָה וְאֶזְל אֶשָּׂא הִיָּה מַה שְׁהִיָּה וְהֵלֶךְ הָאִשׁ, וְאֹלִיף בְּבִהְרַת
 עֲזָה תֵּלַת מָאָה הֶלְכוֹת פְּסוּקוֹת אֹז לִימַד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי עֶקִיבָא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הֶלְכוֹת
 פְּסוּקוֹת בְּדִינֵי בִּהְרַת שְׁהִיָּה עֲזָה כְּשִׁלְג, וְאֹלִיף לִיָּה רִי"ו טַעְמִים דְּפִסּוּקֵי דְשִׁיר
 הַשִּׁירִים וְלִימַד לוֹ רִי"ו טַעְמִים עַל פְּסוּקֵי שִׁיר הַשִּׁירִים, וְהוּוּ עֵינױ דְּרַבִּי עֶקִיבָא נְחֲתִין
 מִיָּא וְהִיּוּ עֵינֵי רַבִּי עֶקִיבָא יִרְדוֹת דְּמַעוֹת, וְאֶתְחַזֵּר אֶשָּׂא פְּקַדְמִיתָא וְחֻזְרָה הָאִשׁ כְּבִרָא שׁוֹנָה
 וְהִקִּיפָה אוֹתָם, וְהַמְשִׁיךְ לְפָרֵשׁ לוֹ סוּדוֹת שֶׁל שִׁיר הַשִּׁירִים, פַּד מָטָא לְהָאֵי פְּסוּקָא
 כְּשֶׁהִגִּיעַ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְפָרֵשׁ פְּסוּקַיִם זֶה סְמֻכּוֹנֵי בְּאַשִׁישׁוֹת רַפְדוֹנֵי בְּתַפּוּחִים פִּי חוֹלַת
 אַהֲבָה אָנִי (פ"י הפסוק לפי מה שמבואר בתקוני זהר (דף קמג ע"ב צ"ש ט"ו ו'), שהשכינה אומרת
 לפני ישראל סמכוני צ'אשישות, היינו צב' אשות שהם צ' תורות, רפדוני בתפוחים פ"י תלעו ממתי
 צריח טוב של תפוחים, היינו תאירו עלי על ידי מעשים טובים שצבם צהארות נלח והוד הנקראים צ'
 תפוחים, כי חולת אהבה אני פ"י נחלתי צגלות מחמת אהבת ו"א שנפרד ממני, גילה בזה הפסוק
 סודות נוראים, עד כי לֹא יִכִּיל לְמַסְבֵּל רַבִּי עֶקִיבָא לֹא הִיָּה רַבִּי עֶקִיבָא יִכּוֹל לְסַבּוֹל
 הָאוּר הַגְּדוֹל שֶׁנִּתְגַּלָּה שָׁם מִן הַשָּׁמַיִם, וְאָרִים קָלִיָּה בְּכִיָּתָא וְגַעֲי וְהָרִים קוֹלוֹ בְּכִיָּה
 וְצַעַק, וְלֹא הָוָה מְמַלֵּל מְדַחִילוֹ דְשְׂכִינְתָא דְהָוָה תַמָּן וְלֹא הִיָּה יִכּוֹל לְדַבֵּר מִמּוֹרָא

דְּהוֹת תַּמָּן, אוֹרֵי לֵיהּ כָּל עֲמִיקְתָּא וְרִזִין עֲלָאִין דְּהוּה בֵּיהּ בְּשִׁיר
הַשִּׁירִים, וְאוֹמֵי לֵיהּ אוֹמְאָה, דְּלֹא לִישְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם חַד פְּסוּק מְנִיָּה,
כִּי הֵיכִי דְּלֹא לִיחְרִיב עֲלִמָּא קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינִיָּה, וְלֹא בְּעֵי קַמְיָה
דִּישְׁתַּמְשׁוֹן בֵּיהּ בְּרִיָּיתִי, מְסֻגִּיאוֹת קְדוּשָׁתָא דְּאִית בֵּיהּ, לְבַתֵּר נְפִיק רַבִּי
עֲקִיבָא וְגַעֵי, וְנִבְעֵין עֵינױ מֵיָא, וְהוּה אָמַר וּוֵי רַבִּי וּוֵי רַבִּי, דְּאֲשַׁתָּאֵר
עֲלִמָּא יְתוּם מִנָּךְ.

עֲאֵלוּ כָּל שְׂאָר חֲפִימָיָא גְּבִיָּה, וְשְׂאֵלוּ לֵיהּ, וְאַתִּיב לְהוֹן, הָוָה דְּחִיק
לֵיהּ שְׁעָתָא לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אֲפִיק תְּרִי דְּרוּעוּי וְשׁוֹינױן עַל לְבִיָּה,
פְּתַח וְאָמַר, אֵי עֲלִמָּא, עֲלִמָּא עֲלָאָה חֲזַרְתָּ לְאֲעֵלָא וְלֹאֲגַנְזָא מִן תַּתְּאֵי,
כָּל נְהִירוֹ וּבּוֹצִינָא, וּוֵי לְכוּן תְּרִי דְּרַעֵי, וּוֵי לְכוּן תְּרִי תּוֹרוֹת דִּישְׁתַּפְּחוּן

מתוק מדבש

השכינה שהיתה שם, אוֹרֵי לֵיהּ כָּל עֲמִיקְתָּא וְרִזִין עֲלָאִין דְּהוּה בֵּיהּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים
הוּרָה וְלִימַד אוֹתוֹ כֹּל דְּבָרִים הַעֲמױקִים וְסוּדוֹת הַעֲלױוֹנִים שִׁישׁ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, וְאוֹמֵי לֵיהּ
אוֹמְאָה דְּלֹא לִישְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם חַד פְּסוּק מְנִיָּה וְהַשְּׁבִיעַ אוֹתוֹ שְׁבױעָה שְׁלֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ
בְּשׁוּם פְּסוּק שְׁבוּ, כִּי עַל יְדֵי סוּדוֹת אֵלוּ שְׁגִילָה לוֹ הִיָּה יְכוּל לַפְעוּל דְּבָרִים נוֹרָאִים, כִּי
הֵיכִי דְּלֹא לִיחְרִיב עֲלִמָּא קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינִיָּה כְּדִי שְׁלֹא יִחְרִיב הַקְּבִ"ה הָעוֹלָם
בְּשִׁבְלוֹ, וְלֹא בְּעֵי קַמְיָה דִּישְׁתַּמְשׁוֹן בֵּיהּ בְּרִיָּיתִי וְאִין רַצוֹן לַפְנױו יִתְבַּרַךְ שִׁישְׁתַּמְשׁוֹ
בּוֹ הַבְּרִיּוֹת, מְסֻגִּיאוֹת קְדוּשָׁתָא דְּאִית בֵּיהּ מְרױב הַקְּדוּשָׁה שִׁישׁ בּוֹ, לְבַתֵּר נְפִיק רַבִּי
עֲקִיבָא וְגַעֵי וְנִבְעֵין עֵינױ מֵיָא אַחַר כֵּךְ יֵצֵא רַבִּי עֲקִיבָא וְהֵלֵךְ לוֹ מִשָּׁם, וּבְהִלִּיכְתּוֹ צַעֵק
וְיִרְדּוּ עֵינױ דְּמַעוֹת, וְהוּה אָמַר וּוֵי רַבִּי וּוֵי רַבִּי דְּאֲשַׁתָּאֵר עֲלִמָּא יְתוּם מִנָּךְ וְהִיָּה
אוֹמַר אוֹי רַבִּי שִׁישְׁאֵר הָעוֹלָם יְתוּם מִמֶּךָ. (מִפְרָסִיס)

עֲאֵלוּ כָּל שְׂאָר חֲפִימָיָא גְּבִיָּה אַחַר כֵּךְ נִכְנְסוּ כֹּל שְׂאֵר הַחֲכָמִים אֵלָיו, וְשְׂאֵלוּ לֵיהּ
וְשִׂאלוּ מִמֶּנּוּ כֹּל אַחַד סְפִיקוֹתָיו, וְאַתִּיב לְהוֹן וְהַשִּׁיב לְכָל אַחַד מֵהֶם כְּרִאוּי, הָוָה
דְּחִיק לֵיהּ שְׁעָתָא לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אַחַר כֵּךְ כִּבְר הִיתָה הַשְּׁעָה דְּחױקָה לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְפִי
שְׁנַתְקַרֵּב זְמַן יְצִיאַת נִשְׁמַתּוֹ, אֲפִיק תְּרִי דְּרוּעוּי וְשׁוֹינױן עַל לְבִיָּה הוֹצִיא שְׁתֵּי זְרוּעוֹתָיו
וְהִנִּיחֵן עַל לְבוֹ, פְּתַח רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְאָמַר, אֵי עֲלִמָּא אוֹי לָךְ עוֹלָם הַזֶּה עַל הָאֲבִידָה
שְׁתַּאבֵּד מִמֶּךָ בְּהַסְתַּלְקוֹתִי, כִּי עֲלִמָּא עֲלָאָה חֲזַרְתָּ לְאֲעֵלָא הַסוּדוֹת שֶׁל עוֹלָם הָעֲלױן
חױזְרִים עִתָּה לַעֲלוֹת לַמַּעֲלָה, וְלֹאֲגַנְזָא מִן תַּתְּאֵי כָּל נְהִירוֹ וּבּוֹצִינָא וְלַהֲגַנּוּ מִן הַתַּחְתּוֹנִים
כֹּל הַסוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת בְּסוּד נֵר מְצוּה וְתוֹרָה אֹר, וְהוֹסִיף רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְאָמַר וּוֵי
לְכוּן תְּרִי דְּרַעֵי אוֹי לָכֶם שְׁתֵּי זְרוּעוֹתֵי, דְּהֵינּוּ וּוֵי לְכוּן תְּרִי תּוֹרוֹת דִּישְׁתַּפְּחוּן יוֹמָא
דִּין מִן עֲלִמָּא אוֹי לָכֶם בִּי תּוֹרוֹת שִׁישְׁתַּכְחוּ יוֹם הַזֶּה מִן הָעוֹלָם, וּבַעֲלַל הַמַּאֲמַר מִפְּרֵשׁ

יֹמָא דִּין מִן עֲלָמָא, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּל יוֹמוֹי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הָוָה נְהִירָא שְׁמַעְתָּא מְפוּמִּיהָ כִּיּוֹמָא דְאֶתְהִיבַת בְּטוּרָא דְסִינֵי. אָמַר, אֹרִייתָא גְמָרִית, וְחֻכְמָתָא סְבָרִית, וְשִׁמוּשָׁא עֲבָדִית, דְּאֵלֹו יְהוֹן כֹּל בְּנֵי אֵינִישָׁא דְעֲלָמָא סוּפְרִים, לָא יְכַלִּין לְמַכְתָּב, וְלָא חֲסָרֵי תַלְמִידֵי מַחְכְּמַתִּי אֱלָא כְּכוּחְלָא בְעֵינָא, וְאֵנָּא מְרַבּוּתִי אֱלָא כְּמֵאן דְשִׁתִּי בִּימָא, וְלָא הָוָה אֱלָא לְמִיתָן טִיבוּתָא לְרַבּוּהֵי יְתִיר מִנִּיהָ.

וְהוּוּ שְׁאֵלִין מִנִּיהָ בְּהָהוּא סַנְדְּלָא דִּיבּוּם, עַד דְנָפַק נְשִׁמְתִּיהָ וְאָמַר טְהוּר, וְלָא הָוָה תַּמָּן רַבִּי עֲקִיבָא, כַּד נָפַק שְׁבִתָּא אֲשַׁפְּחִיהָ רַבִּי עֲקִיבָא דְמִית, בְּזַע מְאֵנִיהָ וְגָרִיר כֹּל בְּשָׂרֶיהָ, וְדָמָא נְחִית וְנָגִיד עַל

מתוק מדבש

דבריו ואומר דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּל יוֹמוֹי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָוָה נְהִירָא שְׁמַעְתָּא מְפוּמִּיהָ כִּיּוֹמָא דְאֶתְהִיבַת בְּטוּרָא דְסִינֵי כֹל יָמָיו שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָיוּ מֵאִירוֹת הַשְּׁמוּעוֹת מִפְּיָו שֶׁהֵם הַדְּבָרֵי תוֹרָה שֶׁאָמַר בְּשֵׁם רַבּוּתוֹ, כִּיּוֹם שֶׁנִּיתְּנוּ בְּהַר סִינַי, אָמַר, אֹרִייתָא גְמָרִית אִמַר עוֹד, הִרְבֵּה תוֹרָה לְמַדְתִּי, וְחֻכְמָתָא סְבָרִית וְסוּדוֹת הַחֻכְמָה הַבְּנִיתִי וְהַסְּבַרְתִּי, וְשִׁמוּשָׁא עֲבָדִית וְשִׁמְשַׁתִּי אֶת רַבּוּתִי לְלַמּוֹד מֵהֶם כְּרֹאוּי, דְּאֵלֹו יְהוֹן כֹּל בְּנֵי אֵינִישָׁא דְעֲלָמָא סוּפְרִים לָא יְכַלִּין לְמַכְתָּב שֶׁאֵילוֹ יְהִיו כֹּל בְּנֵי הָעוֹלָם סוּפְרִים לֹא יוּכְלוּ לְכּוֹתֵבם, וְלָא חֲסָרֵי תַלְמִידֵי מַחְכְּמַתִּי אֱלָא כְּכוּחְלָא בְעֵינָא וְתַלְמִידֵי לֹא חֲסָרוּנִי וְלֹא קָבְלוּ מִחֻכְמַתִּי לְחַסֵּר אֶת יִתְרוֹן חֻכְמַתִּי מֵהֶם אֲלֵא כְּמוֹ שֶׁמְחַסֵּר הַמְּכַחֵּל בְּשׁוֹפְרַת בְּטָבוֹל אַחַד, רָצָה לוֹמַר כְּטַפַּת כְּחוֹל שְׁנוֹתַיִם בְּעֵין, וְאֵנָּא מְרַבּוּתִי אֱלָא כְּמֵאן דְשִׁתִּי בִּימָא וְאֵנִי לֹא חֲסָרְתִי מִרַבּוּתִי אֲלֵא כְּמִי שְׁשׁוּתָה קָצַת מִים מִן הַיָּם, רָצָה לוֹמַר לְפִי חֻכְמַתִּי שֶׁהִיָּתָה גְדוּלָה אֵין לְמוֹדֵי עוֹלָה לְחֲסָרָם וְלִקְבַל מֵהֶם חֻכְמָה אֲפִילוֹ מֵעַט אֲלֵא כְּמִי שְׁשׁוּתָה מִן הַיָּם שֶׁלֹּא נִיכַר הַחֲסָרוֹן (רש"י ע"ס), וְאִמַר בַּעַל הַמֵּאמֵר מַה שֶׁאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כֵּךְ וְלָא הָוָה אֱלָא לְמִיתָן טִיבוּתָא לְרַבּוּהֵי יְתִיר מִנִּיהָ לֹא אִמַר כֵּךְ אֲלֵא כְּדִי לְהַחְזִיק טוֹבָה לְרַבּוּתוֹ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

וְהוּוּ שְׁאֵלִין מִנִּיהָ בְּהָהוּא סַנְדְּלָא דִּיבּוּם וְהָיוּ שׁוֹאֲלִים מִמֶּנּוּ בְּדִינוֹ שֶׁל סַנְדֵּל שֶׁל יָבוּם אִם מִקְּבַל טוֹמָאָה, (אִמְנָם בְּמִס' סְנֵהֲרִין דָּף סח ע"א, הַגִּירָסָא הִיא "סַנְדֵּל שֶׁעַל גְּבֵי הָאִמּוּם מֵהוּ", וּפְרָשִׁי סַנְדֵּל שֶׁעַל גְּבֵי הַדְּפּוּס שֶׁעֲלָיו עוֹשִׂים הַסַּנְדֵּלִים, שֶׁנֶּחֱלַקְנוּ בּוֹ בְּתוֹסַפְתָּא דְטַהֲרוֹת, חֻכְמַיִם אֹמְרִים הוֹאִיל וְאֵינוֹ מְחוֹסֵר מֵלֹאכָה הַצְּרִיכָה אֹמֵן, לְפִי שֶׁהִדְיוּט יִכּוֹל לְסַלֵּק מֵעַל הָאִמּוּם, כִּכֵּר שֶׁם כֹּלֵי עֲלָיו וְטָמֵא, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר שְׁעָרֵינָּא לֹא נִגְמְרָה מֵלֹאכְתּוֹ עַד שֶׁיִּשְׁמַטְנָה מֵעַל גְּבֵי הָאִמּוּם), עַד דְנָפַק נְשִׁמְתִּיהָ וְאָמַר טְהוּר עַד שֶׁיִּצְאָה נִשְׁמַתּוֹ כְּשֶׁאָמַר טְהוּר, (וְלִשׁוֹן הַגְּמָרָא שֶׁם "אִמַר לְהֵן הוּא טְהוּר, וְיִצְאָה נִשְׁמַתּוֹ בְּטַהֲרָה"), וְלָא הָוָה תַּמָּן רַבִּי עֲקִיבָא וְלֹא הָיָה רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁם בְּשַׁעַת יִצְיָאת נִשְׁמַתּוֹ, כַּד נָפַק שְׁבִתָּא אֲשַׁפְּחִיהָ רַבִּי עֲקִיבָא דְמִית כְּשֶׁיִּצְאָה הַשְּׁבֵת מִצָּא רַבִּי עֲקִיבָא שְׂרֵבִי אֱלִיעֶזֶר מֵת, בְּזַע מְאֵנִיהָ קָרַע אֶת בְּגָדָיו, וְגָרִיר כֹּל בְּשָׂרֶיהָ,

דִּיקְנִיָּה, וְהָוָה צֹוֹחַ וּבְכִי, נִפְקַ לְבָרָא, וְאָמַר שְׁמַיָּא שְׁמַיָּא, אָמְרוּ
 לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיְהָרָא, דְּנִהִירוּתָא דְּהוֹת נְהִיר יִתִּיר מְנַהוֹן הָא אֶתְחַשְׁףּוּ.

מתוק מדבש

וְדָמָא נְחִית וְנָגִיד עַל דִּיקְנִיָּה וּשְׂרֵט אֶת כָּל בִּשְׂרוֹ וְהַדָּם הִיָּה שׁוֹתֵת עַל זַקְנֵנוּ (וּמִשׁוּם
 שְׂרֵט לְנַפְשׁ לִיכָא דְּמִשׁוּם תּוֹרָה קַעֲבִיד, תּוֹסִי שֵׁם), וְהָוָה צֹוֹחַ וּבְכִי וְהִיָּה צוּעֵק וּבּוֹכָה, נִפְקַ
 לְבָרָא וְאָמַר שְׁמַיָּא שְׁמַיָּא אָמְרוּ לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיְהָרָא דְּנִהִירוּתָא דְּהוֹת נְהִיר יִתִּיר
 מְנַהוֹן הָא אֶתְחַשְׁףּוּ יֵצֵא לְחוּץ וְאִמְר שְׁמַיָּא תֵּאמְרוּ לְהַשְׁמֵשׁ וּלְיִרְחָ שְׁהָאֹר שְׁהִיָּה
 מֵאִיר יוֹתֵר מִכֶּם, הִיָּינוּ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר שְׁהִיָּה מֵאִיר בְּתוֹרָתוֹ יוֹתֵר מִהַשְׁמֵשׁ וְהִירְחָ, הִרִי נַחֲשָׁךְ
 עַל יַדֵּי הַמִּיתָה. (מִפְרָשִׁים)

מאמר ומלכותו בכל משלה

(ז) דְּכָל חַיִּיּוֹן דְּאֵינוֹן חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ, בְּאַתְוּוֹן דְּשָׂמָא קְדִישָׁא אֲתֶקְרִיאוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה מ"ז ז) פֶּל הַנִּקְרָא בְּשִׁמִּי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו, אֲפִילוּ פֶל בְּרִיִּין דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּהוֹן.

וְלִית בְּרִיאָה דְלֹא אֲתֶרְשִׁים בְּהַאי שְׂמָא, בְּגִין לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְמֵאן דְּבָרָא לֵיהּ, וְהַאי יו"ד אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּרִישָׁא דְּכָל בְּרִיִּין, ה' ה' דְּיוֹקְנָא דְּה' אֲצַבְעָאן דְּיִמִּנָא וְה' דְּשְׂמָאֵלָא, ו' דְּיוֹקְנָא דְּגוֹפָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר (שם מ כה) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאַשְׁוֶה יֹאמַר קְדוֹשׁ, לִית

מתוק מדבש

"מאמר ומלכותו בכל משלה" והוא מאמר נכבד המבאר שהקב"ה שולט בכל הנבראים, ושם הוי"ה ב"ה רשום וחקוק בכלם, ומכאן מרחיב לבאר את ענין אחדות ה' וסדר השתלשלות הספירות ובנין העולמות והאצלתם. ולפי שיש במאמר זה הקדמות נחוצות וידיעות חשובות בעניני האמונה, והם פתח ומבוא נכבד לבאים לעסוק בספר הזהר הקדוש ובתורת הסוד, לכן מועתק הוא בכמה ספרי קבלה, והמקובלים העירו לנכון ללומדו בתמידות.

(מקור המאמר זוהר פרשת צל צרעא מהימנא דף מז ע"א - מג ע"א, וצנצאור מתוק מדבש כרך ה עמ' מנח-תסח)

ואמר דְּכָל חַיִּיּוֹן דְּאֵינוֹן חַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ שְׂכַל הַחַיּוֹת שְׂהַס הַקּוֹדֶשׁ שְׂצִמְרַכְצָה שְׂהַס אֲרִיה שׁוֹר נֶשֶׁר אֲדַס, בְּאַתְוּוֹן דְּשָׂמָא קְדִישָׁא אֲתֶקְרִיאוּ נִקְרָאוֹת צֹאוֹת שְׂס הַקּוֹדֶשׁ הו"ה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב פֶּל הַנִּקְרָא בְּשִׁמִּי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו פִּירוּשׁ כֹּל מַה שְׂנִצְרָא צְעוּלֵס הוּא לִכְבוֹדִי, וְהוּא נִקְרָא וּמוֹשֶׁרֶשׁ צְשָׁמִי, וְהֵאמַר לֵאל מְצִיעַ פִּרְצוּפִי הַאֲצִילוֹת שְׂנִצְרָאוּ צְשַׁס הַקּוֹדֶשׁ, אֵלָא אֲפִיִּצְוּ בְּרִיִּין דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּהוֹן אֲפִילוּ כֹּל הַנִּצְרָאִים שְׂנִצְרָאוּ צְעוּלְמוֹת צִרְיָה יִצְרֵה וְעֵשִׂיה וְכֵן צְעוּלֵס הַזֶּה הַתַּחמוֹן, שְׂאִינֵס דּוּמִיס לִפְרַנְצוּפִיס הַרוֹחוּמִיִּיס שְׂנִצְרָאִילוֹת שְׂהַס אֵלֹהוֹת מִמֶּשׁ, כּוּלֵס נִקְרָאִים צֹאוֹת שְׂהַס.

(ה"ג הרמ"ק) וְלִית בְּרִיָּה דְלֹא אֲתֶרְשִׁים בְּהַאי שְׂמָא וְאִין שׁוּס צִרְיָה שְׂאִינֵה נִרְשַׁמַּת צְשַׁס הו"ה, בְּגִין לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְמֵאן דְּבָרָא לֵיהּ כְּדִי שְׂמַכִּיר אֵת מִי שְׂנִצְרָא אֹתָהּ, וְהַאי יו"ד אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּרִישָׁא דְּכָל בְּרִיִּין וְאוֹת הִי' שֶׁל שֵׁס הו"ה הִיא נוֹרַת הַרְאֵשׁ שֶׁל כָּל צִרְיָה, ה' ה' דְּיוֹקְנָא דְּה' אֲצַבְעָאן דְּיִמִּנָא וְה' דְּשְׂמָאֵלָא צ' אֹתוֹת ה' ה' שֶׁל שֵׁס הו"ה הֵס נוֹרוֹת ה' אֲלֻצְעוֹת שֶׁל יֵד יִמִּין וְה' אֲלֻצְעוֹת שֶׁל יֵד שְׂמָאֵל, ו' דְּיוֹקְנָא דְּגוֹפָא אֹת ו' הִיא נוֹרַת הַגּוֹן.

וּבְגִין דָּא אָמַר לָכֵן אָמַר הַקְּב"ה וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאַשְׁוֶה יֹאמַר קְדוֹשׁ פִּירוּשׁ הַקְּב"ה שְׂנִקְרָא קְדוֹשׁ אֹמַר לֵית בְּרִיָּה דְלֹא אֲתֶרְשִׁים בְּהַאי אִין כֹּל צִרְיָה שְׂמַהִיָּה שׁוּה

בְּכָל בְּרִיָּה דְאִשׁוּה פְּוּוֹתֵי, וְאָף עַל גַּב דְּבִרְאֵתֵי לָהּ פְּדֻמוֹת אֲתוּוֹן דִּילֵי, דְּאִנָּא זְכִיל לְמַחְאָה הֵהִיא צוּרָה, וְלִמְעַבְד לָהּ פְּמָה זְמַנִּין, וְלִית אֱלוֹה אַחְרָא עָלֵי דִּזְכִּיל לְמַמְחֵי דִּיוֹקְנֵי, וּבְגִין דָּא (דבריים לב לא) פִּי לֹא כְצוּרָנוּ צוּרָם וְאוּיְבִינוּ פְּלִילִים.

וְאִי יְקֻשָּׁה בְּר נָש דְּהָא כְּתִיב (שם ד טו) פִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה, אִיהוּ יִתְרִץ לִיה, הָאִי תְּמוּנָה חֲזִינָא, דְּהָא כְּתִיב (במדבר יב ח) וְתִמוּנַת יְהוָה יִבִּיט, וְלֹא בְּכָל תְּמוּנָה אַחְרָא דְּבִרְא וְיִצַר בְּאַתּוּוֹי, וּבְגִין דָּא אָמַר (ישעיה מ כה) וְאֵל מִי תִדְמִיוּנִי וְאִשׁוּה.

מתוק מדבש

כמוני, ואף על גב דבִּרְאֵתֵי לָהּ בְּדֻמוֹת אֲתוּוֹן דִּילֵי ואף על פי שצראתי אותה כדמות אומיות של שמי, עם כל זאת אין הדמיון שוה, דְּאִנָּא זְכִיל לְמַחְאָה הֵהִיא צוּרָה וְלִמְעַבְד לָהּ פְּמָה זְמַנִּין כי אני יכול למחות נורה זו ולעשות אותה כמה פעמים נצורה אחרת, וְלִית אֱלוֹה אַחְרָא עָלֵי דִּזְכִּיל לְמַמְחֵי דִּיוֹקְנֵי ואין אלוה אחר עלי שיכול למחות את הנורה שלי, והטעם שהנצראים תמומים בשמו, הוא להורות על היותם נצראים מכח הקצ"ה וצידו לצטלס והם חיים מכחו, אבל אלל הקצ"ה ציור האומיות הוא להורות שכל הנמצאים נמצאו ממנו והוא שורש לכולם ואין שורש אלו, וּבְגִין דָּא ולכן כתוב בִּי דָּא כְצוּרָנוּ צוּרָם פִּירוּשׁ שֶׁהוּא לוֹרְנוּ וְאִינוּ דוֹמָה לְהַשְׂרִים לְמַמְוִינִים שֶׁהֵם לוֹרֵי הָאוּמוֹת, וְאוּיְבִינוּ בְּפִיִּיִם וְאִפִּילוּ שֶׁגַם הֵם נִצְרָאִים עַל פִּי מַשְׁפְּטֵי הַקִּצ"ה צִוְרַת הָאוּמוֹת, עַם כָּל זֹאת אֵין לְהֵם שׁוּם דְּמִיוֹן אִלּוּ כָלל ח"ו.

וְאִי יְקֻשָּׁה בְּר נָש דְּהָא כְּתִיב וְאִם יִקְשֶׁה הַאֲדָם הֲרִי כְּמוֹז בִּי דָּא רְאִיתֶם בְּר תְּמוּנָה פִּירוּשׁ לֹא רְאִיתֶם צִהֲק"ה שׁוּם תְּמוּנַת אוֹת כָּלל, וְאִךְ אַמְרַת שִׁישׁ לְהַקִּצ"ה לוֹרָה וְדִמוּת, אִיהוּ יִתְרִץ לִיה הָאִי תְּמוּנָה חֲזִינָא הוּא יִתְרִץ לוֹ שֶׁאִפִּילוּ שְׂכֻמוֹז כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה הֵינּוּ תְּמוּנָה כָּלל תְּמוּנַת הַנְּמַלְאִים, אֲבָל תְּמוּנָה זוֹ שֶׁהִיא תְּמוּנַת אוֹתוֹת שֶׁ הוּי"ה רְאִינוּ דְּהָא כְּתִיב וְתִמוּנַת יְהוָה יִבִּיט הֵינּוּ שְׂכֻמְנוֹת אוֹתוֹת שֶׁ הוּי"ה הִשִּׁיג מִשֶׁה רְבִינוּ, וְלֹא בְּכָל תְּמוּנָה אַחְרָא דְּבִרְא וְיִצַר בְּאַתּוּוֹי אֲבָל לֹא כָּלל תְּמוּנָה אַחֲרַת שְׂצֵרָא וְיִצַר כָּלל הָעוֹלָמוֹת עַל יְדֵי אוֹתוֹת שֶׁ הוּי"ה, כִּי וְדִאֵי אֵין לְהַקִּצ"ה שׁוּם דְּמוּת וְלוֹרָה כָּלל, וּבְגִין דָּא אָמַר וּמִשׁוּם זֶה אֲמַר לְהַקִּצ"ה וְאֵל מִי תִדְמִיוּנִי וְאִשׁוּה יִאֲמַר קְדוּשׁ, שֶׁפִּירוּשׁוֹ שֶׁאִפִּילוּ שֶׁהַנְּצֵרָאִים יֵשׁ לְהֵם דְּמִיוֹן לְהַקִּצ"ה צִמָּה שֶׁנִּרְשַׁם עֲלֶיהֶם שֶׁ הוּי"ה, עַם כָּל זֹאת אֵינֶם שׁוֹיִם אִלּוּ יִתְצַרְךְ כִּי הוּא אֵין לוֹ דְּמוּת כָּלל.

וּמָה שְׂכֻמוֹז צִשְׁעִיה שֶׁאֲמַר לְהַקִּצ"ה אֵל הַנְּצֵרָאִים וְאֵל מִי תִדְמִיוּנִי א"ל, וְיִמָּה דְּמוּת תִּתְצַרְכוּ לֹא שְׂמַכְאֵן מַשְׁמַע שֶׁאֵין לְנִצְרָאִים שׁוּם דְּמִיוֹן כָּלל אֵל הַקִּצ"ה, עַל זֶה אֲמַר דְּבִרְאֵתֵי (ה"ג הרמ"ק) הָאִי תְּמוּנָה כִּי אִפִּילוּ תְּמוּנָה זוֹ שֶׁל לוֹרָה אוֹתוֹת שֶׁ

וְאֵל מִי תִדְמִיּוֹן א"ל וּמָה דְמוּת תַּעֲרֹכוּ לוֹ, וְאֶפִּילוּ הָאֵי תְמוּנָה לֵית לִיה בְּאַתְרֵיהּ, אָלָא פִד נְחִית לְאַמְלָכָא עַל בְּרִיין וְיִתְפַּשֵּׁט עַל־יְהוּ, יִתְחַזִּי לִוֵן לְכָל חַד כְּפּוּם מַרְאָה וְחַזִּיוֹן וְדְמִיּוֹן דְלֵהוֹן, וְהָאֵי אֵיהּ (הושע יב יא) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה, וּבְגִין דָּא יִמָּא אֵיהּ, אָף עַל גַּב דְאַנָּא אֲדַמָּה לְכוּ בְדִיוֹקְנֵיכוּ, אֵל מִי תִדְמִיּוּנִי וְאַשּׁוּהָ.

דְהָא קֳדָם דְבָרָא קֳדָשָׁא בְרִיךְ הוּא דִּיוֹקְנָא בְּעֻלְמָא וְצִיר צוּרָה, הֵנָּה הוּא יְחִידָאֵי בְלָא צוּרָה וְדְמִיּוֹן, וּמֵאן דְאַשְׁתְּמוּדַע לִיה קֳדָם בְּרִיאָה דְאֵיהּ לְבַר מְדִיוֹקְנָא, אָסוּר לְמַעַבְד לִיה צוּרָה וְדִיוֹקְנָא בְּעֻלְמָא, לֹא בְּאוֹת ה' וְלֹא בְּאוֹת י', וְאֶפִּילוּ בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְלֹא בְּשׁוּם אוֹת

מתוק מדבש

הו"ה שעליה נאמר ותמונת ה' יצט, לֵית לִיה בְּאַתְרֵיהּ אֵין לוֹ לְהַקְצִיָּה צִמְקוּמוּ קוּדֵס שְׁתַּפְּשֵׁט וּנְחַלְצֵט אִוְרוֹ נַעֲשֵׂר סְפִירוֹת, אָלָא פִד נְחִית לְאַמְלָכָא עַל בְּרִיין וְיִתְפַּשֵּׁט עַל־יְהוּ אֵלָּא כְּשִׁירֵד לְגַלוּת מַלְכוּתוֹ עַל כָּל הַצְּרִיּוֹת וּלְהַתְּפַשֵּׁט אִוְרוֹ עֲלֵיהֶם, יִתְחַזִּי לִוֵן לְכָל חַד כְּפּוּם מַרְאָה וְחַזִּיוֹן וְדְמִיּוֹן דְלֵהוֹן אִזּו יִתְרַאֵה לְכָל אַחַד מֵהַנְּצַרְאִים הַרְאוּסִים לְנִצּוּחָהּ כְּפִי מַרְאֵה וְחַזִּיוֹן וְדְמִיּוֹן שְׁלֵהֶם שְׁהֶם יְכוּלִים לְהַשִּׁיג כִּי כָל נִצִּיָּא מְשִׁיג נִצּוּחָתוֹ לְדַעַת בְּאַלְהוּ"ת כְּפִי מַקּוּס שׁוֹרֵט נִשְׁמַתוֹ שְׁמַשֵּׁס מְשִׁיג אֵת הַאֲלֵהוּ"ת, וְהָאֵי אֵיהּ וְזֵה מֵה שְׁכִמּוּב וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה שְׁלַכְל נִצִּיָּא נְדַמָּה הַקְצִיָּה כְּפִי מַדְרַגַּת נִשְׁמַתוֹ וְהַשְּׁגוּתוֹ, וּבְגִין דָּא יִמָּא אֵיהּ וְצַנְצִיל זֵה יֹאמֵר הַקְצִיָּה לְהַנְצִיאִים, אָף עַל גַּב דְאַנָּא אֲדַמָּה לְכוּ בְדִיוֹקְנֵיכוּ אָף עַל פִּי שְׁנִצּוּחָהּ אִנִּי מִתְדַמָּה לְכֶס כְּצוּרָה גְּשִׁמִּית שְׁנַה אַחַס מְשִׁיגִים אוֹתוֹ, עַם כָּל זֵה אָל מִי תִדְמִיּוּנִי וְאַשּׁוּהָ שְׁאִין נֹרָה זֹו שׁוֹה אֵלֵי כָלל.

דְהָא קֳדָם דְבָרָא קֳדָשָׁא בְרִיךְ הוּא דִּיוֹקְנָא בְּעֻלְמָא כִּי קוּדֵס שְׁנַרָּה הַקְצִיָּה דִּיוֹקֵן צַעוּלֵס שְׁהוּא פְרַעוּף הַכְּלָלִי שְׁצַעוּלֵס הַאֲנִלּוּת, וְצִיר צוּרָה וְצִיר צוֹ נֹרָה, שְׁהֶם פְּרַטִּי הַסְפִירוֹת, הֵנָּה הוּא יְחִידָאֵי בְלָא צוּרָה וְדְמִיּוֹן אִזּו הִיֵּה הוּא יַחֲדִי בְלָא שׁוּם נֹרָה וְדְמִיּוֹן, כִּי מַנִּיאוֹת אֲלֵהוּתוֹ הַפְּשׁוּט הִיֵּה מִתְאַחַד צַעֲס אֲלֵהוּת"ו לְצַד, וְלֹא הִיֵּה לוֹ לֹא שֶׁס וְלֹא אוֹת וְלֹא נִקּוּדָה, וּמֵאן דְאַשְׁתְּמוּדַע לִיה קֳדָם בְּרִיאָה דְאֵיהּ לְבַר מְדִיוֹקְנָא וּמִי שְׂרׁוּתָה לְהַכִּיר וּלְדַעַת אוֹתוֹ מִנְד אֲלֵהוּת"ו שְׁקוּדֵס הַאֲנִלּוּת שְׁאִזּו הוּא יִתְבַּרַךְ מִחוּץ לְכָל דִּיוֹקֵן וְנֹרָה, אָסוּר לְמַעַבְד לִיה צוּרָה וְדִיוֹקְנָא בְּעֻלְמָא לֹא בְּאוֹת ה' וְלֹא בְּאוֹת י' דְבְּשִׁמָּא קְדִישָׁא (ה"ג ה"א"ג) אִזּו אָסוּר לְצִיר עֲלִיו שׁוּם נֹרָה וְתַמוּנָה שְׁצַעוּלֵס, לֹא מַצְעִיָּא בְּאוֹת ה' שְׁצַעֲס הוּ"ה שִׁישׁ צֵה אִזּו מַנִּיאוֹת נֹרָה, אֵלָּא אֶפִּילוּ בְּאוֹת י' שְׁצַעֲס הוּ"ה הַקְדוּשָׁה שְׁאִין צֵה נֹרָה גַם כֵּן אָסוּר לְצִיר אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, וְלֹא בְּשׁוּם אוֹת וְנִקּוּדָה בְּעֻלְמָא וְכֵן אָסוּר לְכַנּוֹת אֵת הַאִין סוּף צַעֲס אוֹת וְנִקּוּדָה שְׁצַעוּלֵס, כִּי כָּל אֵלֵי

וּנְקוּדָה בְּעֵלְמָא, וְהָאֵי אֵיהּוּ פִי לֹא רְאִיתָם כָּל תְּמוּנָה, מְכַל דְּבַר דְּאִית
בֵּיהּ תְּמוּנָה וְדַמְיוֹן לֹא רְאִיתָם.

אָבֵל בְּתַר דְּעֵבֵד הָאֵי דִּיּוֹקְנָא דְּמַרְכָּבָה דְּאָדָם עֲלָאָה, נְחִית תַּמָּן וְאַתְקַרִי
בְּהֵוּא דִּיּוֹקְנָא יְהוּ"ה, בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לִיָּה בְּמַדוּת דִּילִיָּה בְּכָל
מְדָה וּמְדָה.

וְקָרָא א"ל אֱלֹהִים שְׂדִי צְבָאוֹת אֱהִי"ה, בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לִיָּה בְּכָל
מְדָה וּמְדָה, אֵיךְ יִתְנַהֵג עֲלֵמָא בְּחַס"ד וּבְדִינָא, כְּפֹסֵם עוֹבְדֵיהוֹן
דְּבְנֵי נֶשָׂא, דְּאֵי לֹא יִתְפַּשֵּׁט נְהוּרִיָּה עַל כָּל בְּרִיין אֵיךְ יִשְׁתַּמוּדְעוֹן
לִיָּה, וְאֵיךְ יִתְקַיֵּים (ישעיה ו ג) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

מתוק מדבש

הַם הַגְּבֻלוֹת וְהַסּוּר לְהַגְבִּיל אוֹתוֹ טַרְס הַתְּלַבְּשׁוֹתוֹ עוֹלָם הַאֲלִילוֹת, וְהָאֵי אֵיהּוּ וְעַל זֶה
נֹאמַר בִּי לֹא רְאִיתָם בְּלִי תְּמוּנָה דֵּהֵינּוּ עַל יַדֵּי כֵן שְׁלֵא רְאִיתָם כֹּל תְּמוּנָה נִתְּצַר
לְכַס צְאֻמִּיתוֹת שְׁלֵא יִלְדַק צוֹ יִתְצַרְךְ שׁוֹס דַּמְיוֹן וְלוֹרָה, וּ"ש מְכַל דְּבַר דְּאִית בֵּיהּ
תְּמוּנָה וְדַמְיוֹן לֹא רְאִיתָם לְנֵה לֹמַר אֵף שְׁמַעְתָּם קוֹל ה' וְעַל יַדֵּי זֶה הַשְּׁגַתָּם צְאֻמִּיתוֹת
חִיּוֹב מְנִיאוֹתוֹ, צַכֵּל זֹאת לֹא הַשְּׁגַתָּם מֵהוּ.

אָבֵל בְּתַר דְּעֵבֵד הָאֵי דִּיּוֹקְנָא דְּמַרְכָּבָה דְּאָדָם עֲלָאָה אֲבַל אַחַר שַׁעֲשֵׂה הַאִין סוֹף
צ"ה אוֹתָהּ הַלוֹרָה שֶׁל הַמַּרְכָּבָה שֶׁל אָדָם הַעֲלִיּוֹן, שְׁהַם הַעֲשֵׂר סְפִירוֹת שֶׁל עוֹלָם
הַאֲלִילוֹת שֶׁהַאֲלִיל צְלוֹרָת אָדָם, כִּי חִכְמָה צִינָה דַּעַת הַם הַמוֹחִין שְׁצִרְאֵשׁ, חֶסֶד וְגִבּוֹרָה הַם
שְׂתֵי זְרוּעוֹת, תְּפִאֶרֶת הַגּוֹף, נֶלֶח וְהוּד תְּרִין שׁוֹקִין, יֶסוּד אוֹת צְרִית קוּדֵשׁ, וּמַלְכוּת עַטְרַת
הַיֶּסוּד, נְחִית תַּמָּן וְאַתְקַרִי בְּהֵוּא דִּיּוֹקְנָא יְהוּ"ה יֶרֶד הַאִין סוֹף וְהַתְּפַשֵּׁט אוֹרוֹ צַכֵּלֵי
הַסְּפִירוֹת וְנִקְרָא הָאוֹר הַהוּא שְׁתַּפְּשֵׁט צְאוֹתָהּ הַלוֹרָה שֶׁל אָדָם הַעֲלִיּוֹן שֶׁם הוּ"ה, וְהַטַּעַם
שֶׁנִּקְרָא צַסֵּם הוּ"ה הוּא בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לִיָּה בְּדַמְיוֹת דִּילִיָּה (ה"ג) כְּדֵי שִׁיכִירוֹ אוֹתוֹ
צְדָמוֹת שְׁלוֹ, ר"ל כִּי שֶׁם הוּ"ה רוֹמֵז עַל לוֹרֵת הַגּוֹף כַּמְצוּרָה לְעִיל.

וְקָרָא אֵת הַסְּפִירוֹת א"ל צַחֲסָד אֱלֹהִים צְגֻוֹרָה, שְׂדִי צִסּוּד, צְבָאוֹת צַנְלָת וְהוּד,
אֱהִי"ה צְצִינָה הַכוֹלֵלֶת אֵת הַשְּׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת, בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לִיָּה בְּכָל מְדָה
וּמְדָה כְּדֵי שִׁיכִירוֹ אוֹתוֹ לְפִי מְנִיאוֹתוֹ עַל יַדֵּי כֹל מַדָּה וּמַדָּה אֵיךְ יִתְנַהֵג עֲלֵמָא בְּחַסְד
וּבְדִינָא כְּפֹסֵם עוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נֶשָׂא אֵיךְ מַתְנַהֵג הַעוֹלָם לְפַעְמִים צַחֲסָד וּלְפַעְמִים צַדִּין
כְּפִי מַה שְׁגוֹרְמִים צְנִי אָדָם ע"י מַעֲשֵׂיהֶם, דְּאֵי לֹא יִתְפַּשֵּׁט נְהוּרִיָּה עַל כָּל בְּרִיין
אֵיךְ יִשְׁתַּמוּדְעוֹן לִיָּה כִּי אִם לֹא הִיָּה מַתְּפַשֵּׁט אוֹרוֹ יִתְצַרְךְ עַל כֹּל הַצְּרִיּוֹת דַּרְךְ הַסְּפִירוֹת
אֵיךְ הִיוּ מַכִּירִים אוֹתוֹ יִתְצַרְךְ, וְאֵיךְ יִתְקַיֵּים מֵהַ שְׁכֻחַתוֹ מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ לֹא
אֵין דְּצַר שִׁיָּה חוֹץ מַכְּבוֹדוֹ יִתְצַרְךְ, לְפִי שְׁתַּפְּשֵׁט אוֹרוֹ צַכֵּל נֹאֲלִילוֹ וְצַכֵּל צְרוּאִיו.

וְיִי לֵיָהּ מֵאֵן דִּישְׁוּהָ לֵיָהּ לְשׁוּם מְדָה, וְאַפִּילוּ מֵאֲלֵין מְדוֹת דִּילֵיהּ,
 כֹּל שְׂפָן לְבַנֵי הָאָדָם (אייוב ד יט) אֲשֶׁר בְּעֶפְר יְסוּדָם דְּכָלִים וְנַפְסָדִים,
 אֶלְא דְמִיּוֹנָא דִּילֵיהּ כְּפּוּם שְׁלֻטְנוּתֵיהּ עַל הָהִיא מְדָה, וְאַפִּילוּ עַל כֹּל
 בְּרִיין, וְלַעֲלִיא מַהֲהִיא מְדָה, וְכַד אֶסְתְּלִיק מִינָהּ לֵית לֵיהּ מְדָה וְלֹא
 דְמִיּוֹן וְלֹא צוּרָה.

כְּגוֹנוֹנָא דִּימָא, דְלֵית בְּמִיא דִּימָא דְנַפְקֵי מִינֵיהּ תְּפִיסוּ כְּלָל וְלֹא צוּרָה,
 אֶלְא בְּאַתְפְּשׁוּתָא דְמִיא דִּימָא עַל מֵאנָא דְאִיהוּ אֶרְעָא אֲתַעְבֵּיד
 דְמִיּוֹן, וְיַכִּילְנָא לְמַעְבַּד חוּשְׁבַן תְּמֹן, כְּגוֹן הַמְקוֹר דִּימָא הָא חַד, נַפִּיק

מתוק מדבש

וְיִי לֵיָהּ מֵאֵן דִּישְׁוּהָ לֵיָהּ לְשׁוּם מְדָה וְאַפִּילוּ מֵאֲלֵין מְדוֹת דִּילֵיהּ אוּ לוּ לְמִי
 שְׁמִשוּה אִוּתוּ יִתְבַּרְךְ לְשׁוּם מְדָה וְאִפִּילוּ מֵאֲלוּ מֵמְדוֹת שְׁלוּ לְכַוּתוּ צַהֲס, כִּי אִפִּילוּ
 כְּשֶׁהָאִין סוּף צ"ה פּוֹעַל פּוֹעַלְתּוּ עַל יַדֵי אַחַת מֵהַסְפִירוֹת כְּגוֹן לְהִטִּיב עִם צְרִימוֹת עַל יַדֵי
 מְדַת הַחֶסֶד, עִם כֹּל זֶה אֶסְוֹר לְכַוּתוּ צַהֲס רַחוּם, כִּי הוּא אִין סוּף צַלִי גְבוּל, כֹּל שְׂפָן
 שְׁאֶסְוֹר לְדַמּוֹתוּ הָאָדָם אֲשֶׁר בְּעֶפְר יְסוּדָם דְּכָלִים וְנַפְסָדִים לְפִי שְׁהַקְצ"ה הוּא
 חַי וְקַיִים לְעוֹלָם, אֶלְא דְמִיּוֹנָא דִּילֵיהּ כְּפּוּם שְׁלֻטְנוּתֵיהּ עַל הָהִיא מְדָה אֲלֹא דְמִיּוֹן
 שְׁאֵנוּ רַשָּׁאִים לְדַמּוֹתוּ וְלַכְוּתוּ הוּא כְּפִי מַמְשַׁלְתּוּ דְהִינּוּ לֹמַר שְׁהוּא שׁוֹלֵט עַל אִוְתָהּ הַמְדָה
 וְעַל יַדֵי זֶה לְעוֹרֵר כַּחַה לְמַעְלָה, וְאַפִּילוּ עַל כֹּל בְּרִיין וְאִפִּילוּ כְּפִי מַמְשַׁלְתּוּ וְהַגְהַתּוּ
 עַל יַדֵי כֹל הַצְרִימוֹת רַשָּׁאִים לְכַוּתוּ צַהֲס וְלֹמַר כִּי הוּא נוֹתֵן לְהֵם כַּח לְפַעוֹל פּוֹעַלְתּוּ, (ה"ג
 הַרְמ"ק) וְלֵית לֵיָעִיָּא מַהֲהִיא מְדָה וְאִין לְמַעְלָה צַלִין סוּף צ"ה שׁוּם מְדָה מֵאַחַת מֵמְדוֹת
 שְׁנוּכַל לְכַוּתוּ צַהֲס, לְכֵן (ה"ג הַרְמ"ק) בְּד אֶסְתְּלִיק מִינָהּ כִּיּוֹן שְׁאוֹר אִין סוּף יְכוּל
 לְהַסְתַּלֵּק מֵאַוְתָהּ הַמְדָה, אִם כֵּן לֵית לֵיָהּ מְדָה וְלֹא דְמִיּוֹן וְלֹא צוּרָה אִין לוּ שׁוּם
 מְדָה וְלֹא דְמִיּוֹן וְלֹא שׁוּם צוּרָה שְׁנוּכַל לְכַוּתוּ צַהֲס.

וּמַצִּיא מִשַׁל לְדַמּוֹת אַחַת כֹּל עֵינִין הַסְפִירוֹת שְׁמִיקוֹן הַקְצ"ה לְעוֹרֵךְ הַתְּפִשׁוּת אִוּרוּ צַהֲס,
 שְׁהֵם כְּגוֹנוֹנָא דִּימָא כְּדוּגַמַת שְׁהִים שְׁצַרָה הַקְצ"ה צַעוֹלָם, דְלֵית בְּמִיא דִּימָא
 דְנַפְקֵי מִינֵיהּ תְּפִיסוּ כְּלָל וְלֹא צוּרָה שְׁאִין צְמִימֵי הִים הַיּוֹלְאִים מֵהַתְּהוּם שׁוּם תְּפִיסָה
 כֹּלל וְלֹא שׁוּם צוּרָה כְּשֶׁהֵם עֵדִיין נַעֲלָמִים צַהֲסוּם, אֶלְא בְּאַתְפְּשׁוּתָא דְמִיא דִּימָא עַל
 מֵאנָא דְאִיהוּ אֶרְעָא אֲתַעְבֵּיד דְמִיּוֹן אֲלֹא צַהֲס תְּפִיסוּת מִינֵיהּ שְׁל הִים כְּכַלִּי שְׁהוּא חִפְרִיה
 צַרְחַן אִוּ נַעֲשֶׂה צַהֲס דְמִיּוֹן, וְיַכִּילְנָא לְמַעְבַּד חוּשְׁבַן תְּמֹן וְשׁוּם כְּצַר אִנוּ יְכוּלִים לְעַשׂוֹת
 חֲשׁוֹן, כְּגוֹן הַמְקוֹר דִּימָא הָא חַד כְּגוֹן הַמְקוֹר שְׁל הִים הַיּוֹלְאִים מִן הַתְּהוּם הוּא צְמִימֵה
 הַרְאִשׁוֹנָה הַנְרָאִית לְעִין, כִּי הַתְּהוּם הוּא נַעֲלָם וְאִינוּ נִרְאֶה מֵהּ שִׁישׁ צוּ, נַפִּיק מִינֵיהּ
 מִשְׁעָן כְּפּוּם אֲתַפְּשׁוּתָא דִּילֵיהּ בְּהַוּא מֵאנָא כְּעַגוּלָא דְאִיהִי י' מִן הַמְקוֹר הַהוּא

מִיָּנִיָּה מְעִין, כְּפֹהֶם אֶת־פִּשְׁטוֹתָא דִּילִיָּה בְּהֵהוּא מְאָנָא כְּעַגּוּלָא דְאִיָּהִי י', הָא מְקוֹר חַד, וּמְעִין דְנִפְיָק מִנִּיָּה הָא תְרִין, לְבַתֵּר עֶבֶד מְאָנָא רְבֻבָא, כְּגוֹן מֵאן דְעֶבֶד חֲפִירָא רְבֻבָא, וְאֶתְמַלִּי מִן מִיָּא דְנִפְיָק מִן מְעִין, הֵהִיא מְאָנָא אֶתְקָרִי יָם, וְהוּא מְאָנָא תְלִיתָאָה.

וְהֵהוּא מְאָנָא רְבֻבָא אֶתְפְּלִיג לְשַׁבְעָה נְחָלִין, וּכְפֹהֶם מְאָנִין אֲרִיכִין, הֲכִי אֶת־פִּשְׁט מִיָּא מִן יָמָא לְשַׁבְעָה נְחָלִין, וְהָא מְקוֹר וּמְעִין וַיִּמָּא וְשַׁבְעָה נְחָלִין אֵינוֹן עֲשָׂרָה, וְאִי יִתְבַר אוּמְנָא אֲלִין מְאָנִין דְתַקִּין, יְהִדְרוֹן מִיָּא לְמְקוֹר, וַיִּשְׁתְּאָרוּ מְאָנִין תְּבִירִין יְבִשִׁין בְּלֹא מִיָּא.

הֲכִי עֵלֶת הָעֵלּוֹת עֶבֶד עֲשָׂר סְפִירוֹת, וְקָרָא לְבַתֵּר מְקוֹר, וּבִיָּה לִית

מתוק מדבש

יוֹלָא מְעִין הַנְרָאָה כְּפִי הַתְּפִשְׁטוֹת הַמִּים זְכֵלִי הֵהוּא שְׂהוּא עַגּוּל כְּלוֹת י', הָא מְקוֹר חַד, וּמְעִין דְנִפְיָק מִנִּיָּה הָא תְרִין הֲרִי הַמְקוֹר הוּא כְּלִי הַרְאָשׁוֹן לְהַתְּפִשְׁטוֹת מִי הַתְּהוֹס, וְהַמְעִין הַיּוֹלָא מִמֵּנו הוּא הַתְּפִשְׁטוֹת הַשְּׁנִית, לְבַתֵּר עֶבֶד מְאָנָא רְבֻבָא אַחַר כֵּךְ עֵשָׂה הַאוּמָן כְּלִי גָדוֹל כְּגוֹן מֵאן דְעֶבֶד חֲפִירָא רְבֻבָא וְאֶתְמַלִּי מִן מִיָּא דְנִפְיָק מִן מְעִין כִּמוֹ מִי שְׁעוּשָׂה חֲפִירָה גְדוּלָה וְנִתְמַלְלָת מִן הַמִּים שִׁינְאוּ מִן הַמְעִין, הֵהִיא מְאָנָא אֶתְקָרִי יָם, וְהוּא מְאָנָא תְלִיתָאָה כְּלִי זֶה נִקְרָא יָם וְהוּא כְּלִי הַשְּׁלִישִׁי לְהַתְּפִשְׁטוֹת מִי הַתְּהוֹס.

וְהֵהוּא מְאָנָא רְבֻבָא אֶתְפְּלִיג לְשַׁבְעָה נְחָלִין וְזֶה הַכְּלִי הַגָּדוֹל שְׂהוּא הִים נַחֲלָק לְשַׁבְעָה נַחֲלִים שְׂהִם מוֹלִיכִים אֶת הַמִּים לְכָל מְקוֹס כְּפִי לוֹרֵךְ זְנִי אֲדָם, וּכְפֹהֶם מְאָנִין אֲרִיכִין וְכִפִּי מַה שְׂהַכְּלִים שֶׁל הַנַּחֲלִים אֲרוּכִים וְגוֹלִים יוֹתֵר הֲכִי אֶת־פִּשְׁטוֹת מִיָּא מִן יָמָא לְשַׁבְעָה נְחָלִין כֵּךְ מִתְּפִשְׁטִים הַמִּים מִן הִים לְשַׁבְעָה נַחֲלִים, וְהָא מְקוֹר וּמְעִין וַיִּמָּא וְשַׁבְעָה נְחָלִין אֵינוֹן עֲשָׂרָה הֲרִי הַמְקוֹר וְהַמְעִין וְהִים וְשַׁבְעָה נַחֲלִים הִם עֲשָׂרָה כְּלִים שְׂזֵהִם מִתְּפִשְׁטִים מִי הַתְּהוֹס, וְאִי יִתְבַר אוּמְנָא אֲלִין מְאָנִין דְתַקִּין יְהִדְרוֹן מִיָּא לְמְקוֹר וְאִם יִשְׁזוֹר הַאוּמָן אֲלוֹ הַכְּלִים שְׂתִיקוֹן לְלוֹרֵךְ הַתְּפִשְׁטוֹת מִי הַתְּהוֹס יִחְזוּ הַמִּים אֶל הַמְקוֹר הַרְאָשׁוֹן, וַיִּשְׁתְּאָרוּ מְאָנִין תְּבִירִין יְבִשִׁין בְּלֹא מִיָּא וַיִּשְׁאָרוּ הַכְּלִים כְּלִים שְׂזוֹרִים יִבְשִׁים זְלָא מִיָּמי הַתְּהוֹס.

וְעַתָּה מְזַכֵּר אֶת הַנִּמְשָׁל וְאָמַר הֲכִי עֲלֵת הָעֵלּוֹת כֵּךְ הַאִין סוּף ז"ה שְׂהוּא הַעֵלִילָה וְהַסִּיבָה לְכָל הַסְּפִירוֹת שְׂהִם עֵלּוֹת לְכָל הַנִּמְלָאִים, עֶבֶד עֲשָׂר סְפִירוֹת הַאֲנִיל עֲשֵׁר סְפִירוֹת שֶׁל עוֹלָם הַאֲנִילוֹת שְׂכֵל הַעֲשֵׁר נִמְלָאוֹת מֵאֲחֵו וְלֹא יֵלְאוּ זוּ מוֹ, וְקָרָא לְבַתֵּר מְקוֹר וְקָרָא אֶת הַכְּתָר מְקוֹר כִּי הוּא הַמְקוֹר שֶׁל כָּל הַהַשְּׁפָעוֹת, וּבִיָּה לִית סוּף לְנִבְיָעוּ

סוף לנביעו דנהוריה, ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף, ולית ליה דמות וצורה, ותמן לית מאנא למתפס ליה למנדע ביה ידיעא פלל, ובגין דא אמרו ביה, במופלא מפרך אל תדרוש, ובמכוסה מפרך אל תחקור.

לבתר עבד מאנא זעירא ודא י', ואתמליא מניה, וקרא ליה מעין נובע חכמה, וקרא גרמיה בה חכם, ולההוא מאנא קרא ליה חכמ"ה, ולבותר עבד מאנא רברבא, וקרא ליה ים, וקרא ליה בינה, והוא קרא לגרמיה מבין בה.

מתוק מדבש

דנהוריה וכו זכר אין סוף וגזול לנציעות ולהשפעות אורו, ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף ולכך קרא לנחי' ענמותו המתפשט זכר נסם "אין סוף", ולית ליה דמות וצורה ואין לו שום דמות ולוה צורך הענמות שבו שהוא האין סוף ז"ה, ותמן לית מאנא למתפס ליה למנדע ביה ידיעא פלל ושם אין כלי לתפוס בו השגה ולדעת בו שום ידיעה כלל, ובגין דא אמרו ביה נשזיל זה אמרו בו חז"ל זמס' חגיגה דף יא ע"א, במופלא מפרך היינו צאין סוף המתפשט בספירות שהוא מופלא ונעלם אל תדרוש, ובמכוסה מפרך שהוא הכתר אל תחקור כי זהם אין שום השגה.

לבותר עבד מאנא זעירא ודא י' אחר כך עשה האין סוף ז"ה כלי קטן והוא סוד אות י' של השם הוי"ה שהיא אות קטנה הרומזת על מיעוט ההשגה זה, עם כי צענין מציאותה היא יותר גדולה מהספירות שלמטה ממנה כי היא סבה לכל מה שתחמיה, ואתמליא מניה ונתמלא הכלי צאור אין סוף המתפשט מן המקור, דוגמת הגוף המתמלא מן אור הנשמה המתפשט בו, וקרא ליה מעין נובע חכמה וקרא לאור הזה שנתון הספירה נסם מעין נובע חכמה, כי הוא הנובע שפע חכמה לתחתונים, וקרא גרמיה בה חכם וקרא את נחי' ענמותו נסם חכם על ידי שהאיר זה מאורו, אזל קודם שהאיר זה לא היה יכול לקבל תואר חכם, וזההוא מאנא קרא ליה חכמה ולאומו הכלי שהוא חינויות הספירה קרא נסם חכמה. ולבותר עבד מאנא רברבא ואחר כך עשה כלי גדול שאור אין סוף יתפשט בו צרצוי גדול, כדי שיוכל להשפיע לשבע ספירות התחתונות לכל אחת מצחינה אחרת, וקרא ליה ים וקרא לו ים כי כמו שנתון היס יש רצוי מים כן בספירה זו מתרצה אור אין סוף ז"ה צרצוי גדול, וקרא ליה בינה וקרא אותו צינה לפי שאפשר להצין ולהשיג זה יותר מהחכמה והכתר, והוא קרא לגרמיה מבין בה והוא קרא את ענמותו המתפשט בו נסם מציין.

חכם מעצמו ומבין מעצמו, פי חכמה, איהי לא אתקריאת חכמה מגרמה, אלא בגין ההוא חכם דאמלי לה מנביעו דיליה, ואיהי לא אתקריאת בינה מגרמה, אלא על שם ההוא מבין דאמלי לה מגיה, דאי הוה מסתלק מגיה, אשתארת יבשה, הךא הוא דכתיב (שם י"א) אזלו מים מגי ים ונהר יחרב ויבש.

לבתר (ישעיה י"א טו) והפהו לשבעה נחלים, ועבד ליה לשבעה מאנין יקירין, וקרא לון גדול"ה, גבור"ה, תפאר"ת, נצ"ח, הו"ד, יסו"ד, מלכו"ת, וקרא גרמיה גדול בגדול"ה וחס"ד, גבור בגבור"ה, מפואר בתפאר"ת, מארי נצחון קרבין בנצ"ח נצחים, ובהו"ד קרא

מתוק מדבש

נמצא כי מה שהאין סוף צ"ה נקרא חכם ומצין כשהוא מתפשט בספירותיו, אינו על שם שנחמס על ידי ספירת החכמה, ונעשה נצון על ידי ספירת הצינה, אלא הוא חכם מעצמו ומבין מעצמו צלתי כח הספירות, פי חכמה איהי לא אתקריאת חכמה מגרמה אלא בגין ההוא חכם דאמלי לה מנביעו דיליה כי ספירת החכמה לא נקראת בשם חכמה מעצמה אלא כח אמתו החכם שהוא האין סוף שמילא אותה מנביעת אורו והשפעתו, ואיהי לא אתקריאת בינה מגרמה אלא על שם ההוא מבין דאמלי לה מגיה והצינה לא נקראת צינה מעצמה אלא על שם אמתו המצין שהוא אין סוף שמילא אותה משפעו, דאי הוה מסתלק מגיה אשתארת יבשה שחם היה האין סוף צ"ה מסתלק מהצינה ולא היה מאיר זה מאורו היתה נשארית יבשה ולא היתה יכולה להשפיע אל הספירות התחתונות, הךא הוא דכתיב אזלו מים מגי ים אילו היו מימי האור וחיות האין סוף שנחפשט צינה הנקראת ים מסתלקים ממנה, או ונהר יחרב ויבש.

לבתר והקהו לשבעה נחלים אחר כך הכה האין סוף צ"ה את הים שהוא הצינה לשבעה נחלים, והיינו לשבעה מאנין יקירין (ה"ג) לשבעה כלים נכזדים שהם שבע ספירות התחתונות, כי כמו שהנחלים המקצלים מימיהם מהים ממשיכים אותם למרחוק, כך אלו הספירות המקצלות שפע מהצינה ממשיכות אותם אל התחתונים, וקרא לכלים האלו, גדול"ה, גבור"ה, תפאר"ת, נצ"ח, הו"ד, יסו"ד, מלכו"ת שהם שמוט שבע ספירות התחתונות, וקרא גרמיה גדול בגדול"ה וקרא את אור עצמותו המתפשט בהספירות גדול בספירת הגדולה, (ה"ג הרמ"ק) וחסיד בקהוד כי גדולה היינו חסד, גבור בגבור"ה, פאר בתפאר"ת (ה"ג הרמ"ק), שפירשו שהוא צעמו פאר בתפאר"ת ולא מפואר שמשעו שהם מפארו), מארי נצחון קרבין בנצ"ח נצחים הוא על המנח מלחמות בספירת הנחם, צענין שנחם הוא לשון נחמן ולשון תמידות, ובהו"ד קרא שמייה הוד יוצרנו

שְׁמִיָּה הוּד יוֹצְרָנוּ, וּבִיָּסוֹד קָרָא שְׁמִיָּה צְדִיק, וְיִסוֹד פְּלֵא סְמִיָּה בֵּיה
 פֶּל מְאִינִין וְכֹל עֲלָמִין, וּבְמַלְכוּת קָרָא שְׁמִיָּה מְלֶךְ.

וְלוֹ (דה"א כט יא) הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצִיחַ וְהַהוֹד, פִּי
 כ"ל בְּשָׁמַיִם דְּאִיהוּ צְדִיק, וְלוֹ הַמְּמַלְכָה דְּאִיהוּ מַלְכוּת, פְּלֵא
 בְּרִשׁוּתִיהָ לְמַחְסֵר בְּמִאִנִּין, וְלֹא־וּסְפָא בְּהוּן נְבִיעוּ, וְלְמַחְסֵר כְּפּוּם רְעוּתִיהָ
 בְּהוּן, וְלִית עֲלֶיהָ אֱלֹהָא, דִּיּוֹסִיף בֵּיה, אוּ יִגְרַע בֵּיה.

לְבַתָּר עֶבֶד מְשֻׁמְשִׁין לְאֵלִין מְאִינִין, פְּרִסְיָא בְּאַרְבַּע סְמִיָּין, וְשִׁית דְּרִגִּין

מתוק מדבש

וצספירת הווד קרא הקצ"ה את שמו הוד יוצרנו, כי צספירה זו מתגלה הווד וההדר
 של הקצ"ה שהוא יוצר הכל, וביסוד קרא שְׁמִיָּה צְדִיק וצספירת היסוד קרא שמו צדיק,
 ויסוד פְּלֵא סְמִיָּה בֵּיה פֶּל מְאִינִין וְכֹל עֲלָמִין והיסוד הכלל סומכים עליו כל כלי הספירות
 וכל העולמות, כי הוא העמוד המעמיד את כל העולמות כמו שהצדיק הוא יסוד והעמדת
 הכל, וּבְמַלְכוּת קָרָא שְׁמִיָּה מְלֶךְ וצספירת המלכות קרא שמו מלך כי על ידי המלכות
 הוא מולך בתחתונים.

וְלוֹ הַגְּדוּלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצִיחַ וְהַהוֹד, פִּי כ"ל בְּשָׁמַיִם דְּאִיהוּ צְדִיק,
 היינו היסוד (ועיין צוהר פרשת צראשית דף לא סוע"א), וְלוֹ הַמְּמַלְכָה דְּאִיהוּ מַלְכוּת,
 רצה לומר כי אפילו שאלו הספירות פועלות בתחתונים, אפילו הכי אין להם כח לצד מצלתי
 כח המאציל, אלא פְּלֵא בְּרִשׁוּתִיהָ לְמַחְסֵר בְּמִאִנִּין וְלֹא־וּסְפָא בְּהוּן נְבִיעוּ הכל הוא
 צרשותו יתצרך להחסיר צללים ולהוסיף צהם שפע, וְלְמַחְסֵר כְּפּוּם רְעוּתִיהָ בְּהוּן ולהחסיר
 צהם כפי רצונו הטוב, כי הוא הגורם להגדילם על ידי הוספת האור או להקטיןם על
 ידי מיעוט אור, וְלִית עֲלֶיהָ אֱלֹהָא דִּיּוֹסִיף בֵּיה אוּ יִגְרַע בֵּיה ואין למעלה ממנו
 אלוה שיוסיף או יגרע צו שפע אלא הוא המשפיע לכולם ואין מי שיספיע אליו, (עד כאן
 ביאור ענין עולם האצילות).

לְבַתָּר אַחַר שֶׁהַשְּׁלִים תִּיקוּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל עוֹלָם הַאֲצִילוֹת, עֶבֶד מְשֻׁמְשִׁין לְאֵלִין
 מְאִינִין עֲשֵׂה מְשֻׁמְשִׁים לְאֵלֹהִים שֶׁל סְפִירוֹת הַאֲצִילוֹת, שֶׁהֵם בְּרִסְיָא בְּאַרְבַּע
 סְמִיָּין כֹּסֵא צַד' עֲמוּדִים, הֵנָּה עֵצֶם הַכֹּסֵא נַעֲשֶׂה מֵהָאֶרֶץ תְּנֵה"י דְּמַלְכוּת הַיּוֹרֵדֵת לְצִרְיָה,
 וְד' עֲמוּדִים שֶׁל הַכֹּסֵא הֵם סוּד כַּחצ"ד דְּצִרְיָה שֶׁצִּהְיָל קִדָּשׁ קִדְשִׁים, וְשִׁית דְּרִגִּין
 לְבַתָּר וְשֶׁשׁ מִדְּרָגוֹת יֵשׁ לְכֹסֵא וְהֵם שֶׁשֶׁ הַיְכָלוֹת הָאֲחֵרִים הַכּוֹלְלִים אֶת הַז"ס דְּצִרְיָה,

לְכַרְסֵיִיא, הָא עֶשֶׂר, וְכֻלָּא אִיהוּ כְרִסְיָא, כְּגוֹן בּוֹס דְּבִרְכָה דְתַקִּינוּ בֵּיה
עֶשְׂרָה דְּבָרִים, כְּגוֹן תּוֹרָה דְּאִתְיַהִיבַת בְּעֶשְׂרָה דְּבָרָן, כְּגוֹן עֲלָמָא דְּאִיהוּ
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּאִתְבְּרִי בְּעֶשְׂרָה מְאֻמְרוֹת.

וְתַקִּין לְכַרְסֵיִיא כְּתוּת לְשִׁמְשָׂא לִיה, דְּאִינוּן: מְלָאכִים, אַרְאָלִים, שְׂרָפִים,
חַיּוֹת, אוֹפְנִים, חֲשָׁמְלִים, אֱלִים, אֱלֹהִים, בְּנֵי אֱלֹהִי"ם, אִישִׁי"ם.

וְלֵאלֹאֲלִין עֶבֶד שְׁמָשִׁין, סמא"ל וְכֻל כְּתוּת דִּילִיה, דְּאִינוּן כְּעֻנְיִים לְמַרְכָּב
כְּהוּן לְנַחְתָּא בְּאַרְעָא, וְאִינוּן כְּסוּסִין לִוָן.

מתוק מדבש

הָא עֶשֶׂר הָרִי הֵם עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל עוֹלָם הַצְּרִיאָה, וְכֻלָּא אִיהוּ בְּרִסְיָא וְהַכֵּל צִמְד
נִקְרָא כִסָּא הַמְּשַׁמֵּשׂ לְמַלְכוּת דְּלֵאֲלוּת הַמְּקַבֵּל הָאֵרַת כֹּל הַסְּפִירוֹת שֶׁלְמַעְלָה מִמֶּנָּה (כְּמַצּוֹר
זע"ח ש"ו), כְּגוֹן בּוֹס דְּבִרְכָה דְתַקִּינוּ בֵּיה עֶשְׂרָה דְּבָרִים כְּעִין הַכּוֹס שֶׁל צִרְכָּה
שֶׁכַּנְגַּד הַמַּלְכוּת שֶׁתִּיקֶנּוּ צו עֶשְׂרָה דְּצִרִים לְכַזְדוֹ (כְּמַצּוֹר זמ"ט צִרְכוֹת דף נ"א ע"א), שְׁהוּא
סוּד מַה שֶׁתִּיקֶן הָאִין סוּף עֶשֶׂר מִשְׁמָשִׁים שֶׁצְעוּלָם הַצְּרִיאָה אֵל הַמַּלְכוּת דְּלֵאֲלוּת, (ה"ג
הרמ"ק) וְעוֹד כְּגוֹן תּוֹרָה דְּאִתְיַהִיבַת בְּעֶשְׂרָה דְּבָרָן כְּעִין הַתּוֹרָה שֶׁכַּתִּב שְׁהִיא סוּד
הַת"ת שֶׁנִּתְּנָה זְעֵשְׂרַת הַדְּצִרוֹת, לְהוֹרוֹת עַל הַי"ס דְּצִרִיאָה הַמְּשַׁמְשוֹת לַת"ת דְּלֵאֲלוּת, (ה"ג
הרמ"ק) וְעוֹד כְּגוֹן עֲלָמָא דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית דְּאִתְבְּרִי בְּעֶשְׂרָה מְאֻמְרוֹת כְּעִין
הָעוֹלָם שְׁהוּא מַעֲשֵׂה צִרְאִית שְׁהוּא סוּד הַצִּינָה שֶׁנִּצְרָא זְעֵשְׂרָה מְאֻמְרוֹת, לְהוֹרוֹת עַל הַי"ס
דְּצִרִיאָה הַמְּשַׁמְשוֹת לְצִינָה דְּלֵאֲלוּת, עַד כֵּן צִיאוֹר עִינֵן עוֹלָם הַצְּרִיאָה שְׁהוּא הַמְּנַהֵיג אֵת
הָעוֹלָם שֶׁצִּמְד וְיוֹם טוֹב.

וְתַקִּין לְכַרְסֵיִיא כְּתוּת לְשִׁמְשָׂא לִיה הָאִין סוּף ז"ה תִּיקֶן עֶשֶׂר כְּתוּת מְלָאכִים זְעוּלָם
הַצִּינָה שֶׁהֵם מְשַׁמְשִׁים אֵת הַכִּסָּא, כְּדִי לְהַנְהִיג אֵת הָעוֹלָם צִימוֹת הַחֹל כִּי הַהִנְהִיגָה
שֶׁצְצִרִיאָה הִיא דְקָה מְאֹד שְׁאִין הַתַּחֲמוּנִים יִכּוּלִים לְקַבֵּלָה, לְכֵן תִּיקֶן הָאִין סוּף עֶשֶׂר כְּתוּת
מְלָאכִים דְּאִינוּן שֶׁהֵם נִקְרָאִים, א' מְלָאכִים, ב' אַרְאָלִים, ג' שְׂרָפִים, ד' חַיּוֹת, ה'
אוֹפְנִים, ו' חֲשָׁמְלִים, ז' אֱלִים, ח' אֱלֹהִים, ט' בְּנֵי אֱלֹהִי"ם, י' אִישִׁי"ם, וְאֵלּוּ הֵם
עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל עוֹלָם הַצִּינָה.

וְלֵאלֹאֲלִין וְלְעֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל עוֹלָם הַצִּינָה עֶבֶד שְׁמָשִׁין עֶשֶׂה מְשַׁמְשִׁים שֶׁהֵם הָעֶשֶׂר
סְפִירוֹת שֶׁל עוֹלָם הָעֵשִׂיָה, שֶׁהֵם שׁוֹלְטִים סמא"ל וְכֻלָּא כְּתוּת דִּילִיה הַס"מ
וְכֻל הַכְּתוּת שֶׁלוֹ, דְּאִינוּן כְּעֻנְיִים לְמַרְכָּב כְּהוּן לְנַחְתָּא בְּאַרְעָא שֶׁהֵם כְּעֻנְיִים לְרַכּוּז
עֲלֵיהֶם הַמְּלָאכִים כְּשֶׁרוֹצִים לְרַדַּת צִרְכָּן הַתַּחֲמוּנָה, וְאִינוּן כְּסוּסִין לִוָן וְהֵם כְּסוּסִים אֵל
הַמְּלָאכִים.

וּמְנַלְן דְּעִנְיָנִים אַקְרוּן מְרַבֵּב, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (ישעיה יט א) הִנֵּה יְהו"ה
רוֹכֵב עַל עָב קֵל וּבָא מִצְרַיִם, וְדָא מְמַנָּא דְּמִצְרַיִם, וּמִיָּד דְּחִזּוּ
דְּאַלְהָא דִּי הוּא מְמַנָּא דְּלַהוֹן, חִזּוּ לֵיה פְּסוּסִיָּא תַּחֲזוּת מְרַבְּבַתִּיה דְּקַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, מִיָּד (שם) וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו, וְלִבֵּב מִצְרַיִם יָמַס, נָעוּ
מֵאַמוּנָה דְּלַהוֹן, וְלִב דְּלַהוֹן נָמַס פְּדוּנְג מַהֲהִיא אַמוּנָה, וְאַמְרֵי וְכִי עַד
פְּעֵן אַמוּנָה מְמַנָּא דִּילָן פְּסוּסִיָּא הָהּ, נָע לְבַהוֹן מֵאַמוּנָה דְּלַהוֹן וְנָמַס
פְּדוּנְג, וּמְנַלְן דִּימַס לְשׁוֹן נָמַס פְּדוּנְג אִיהוּ, כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים כב
טו) הִנֵּה לְבִי פְּדוּנְג נָמַס בְּתוֹךְ מַעֲי.

מתוק מדבש

וּמְנַלְן דְּעִנְיָנִים אַקְרוּן מְרַבֵּב מֵיָּד לָנוּ שֶׁהֵעֲנִיט נִקְרָאִים מִרְכֵּב הָדָא הוּא דְּכְתִיב הִנֵּה
יְהו"ה רוֹכֵב עַל עָב קֵל וּבָא מִצְרַיִם, וְדָא מְמַנָּא דְּמִצְרַיִם וְזֶה הֵעֵב קֵל הוּא
הַשֵּׁר הַמְּמוּנָה עַל מִצְרַיִם, וּמִיָּד דְּחִזּוּ דְּאַלְהָא דִּי הוּא מְמַנָּא דְּלַהוֹן וּמִיָּד שְׂרָאוּ הַמִּצְרַיִם
אֶת אֱלֹהֵי שֵׁלֵהם הַמְּמוּנָה עֲלֵיהֶם חִזּוּ לֵיה פְּסוּסִיָּא תַּחֲזוּת מְרַבְּבַתִּיה דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וְרָאוּ אוֹתוֹ כְּכֹסֶם תַּחַת מִרְכַּבְתּוֹ שֶׁל הַקֶּזֶב, וְהַמִּרְכָּבָה הִיא הַמְּלֹאכִים שֶׁל עוֹלָם הַיְיִרָה,
מִיָּד וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו וְלִבֵּב מִצְרַיִם יָמַס נִקְרָבוּ, פִּי צִמּוֹן הַגּוֹף, וּמִפְּרֵשׁ
נָעוּ מֵאַמוּנָה דְּלַהוֹן הַמִּצְרַיִם נִתְרַחֲקוּ מֵהַאֲמוּנָה שֶׁלֵּהם שֶׁהֵם הַאֱלִילִים שֶׁצִּקְרָבָם עַל יַד
הַתְּרָדָה וְרַתַּת שְׂרָאוֹת, וְלִב דְּלַהוֹן נָמַס פְּדוּנְג מַהֲהִיא אַמוּנָה וְהֵלֵב שֵׁלֵהם נָמַס
כַּשְׁעוּה מִרְכֵּב זֶעַר שֶׁהֵאֲמִינוּ זֶעַר שֵׁלֵהם שֶׁהוּא אֱלֹהֵי, וְאַמְרֵי וְכִי עַד פְּעֵן אַמוּנָה דִּילָן
כְּמַה דְּאַמְרֵי הָהּ (ה"ג רמ"ק) וְאִמְרוּ וְכִי עַד עַתָּה הַאֱלֹהֵי שֶׁהִיא אַמוּנָתָנוּ הִיא כְּכֹסֶם, נָע
לְבַהוֹן מֵאַמוּנָה דְּלַהוֹן וְנָמַס פְּדוּנְג לְכֵן נִתְרַחֲקוּ לְזֵם מֵהַאֲמוּנָה שֶׁלֵּהם וְנָמַס כַּשְׁעוּה,
וּמְנַלְן דִּימַס לְשׁוֹן נָמַס פְּדוּנְג אִיהוּ וְנָמַס הוּא לְשׁוֹן נָמַס כְּדוּנְג, כְּמַה
דְּאַתְּ אָמַר הִנֵּה לְבִי פְּדוּנְג נָמַס בְּתוֹךְ מַעֲי. (רמ"ק צִמּוֹן יִקְרַח חֲלָק ע"ו עמ' קנ"ו, וּצְפַרְדֵּס
פ"ד פ"ח, וְשִׁט"ו פ"ג, וְרִא"ג וּמִפְּרֵשִׁים)

